

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKULÖNCESİ DÖNEM ÇOCUK KİTAPLARININ
RESİMSEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ:
ALANYAZIN ANALİZİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Aysun YEŞİLTEPE**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin GÜL**

Şubat 2023, ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Aysun YEŞİLTEPE

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Ana Bilim Dalı : Güzel Sanatlar Eğitimi
Program Adı : Tezli Yüksek Lisans
Tez Başlığı: :Okulöncesi Dönem Çocuk Kitaplarının Resimsel
Özelliklerinin İncelenmesi: Alanyazın Analizi

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 114 sayfalık kısmına ilişkin 15/02/2023 tarihinde **IThenticate/Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: %17' dir.

Filtrelemeye tırnak içindeki **alıntılar dahil** edilmemiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimedenden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

15/02/2023

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yasemin GÜL

Öğrenci: Aysun YEŞİLTEPE

KILAVUZA UYGUNLUK

“Okulöncesi Dönem Çocuk Kitaplarının Resimsel Özelliklerinin İncelenmesi: Alanyazın Analizi” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Aysun YEŞİLTEPE

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin GÜL

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin GÜL danışmanlığında **Aysun YEŞİLTEPE** tarafından hazırlanan “**Okulöncesi Dönem Çocuk Kitaplarının Resimsel Özelliklerinin İncelenmesi: Alanyazın Analizi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

15/ 02/ 2023

JÜRİ:

Danışman	: Dr. Öğr. Üyesi Yasemin GÜL	İmza
Üye	: Doç. Dr. Selma TAŞKESEN	İmza
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Muhammet İNCEAĞAÇ	İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /.... /..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... /..... /

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

OKULÖNCESİ DÖNEM ÇOCUK KİTAPLARININ RESİMSSEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ: ALANYAZIN ANALİZİ

Aysun YEŞİLTEPE

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2023

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yasemin GÜL

ÖZET

Araştırmada okul öncesi döneme yönelik hazırlanan resimli çocuk kitaplarının resimsel özellikleri üzerine çalışılan makalelerin ve tezlerin içerik özellikleri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine dayalı bir çalışmadır. Çalışma kapsamında ele alınan makale ve tezler amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem ile seçilmiştir. Araştırma kapsamında 2005-2022 yılları arasında yayınlanmış 88 çalışma incelenmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak oluşturulan içerik analiz formu ile toplanarak, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Dokümanlar tür, yıl, üniversite, anabilim dalı, alan, makalelerinin yayımlandığı dergi, dergi indeksi, yazar sayısı, araştırma türü (yöntemi), örneklem çeşidi ve büyüklüğü, anahtar kelime dağılımı, veri toplama aracı, sayfa sayısı, unvan ve cinsiyet, konu ve sonuçlarına dair kategorilerle incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar Excelde veri görselleştirme ile somut hale çevrilerek yüzde ve frekans olarak gösterilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, en çok çalışmanın 2017 yılından sonra yayınlandığı, tezlerin en çok alan eğitimi kapsamında, Hacettepe Üniversitesinde ve Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı altında yazıldığı, makalelerin en çok 2 yazarlı olup Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlandığı, nitel yöntemin daha çok kullanıldığı, en çok “Çocuk Edebiyatı” anahtar kelimesinin ve formların kullanıldığı, tez danışmanlarının en çok Prof. Dr. Unvanlı olduğu, makalelerde sorumlu yazar olarak en çok unvan verilmemiş yazarların olduğu, makale sorumlu yazar %77 ve tezleri tamamlayanın %85 en çok kadın yazar olduğu, en çok iç yapı ve dış yapı özellikleri, resimsel (illüstrasyon) özelliklere yönelik çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Okulöncesi Dönem Resimli Çocuk Kitabı, İllüstrasyon, Kitap Resimlemeleri, İçerik Analizi.

EXAMINING OF PICTORIAL CHARACTERISTICS OF PRESCHOOL CHILDREN'S BOOKS: LITERATURE ANALYSIS

Aysun YEŞİLTEPE

Erzincan Binali Yıldırım University

Graduate School of Social Sciences

Master's Thesis, February 2022

Thesis Supervisor: Asst. Prof. Yasemin GÜL

ABSTRACT

In the research, it is aimed to examine the articles and theses studied on the pictorial features of illustrated children's books prepared for the preschool period in terms of content characteristics. The research is a study based on document review, one of the qualitative research methods. The articles and theses considered within the scope of the study were selected by criterion sampling from the sampling methods for the purpose. Within the scope of the research, 88 studies published Decently between 2005 and 2022 were examined. The data of the research were collected through document review. The data of the study were collected by the content analysis form created by the researcher taking the expert opinion and analyzed by the content analysis method. The documents were examined by type, year, university, department, field, journal in which the articles were published, journal index, number of authors, research type (method), sample type and size, keyword distribution, data collection tool, number of pages, title and gender, subject and results categories. The results obtained are translated into concrete with data visualization in Excel and shown as percentage and frequency. Considering the results of the research, the most studies were published after 2017, the most theses were written within the scope of field education, at Hacettepe University and under the Department of Cultural Foundations of Education, the most articles were published in the Journal of the Faculty of Education of Hacettepe University with 2 authors, the qualitative method was used more, the most "Children's Literature" keywords and forms were used, the most thesis advisors were Prof. Dr. It has been concluded that she has a title, there are the authors who have not been given the title as the responsible author in the articles, the responsible author of the article is 77% and the one who completed the theses is the most female author, the most internal structure and external structure features, pictorial (illustration) features are studied.

Keywords: Children's Literature, Preschool Illustrated Children's Book, Illustration, Book Illustrations, Content Analysis.

İÇİNDEKİLER

OKULÖNCESİ DÖNEM ÇOCUK KİTAPLARININ RESİMSSEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ: ALANYAZIN ANALİZİ

BİLİMSSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	x
ÇİZELGE LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Çocuk Edebiyatının Tanımı ve Önemi	7
1.2. Okulöncesi Dönem Resimli Çocuk Kitapları	10
1.3. Resimli Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Temel Özellikler	12
1.3.1. Resimli Çocuk Kitaplarının Fiziksel ve İçerik Özellikleri.....	12
1.3.1.1. İçerik Özellikleri.....	13
1.3.1.2. Fiziksel Özellikler	17
1.4. Resimleme - İllüstrasyon	22
1.4.1. Çocuk Kitaplarında Resimleme/ İllüstrasyon	23
1.5. İllüstrasyonun Çocuklar Üzerindeki Etkileri ve Önemi	24

1.6. İyi Bir İllüstratörün Özellikleri.....	25
1.7. Okulöncesi Eğitimde Resimli Çocuk Kitabı Kullanımı ve Etkileri	28
1.8. Resimli Çocuk Kitaplarının Sanatsal Gelişime ve Estetik Bakış Açısına Katkısı ..	29

İKİNCİ BÖLÜM

LİTARATÜR TARAMASI

2.1. İlgili Araştırmalar	32
--------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	43
3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu	44
3.3. Verilerin Toplanması.....	44
3.4. Veri Toplama Araçları.....	45
3.5. Verilerin Analizi	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Araştırma Türlerinin Yüksek Lisans, Doktora ve Araştırma Makalesi Olmasına Göre Dağılımı.....	47
4.2. Araştırma Dokümanlarının Yayınlanma Yıllarına Göre Dağılımı.	48
4.3. Tezlerin Yazıldığı Üniversite / Anabilim Dalı ve Alana Göre Dağılımı.....	49
4.3.1. Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı.....	49
4.3.2. Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı...	51
4.3.3. Araştırma Dokümanı Tezlerin Alan Bazında Dağılımları	52
4.4. Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere ve Dergilerin Tarandığı indekslere Göre Dağılımı.....	53
4.4.1. Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları.....	53
4.4.2. Dergilerin Tarandıkları İndekslere Göre Dağılımları	57

4.5. Araştırma Makalelerinin Yazar Sayısına Göre Dağılımları	61
4.6. Araştırma Dokümanlarının Araştırma Türüne Göre Dağılımı	62
4.7. Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine ve Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı	63
4.7.1. Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine Göre Dağılımı	63
4.7.2. Araştırma Dokümanlarının Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı.....	64
4.8. Araştırma Dokümanlarında Kullanılan Anahtar Kelime Dağılımı.....	66
4.9. Araştırma Dokümanlarının Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı.....	68
4.10. Araştırma Dokümanlarından Tezler ve Makalelerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı	69
4.10.1. Araştırma Makalelerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı.....	69
4.10.2. Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı.....	70
4.11. Tezlerdeki Danışman Unvanına Göre Dağılımları.....	71
4.12. Araştırma Makalelerinin Sorumlu Yazar Unvanlarına Göre Dağılımı	72
4.13. Tezleri Tamamlayanın Cinsiyetine Göre Dağılımı	74
4.14. Araştırma Makaleleri Sorumlu Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımı	74
4.15. Araştırma Dokümanlarının Konularına Göre Dağılımları.....	75
4.16. Araştırma Dokümanlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı.....	78
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	84
KAYNAKÇA.....	104
EKLER.....	109
ÖZ GEÇMİŞ	119

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Ana Bilim Dalı
SPSS	:Statistical Package For The Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin Paket İstatistik Programı)
TDK	:Türk Dil Kurumu
ULAKBİM	:Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
YÖK	: Yükseköğretim Kurumu
YÖKTEZ	: Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 4. 1: Araştırma Türlerinin Yüksek Lisans, Doktora ve Araştırma Makalesi Olmasına Göre Dağılımı.	47
Çizelge 4. 2: Araştırma Dokümanlarının Yayınlanma Yıllarına Göre Dağılımı	49
Çizelge 4. 3: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı ..	50
Çizelge 4. 4: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı	52
Çizelge 4. 5: Araştırma Dokümanı Tezlerin Alan Bazında Dağılımları	53
Çizelge 4. 6: Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları.....	55
Çizelge 4. 7: Dergilerin Tarandıkları İndekslere Göre Dağılımları	59
Çizelge 4. 8: Araştırma Makalelerinin Yazar Sayısına Göre Dağılımları	62
Çizelge 4. 9: Araştırma Dokümanlarının Araştırma Türüne Göre Dağılımı	63
Çizelge 4. 10: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine Göre Dağılımı	64
Çizelge 4. 11: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı	65
Çizelge 4. 12: Araştırma Dokümanlarında Kullanılan Anahtar Kelime Dağılımı.....	67
Çizelge 4. 13: Araştırma Dokümanlarının Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı	69
Çizelge 4. 14: Araştırma Makalelerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı	70
Çizelge 4. 15: Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı.....	71
Çizelge 4. 16: Tezlerdeki Danışman Unvanına Göre Dağılımları	72
Çizelge 4. 17: Araştırma Makalelerinin Sorumlu Yazar Unvanlarına Göre Dağılımı....	73
Çizelge 4. 18: Tezleri Tamamlayanın Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	74
Çizelge 4. 19: Araştırma Makaleleri Sorumlu Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımı	75
Çizelge 4. 20: Araştırma Dokümanlarının Konularına Göre Dağılımları.....	77
Çizelge 4. 21: Araştırma Dokümanlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4. 1: Araştırma Türlerinin Yüksek Lisans, Doktora ve Araştırma Makalesi Olmasına Göre Dağılımı.....	47
Şekil 4. 2: Araştırma Dokümanlarının Yayınlanma Yıllarına Göre Dağılımı.	48
Şekil 4. 3: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı	50
Şekil 4. 4: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı ..	51
Şekil 4. 5: Araştırma Dokümanı Tezlerin Alan Bazında Dağılımları.....	53
Şekil 4. 6: Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları.....	54
Şekil 4. 7: Dergilerin Tarandıkları İndekslere Göre Dağılımları	58
Şekil 4. 8: Araştırma Makalelerinin Yazar Sayısına Göre Dağılımları	62
Şekil 4. 9: Araştırma Dokümanlarının Araştırma Türüne Göre Dağılımı	63
Şekil 4. 10: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine Göre Dağılımı	64
Şekil 4. 11: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı	65
Şekil 4. 12: Araştırma Dokümanlarında Kullanılan Anahtar Kelime Dağılımı.....	66
Şekil 4. 13: Araştırma Dokümanlarının Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı.....	68
Şekil 4. 14: Araştırma Makalelerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı	70
Şekil 4. 15: Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı	71
Şekil 4. 16: Tezlerdeki Danışman Unvanına Göre Dağılımları.	72
Şekil 4. 17: Araştırma Makalelerinin Sorumlu Yazar Unvanlarına Göre Dağılımı.....	73
Şekil 4. 18: Tezleri Tamamlayanın Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	74
Şekil 4. 19: Araştırma Makaleleri Sorumlu Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımı	75
Şekil 4. 20: Araştırma Dokümanlarının Konularına Göre Dağılımları.....	76
Şekil 4. 21: Araştırma Dokümanlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı.....	79

GİRİŞ

İnsan hayatında ilk 6 yaş beyin gelişimi açısından çok önemlidir. Bu dönem öğrenmenin en yoğun olduğu dönemlerden biri olduğundan çocukların beyin gelişimlerinin olumlu etkilenmesi için yerinde ve zamanında doğru uyaranlara maruz kalması gerekmektedir. Doğru zamanda uygun uyarana maruz kalan çocuk gelecek yıllarda öğrenmelerini daha kolay gerçekleştirebilecektir.

İlk çocukluk dönemlerinde gelişim alanlarına katkı sağlayıp pozitif yönlü gelişimlerini destekleyen en önemli materyallerden biri çocuk kitaplarıdır. Kitaplar çocukların duyarlı birer birey olmalarını sağlayarak hayata karşı farkındalık oluşturmalarına katkı sağlar. Bebeklik dönemlerinden itibaren kitapla ilişkisi olan çocukların gelişimlerinin farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Çocuklar kitaplarla birlikte problem çözme, eleştirel düşünme, duygusal ihtiyaçlarını karşılama gibi beceriler edinme ve geliştirme imkânı bulmaktadırlar (Gönen ve Işıtan, 2006). Erken yaşlarda çocuk edebiyatıyla tanıştırılması gereken çocukların gelişimini destekleyen en büyük uyaran çocuk kitaplarıdır (Demircan, 2006; Tosunoğlu ve Kayadibi, 2006). Ciecierski, Nageldinger, Bintz, Moore, (2017)' a göre resimli kitaplar genellikle hem genç hem de yaşlı birçok okuyucu tarafından ilgi görmektedir. Son zamanlarda, resimli kitapların profesyonel alanında heyecan verici yeni türleri de oluşmaya başlamıştır. Özellikle küçük çocuklar için resimli kitaplar, okuma ve öğrenme hakkında olumlu bir eğilim geliştirmelerine yardımcı olmada kritik bir rol oynayan karmaşık, eski, edebi bir tür veya sanat biçimidir. Fang (1996)'ya göre çocuk okuyucular resimli kitaplardaki resimler ile zevk alırlar, dikkatlerini geliştirirler, konuyu daha da çeşitlendirerek farklı bir hikâye oluştururlar, yeni kavramlar öğrenirler, takdir ve farkındalıklarını geliştirirler. Sever (1995)'e göre çocuk edebiyatı ürünleri özellikle erken dönemde çocuğa bir takım beceriler kazandırabilmesi için çocuğun gelişim düzeyine ve estetik bakış açısına hitap edecek şekilde hazırlanmalıdır. Bundan dolayı çocuk edebiyatı ürünlerinden resimli çocuk kitapları çocukların gelişimine uygun bir takım özelliklere sahip olması gerekir. Çocuk edebiyatı ürünleri başta olumsuz öge içermemeleriyle birlikte ele alınan konular çocuğa göre olmalıdır.

Huang, Cheng, Teng, (2020)' e göre resimli kitaplar yararlı bir öğretim aracıdır ve okul öncesi öğretmenlerinin sık kullandığı bir materyallerden biridir. Ayrıca açık bir

teorik çerçeveye sahip bir resimli kitabının oluşturulması ve kullanılması, öğretim etkilerini önemli ölçüde artırdığı ve öğretmenler için değerli bir fırsat olduğuna değinmiştir. Fang (1996)'ya göre resimli kitaplar çocukların yaratıcılığını geliştirmek için etkili bir araç olarak hizmet edebilirler. Resimli kitapların okunduğu çocuklar dilsel metin ve aktif imgelerini kullanmayı öğrenirler. Chen, (2015)'de kaliteli ve çok kültürlü resimli kitapların, hem yüksek sesle hem de bağımsız okuma için okul öncesi sınıflarda bulunmasını ve etkileşimli bir okuma için resim ve metinlerin birlikte kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Şirin (1998) çocuklarda olumlu tutum kazandırılmasında en etkili bir diğer unsur ise görsel öğelerdir. Okul öncesi dönem çocukları henüz okuma yazma bilmediklerinde kitaplarda verilmek istenen düşünce görsel olarak resimler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu sebeple çocukların gelişim düzeyine uygun, anlamlandırabilecekleri şekilde hazırlanmış resimlemelerin kullanılması gerekmektedir. Çocuk kitaplarda yer alan karakterlerle özdeşim kurar ve empati gücü gelişir. İyi kitaplar çocukta kahramanla birlikte hareket ettiğini düşündüren ve onunla yola çıkma isteği uyandırarak okuma kültürü oluşturmaya destek olabilecek niteliğe sahip olmalıdır (Sever, 2010).

İnsanlık tarihi boyunca eğitim süregelen bir olgudur. Eğitimin önemine değinen Yıldırım (2007, s.1)'a göre “Çağdaş ve demokratik toplum olmanın gerekliliklerinden biri; kendini özgür bir biçimde ifade edebilen, sorgulayan, eleştiren, araştıran ve problem çözen bireyler yetiştirmektir. Bu özellikleri taşıyan bireylerin yetiştirilmesi eğitim sistemi ile doğrudan ilişkilidir. Eğitim sisteminin ilk basamağı ise bireylere kazandırılacak özelliklerin temelini atıldığı okul öncesi eğitimidir”.

Okulöncesi dönemde eğitimin ve edebiyat ürünlerinden resimli çocuk kitaplarının bu denli önemli olması araştırmacıların konuyu ele almalarını sağlamıştır. Çeşitli açılardan farklı disiplinlerle ele alınan kitap resimlemeleri bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Kitap resimlemeleri konusunda çalışılmış tez ve makalelerin alan analizini kapsayan bu çalışma alana yönelik dokümanların içeriklerindeki durumunu belirlemek üzere oluşturulmuştur.

1. Problem

Bu araştırma, okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarının resimsel yapı özelliklerini ele alan araştırma dokümanlarının içerikleri nasıl bir dağılım göstermektedir? Sorusuna yanıt aramaktadır.

2. Amaç

Araştırmada okul öncesi döneme yönelik hazırlanan resimli çocuk kitaplarının resimsel özellikleri üzerine çalışılan makalelerin ve tezlerin içerik özellikleri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda yola çıkarak aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

Alt amaçlar;

1. İncelenen araştırma dokümanları nasıl bir dağılım (yüksek lisans, doktora, makale) göstermektedir?
2. İncelenen makale ve tezler yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. İncelenen yüksek lisans ve doktora tezleri yazıldığı üniversite / anabilim dalı ve alan bazında nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. İncelenen makaleler yayınlandığı dergilere ve dergilerin tarandıkları indekslerine göre nasıl bir eğilim göstermektedir?
5. İncelenen makaleler yazar sayısına göre nasıl bir eğilim göstermektedir?
6. İncelenen makale ve tezler araştırma türüne (yöntemine) göre nasıl bir eğilim göstermektedir?
7. İncelenen makale ve tezler örneklem çeşidine ve örneklem büyüklüğüne göre nasıl bir eğilim göstermektedir?
8. İncelenen makale ve tezler anahtar kelime kullanımı nasıl bir dağılım göstermektedir?
9. İncelenen dokümanlarda kullanılan veri toplama araçları nasıl bir dağılım göstermektedir?
10. İncelenen makale ve tezler sayfa sayılarına göre dağılımları nasıldır?

11. İncelenen tezler danışman unvanına göre dağılımları nasıldır?
12. İncelenen araştırma makaleleri sorumlu yazar unvanlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
13. İncelenen tezler tamamlayanın cinsiyetine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
14. İncelenen araştırma dokümanlarından makalelerin sorumlu yazarın cinsiyetine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
15. İncelenen makale ve tezlerde araştırılan konular nasıl bir eğilim göstermektedir?
16. İncelenen araştırma dokümanlarından çıkan resimsel sonuçlar ne düzeydedir?

3. Önem

Kitap okumaya karşı oluşturulan bilgi, beceri ve tutumların kazanılmasının okulöncesi döneme dayandığı görülmektedir. Henüz okuma yazma bilmeyen bu dönem çocuğuna ise okunan kitaplardaki yazıların resmedilerek sunulması gelişimlerinin yanında olumlu tutumlarını da beslemektedir. Gün geçtikçe okulöncesi döneme hitap eden resimli çocuk kitapları artmaktadır, aynı zamanda konu hakkında bilimsel çalışmalarında arttığı görülmektedir. Çalışmalara dair genel bir fikir vermesi ve resimli çocuk kitaplarıyla ilgili yapılan çalışmaların içeriklerinin analizine dair genel bir çerçevenin çizilmesi ve çalışmaların karşılaştırılmasıyla alan ihtiyacının ortaya çıkarılması açığı gözlenmiştir. Bu çalışmada belirtilen değişkenler üzerinden okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarındaki resimlemelerin ele alınış şekillerine göre genel yönelimlerin ortaya çıkarılarak bir arada toplanması amaçlanmıştır. İncelemeler sonucunda dokümanların genel yönelimlerinin belirlenmesi araştırılmamış kısımların ya da eksik olduğu tespit edilen tarafların ortaya çıkarılması ile incelenen alanda yapılması düşünülen yeni araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Literatür taramasında resimli çocuk kitaplarındaki resimsel özelliklerin alan analiziyle ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma ile resimli çocuk kitaplarındaki resimler üzerine çalışma yapacak alan uzmanlarına Türkiye’de ele alınan okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarının resimsel incelemelere dair toplu bir şekilde bilgi verdiği ve eksiklikleri öne çıkarmayı kolaylaştırdığından önemli görülmektedir. Araştırma yapılan tez ve makaleler hakkında bilgi verirken diğer taratan araştırmacılara bu alanla ilgili yapılacak daha sonraki araştırmalara da hizmet edeceği düşünülmektedir. Ayrıca

günümüz dünyasında her geçen gün kitapların pozitif katkılarının ne denli önemli olduğu daha fazla anlaşılmaktadır. Okulöncesi dönem çocuklarında başlatılması gereken bu olumlu tutum ve davranışların önemine dair dikkat çeken araştırma konularından biri olduğu söylenebilir.

4. Varsayımlar

- İncelenen makale ve tezlerde araştırmacının objektif davranacağı varsayıldı.
- Araştırmada yararlanılan lisansüstü tezler Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) “Tez Merkezi” kullanılarak, makaleler için ise Ulakbim Keşif, Tr-Dizin, Google Akademik, Ulusal Toplu Katalog (TO-KAT), Dergipark sayfalarının yer aldığı ULAKBİM online internet sayfalarının hatasız ve güncel olduğu varsayıldı.
- Araştırma incelenmek üzere seçilen makale ve tezlerin içerik bilgilerinin doğru olduğu varsayıldı.

5. Sınırlılıklar

Araştırma dâhilinde olan çalışmalar:

- Okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarındaki resimlemeleri incelemeye yönelik Türkiye’de Türkçe olarak literatüre katılmış yüksek lisans, doktora tezleri ve araştırma makaleleri ile,
- Araştırma dokümanlarından lisans üstü tezler Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) “Tez Merkezi” kullanılarak, makaleler için ise Ulakbim Keşif, Tr-Dizin, Google Akademik, Ulusal Toplu Katalog (TO-KAT), Dergipark sayfalarının yer aldığı ULAKBİM online internet sayfaları ile,
- İncelemeye alınan tezlerin ve makalelerin tam metin halinde olmaları halinde literatürde şimdiye kadar yayımlanmış tüm çalışmaları içermesi ile,
- Çalışma 2005-2022 yılları arasında 88 araştırma dokümanı ile (47 makale, 37 yüksek lisans ve 4 doktora tezi),
- Online olarak ‘çocuk kitabı’, ‘resimli çocuk kitabı’, ‘okulöncesi dönem resimli çocuk kitabı’, ‘resimli kitap’, ‘resimli hikâye kitabı’, ‘çocuk kitabı illüstrasyonu’, ‘kitap resimlemeleri’ anahtar kelimeleri ile sınırlandırılmıştır.

6. Tanımlar, Temel Kavramlar

Çocuk Edebiyatı: “Erken çocukluk dönemlerinden başlayıp ergenlik dönemini de içine alan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimine ve anlama düzeylerine uygun olarak, duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” (Sever, 2013, s.17).

Okulöncesi: 0-6 yaş aralığındaki zorunlu eğitime henüz başlamamış çocukları kapsayan bu dönemi TDK (2023) “Çocuğun okul çağına girmesinden önceki çağı” şeklinde tanımlamaktadır.

Resimli Çocuk Kitabı: Resimli öykü kitapları, çocukların eğlenirken öğrenebileceği ve onlara düş dünyasının kapılarını aralamayı başaran görsel öğeler ve dilsel metinlerden oluşur (Şahin, 2014).

İllüstrasyon (resimleme): “Başlık, slogan ya da metin gibi sözel unsurları görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün unsurlara genel olarak ‘illüstrasyon’ adı verilir” (Becer, 2018, s.210).

İçerik analizi: “Birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.227).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Çocuk Edebiyatının Tanımı ve Önemi

İnsan hayatının en önemli dönemlerinden ilki çocukluk dönemleridir. Çocukluk dönemi sevincin, üzüntünün, hatıraların en kalıcı izli olduğu dönemdir. Beyin gelişiminin hızlı olduğu bu dönemde insan hayatı için gerekli ilk öğrenmelerde gerçekleşmektedir. İlk öğrenmelerin temelini atıldığı çocukluk dönemi için uygun ortam, yapılandırılmamış materyal ve etkili iletişim önemli olmaktadır. Çocuklara sunulan uygun ortam ve etkili iletişim ile çocukların beyin gelişimini desteklemeyi, öğrenmelerini kolaylaştırıp somutlaştırmayı önemseyen ebeveynlerin bebeklik dönemlerinden itibaren kullandıkları ilk materyallerden biride resimli çocuk kitaplarıdır. Çocuk edebiyatı kapsamında olan resimli çocuk kitaplarıyla ilk karşılaşmayı çocuk evde, fırsat eşitliği olmayan bölgelerde ise okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirdiği düşünülmektedir. Nitelikli çocuk edebiyatı ürünleriyle erken dönemlerde karşılaşılması ve etkili kullanımının insan hayatının gelişimi açısından katkı sağladığı ve değerli olduğu bilinmektedir.

Konu başlığı çerçevesinde çocuk edebiyatı tanımlarına değinilmeden önce çocuklara göre olan bu alanın daha iyi yorumlanabilmesi için öncelikle “edebiyat” ve “çocuk” kavramlarının tanımlarına değinilmesi gerekir (Uysal, 2020). Türk Dil Kurumu (TDK, 2022) çocuk kavramını “Bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak” olarak tanımlamıştır. Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde ise, daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar olan her insanın çocuk sayılmasıdır (BM Çocuk Hakları Bildirgesi, 1959). Bu tanımlara bakıldığında anlaşılacağı üzere istisnai durumlar haricinde henüz 18 yaşına girmemiş her birey çocuk olarak belirtilmektedir.

Edebiyat sözcüğü tanım olarak ele alındığında TDK (2023) sözlüğünde “Olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı” olarak tanımlanmıştır. Gücüeter ve Turan (2016) ise edebiyatı duygu, düşünce ve duygu yüküyle kurulan hayallerin sözcüklere dökülerek yazıya çevrilmesi ve etkili bir biçimde anlatılması sanatı olarak tanımlamıştır. Gönen (2019) deneyimlerin şekillenmesine de değinerek edebiyat kavramını “hayatı yansıtan ve düzenleyen, insanlara deneyimlerini şekillendirme gücü veren bir ifade sanatıdır.” şeklinde tanımlamıştır. Sever (2006)’in edebiyatı, insanlığın evrimsel olarak gelişimine dair istemlerin öncelikle resmin sonrasında ise sözcüklerin diliyle yanıtlayan bir sanat dalı olduğunu belirtmiştir. Bu tanımlar neticesinde edebiyatı, yaşam tecrübelerinin duygu ve düşünce çerçevesinde kurulan hayallerin sözcüklere ve görsellere dönüşerek yazı diliyle aktarılması ve duygulara hitap etmesi şeklinde tanımlayabiliriz.

Çocuk ve edebiyat kavramlarına ayrı ayrı bakıldıktan sonra bu bağlamda çocuk edebiyatına bakacak olursak; çocuk edebiyatı ürünleri, 2-14 yaş aralığındaki çocuklarının duygu ve düşüncelerine hitap eden sözlü ve yazılı tüm eserleri kapsar. Geçmiş çok eskilere dayanmayan çocuk edebiyatı kavramı, 20. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıktığı belirtilmiştir. Zamanla çocuk ve çocukluk kavramlarına verilen değerin artmasıyla bu alana verilen önemde ön plana çıkmaya başlamıştır (Aydın ve Uzun, 2020). Alana verilen değerin artmasıyla erken çocukluk döneminden ergenlik dönemine kadar çocuk olarak değerlendirilen bireylerin dünyalarına hitap eden roman, hikâye, masal, şiirler, anı, gezi yazıları, biyografik eserler şeklinde türler oluşmaya başlamıştır (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016).

Sever (2006)’in çocuk edebiyatını tüm gelişim alanlarını destekleyebilecek anlama düzeylerine uygun, yaşam gereksinmelerini sosyal veya duygusal olarak ön plana alan bir yaklaşımla, gerçek yaşam becerilerini sanatsal bir nitelikte sözel dilsel ve görsel iletiler barındırarak sunulan, duygu ve düşüncelerinde etkilenimler yaşatan yapıtlar şeklinde tanımlamıştır. Çakmak ve Güleç (2020)’in ise bebeklik döneminden itibaren başlayıp ergenlik dönemine kadar süren yaşam evresinde, yaşantı sunulduğu takdirde dil ve anlama seviyelerine uygun olarak duygu ve hayal dünyalarını sanatsal niteliği olan görsel ve dilsel iletilerle zenginleştiren, beğeni ve estetik düzeylerine hitap edip yükselten ürünlerin geneline verilen isim olarak tanımlamaktadır.

Gönen (2019)'a göre çocuk edebiyat çocuğun büyüme evresindeyken okuduklarından edindiği deneyimleri hayata geçirme gücü vererek, iyiye, güzele ulaşmasında güçlü bir yol göstericidir. Bu bağlamda hayat boyu bir çocuğa öğretilen öğretiler hayatın reel gerçeklerini içerirken, edebiyat ise hayatın niteliği ve duygularla ilgilidir. Edebiyatın bir çocuğun hayatına öğretilerine değer kattığı kadar kalbine de dokunabilir. Edebiyat hayat boyu bağımsız olarak bir çocuğa yaşam deneyimi, tecrübe katarak görmediği yaşamlar hakkında da bilgi verir. Diğer yaşamlara dair rolleri öğrenir, insanları daha kolay anlar. Edebiyat hayata dair algıları geliştirir, yaratıcılığı besler ve dil gelişimine katkı sağlar. İnsan yaşamı hakkında olumlu veya olumsuz deneyimleri öğretir, evrensel değerlerin anlaşılmasına yardımcı olur.

Çocuk edebiyatı ürünleri günümüz dünyası için sanat eğitimi bağlamında aydın insan yetiştirme konusunda en önemli unsurlardan biridir. Özer (2006)'ın okuma kültürüne dair tutum ve davranışlar çocukluk döneminde oluşmaya başladığından bireylerin evrensel bir okur-yazar olması bağlamında ilk çocukluk dönemi için önemli görülmektedir. Şirin (1994)'in "Çocuk edebiyatı ilk çocukluktan son çocukluk dönemi sonuna kadar yaşanan çocukluk çağlarına özgü duyarlıkların yalın bir anlatın ve çocuksu bir eda içinde dile getirilmesiyle oluşan bir edebiyat türüdür." Çocukların gelişimlerine, hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden, eğlendirirken eğitimlerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı ürünler çocuk edebiyatı kapsamına girer (Şirin, 1994; aktaran; Tosunoğlu ve Kayadibi, 2006, s.339).

Bu tanımlardan yola çıkarak çocuk edebiyatı şu şekilde ifade edilebilir: Hitap ettiği dönemin gelişim özelliklerini dikkate alarak, sosyal, duygusal ve günlük yaşam becerilerini zenginleştiren, sanatsal ve estetik yönden katkı sağlayan duygu, düşünce ve zevklerine hitap edip destekleyen ürünler olarak tanımlayabiliriz. Aynı zamanda çocuk edebiyatı çocuğun hayal dünyasına karşılık gelen, nitelikli, estetik tarafları olan, çocuk gerçekliğine ve kişilik gelişimine uygun ulusal ve evrensel değerleri içeren, severek etkileşime girdiği ve tüm gelişim alanlarını destekleyen yazılı ve sözlü materyaller çocuk edebiyatı ürünü olarak değerlendirmeli ve bu nitelikte ürünler ortaya konulmalıdır.

Çocuk edebiyatı ürünleri çocukların sorgulamasını destekleyerek farkındalıklarının daha hızlı gelişmesini sağlayabilmektedir. Görmediği veya

göremeyeceği olay, olgu, yaşam, ortam, canlı ve duygu durumlarıyla karşılaşmasını sağlar. Bu yeni karşılaşmalar yazılı ve görsel çocuk edebiyat ürünlerinde bulunabilmektedir. Çocuk edebiyatı ürünleri bir yandan keyif veren diğer yandan da dil, estetik ve bilişsel gelişimlerini desteklediği düşünülmektedir.

Çocuklara çoğunlukla günlük yaşam becerileri ve öz bakım becerilerine dair öğretiler verilmektedir. Edebiyat ise bireyde duyguları harekete geçiren, hayatın anlamı ve niteliği ile ilgilidir. Birey edebiyat ile geçirdiği vakitte bir başka yaşamın da varlığını ve farklılığını öğrenir. İlişkide bulunulan alan duygulara ve kalbe yöneliktir, çocukların empatik taraflarını destekler. Sever (2006)'e göre çocuk edebiyatı, çocuklara algılama ve bilişsel düşünme sorumluluğu vererek duyarlı olmalarını sağlamak, estetik ve beğeni düzeylerini yükseltmek, düşünsel olarak bilgi ve becerilerinin gelişmesini sağlar. Gönen (2019) ise çocukların yer, zaman ve mekandan bağımsız kendilerine okunan hikayedeki rollere bürünerek diğer rolleri de denerler bu sayede başka yaşamları ve insanları daha iyi anlayarak empati becerisi kazanırlar. Bu vesileyle algılar gelişir, değişir. Hayatı bu şekilde yaşama fırsatı yakalayan çocuklar insanlığa ait evrensel değerlerin daha erkenden farkına varırlar.

1.2. Okulöncesi Dönem Resimli Çocuk Kitapları

Erken çocukluk dönemi içerisindeki çocuklara uygun olarak hazırlanan edebiyat ürünleri, şiirler, parmak oyunları, ninni, resimli öykü kitapları, kurgu kitapları, fıkra ve tekerlemeler, bilmece, fantezi eserler, bilim kurgu kitapları, masallar ve hayvan öyküleri şeklinde gruplandırılmaktadır. Çeşitli açılardan farklılıklara sahip bu edebiyat ürünleri bireysel açıdan da farklı olan çocuklara hitap ederek okumaya karşı olumlu tutum ve davranış geliştirmesi açısından çok değerlidirler. Okulöncesi dönemde çocuklar tüm gelişim alanlarıyla hızlı bir gelişme ve fiziksel büyüme göstermektedirler. Çocukların bu dönemde resimli çocuk kitaplarıyla buluşmaları gelişimlerini daha nitelikli bir şekilde tamamlamalarını sağlamaktadır.

Gönen ve Veziroğlu Çelik (2018) 'e göre dil ve bilişsel gelişim olarak hızlı bir ilerleme gösteren çocuklar resimli çocuk kitaplarının desteğiyle dil gelişiminde ve bilişsel gelişimde daha hızlı bir ilerleme sağlayacaklardır. Bu yaşantılar çocuğa ileriki yaşantısında edebiyat ürünlerine karşı daha bilinçli, olumlu tutum ve davranışlar kazandırmakla birlikte akademik olarak da başarılı olmasını sağlayacaktır. Bununla

birlikte çocukların kişilik, sosyal, estetik, dil, kültür, farklı bakış açılarını öğrenme ve saygı duyma ile keyifli vakit geçirmeleri için çocuk edebiyatı ürünleri çok değerlidir.

Resimli çocuk kitapları okulöncesi dönem çocuklarının edebiyatla olan ilk deneyimlerini yaşadığı edebiyat ürünleridir. Bu nedenle bu kitapların niteliği ve çeşitliliği çok önemlidir. Edebiyat sanatına ve okuma yazmaya karşı olumlu tutum ve davranışlar kazandırılması açısından kitapta yer alan görseller ayrıca bir önem taşımaktadır. Resimli çocuk kitaplarındaki resimlemeler, bu yaş grubu için kitapla çocuk arasında bir bağın kurulmasına destek olmaktadır. Resimlemeler sayesinde keyif alan çocuklar aynı zamanda okunan hikâyenin somut hallerini görerek ilk öğrenmelerini de gerçekleştirmektedir. Çakmak ve Güleç (2020)'e göre her metnin mutlaka resimlerle verilmesi gerektiğinin önemine değinerek, kitabın kapak resmi, kâğıt kalitesi ve özellikle anlaşılmakta zorlanmayan metinler çocukların kitabı daha çok sevmesini sağlayarak olumlu tutum geliştirmesine destek olmaktadır.

Okulöncesi dönem için özel olarak çocuklara sunulan resimli çocuk kitaplarının çıkış noktası bu dönemin gelişim düzeyidir. Okulöncesi dönem çocuklarının öncelikli amaçlarına bakılırsa: ilk çocukluk dönemlerinden itibaren kitapları tanımaları, yaşları ilerledikçe okuma alışkanlığı kazanmaları ve iyi bir okur olmalarını sağlamaktır. İyi ve bilinçli bir yönlendirmeye doğru kitaba ulaşan çocuk ileriki yaşlarında kitaba karşı olan ilgisini sürdürür, geliştirir ve iyi bir okur- yazar olur. Okumaya karşı olumlu tutum ve beceri edinen kişiler düşünen, hayatı sorgulayan, öğrenmeye karşı hep canlı ve diri olan, araştıran, öz denetim sağlayan, özgür olabilen bireylerdir. Böylelikle resimli çocuk kitapları çocuğun iyi bir kişilik gelişimine katkı sağlayan ilk materyallerdir. Bu bağlamda Temizyürek, Şahbaz ve Gürel (2016)'e göre resimli çocuk kitapları çocukların yeni şeyler öğrenmelerini, öğrendiklerini pekiştirmelerini, keyif almalarını, yetişkinlerle iletişim kurmayı ve hayat hakkındaki deneyimleri öğretmek tecrübe etmelerine ön ayak olurlar. Ural (2019) ise kitapların çocuğun hayatına kattığı bir başka en önemli katkının hayal gücünü geliştirmek olduğunu bu sayede çocuk hayal dünyasının genişliğiyle ileride edindiği mesleği daha yaratıcı bir şekilde icra edecektir. Ayrıca ilk çocukluk dönemlerinden itibaren edebiyat ürünleriyle tanışılması çocuğun akademik anlamda da hayatına çok büyük katkı sağlamaktadır. Bundan dolayıdır ki çocuklar için kitapla tanışma ve bilinçli bir yönlendirme çok önemlidir

Çocuğun ilerleyen yaşantısında akademik hayatı özellikle alıcı ve ifade edici dil becerileri, sözcük dağarcığı, sözel veya sözel olmayan dil becerileri, kavram bilgisi, ses (fonolojik), harf bilgisi, yazı farkındalığı vb. beceriler ile desteklenmektedir. Çocukları okuma yazmaya hazırlık için okul çağına gelmesinin beklenmemesi gerektiği düşünülmektedir. Okul çağından önce bu eğitim gerçekleştirmeye başlanabilir. Çocuk oyun aracı olarak gördüğü kitaptan sesleri, harfleri ve noktalama işaretlerine karşı farkındalık ve hazır bulunuşluklarını oluşturmak ebeveynlerin ve öğretmenlerin sorumluluğundadır. Çakmak ve Güleç (2020)' e göre çocukların keyif alarak dinledikleri ve resimlerine baktıkları resimli çocuk kitapları bir çocuğun akademik ve sosyal hayatıyla ilgili geleceğine çok büyük katkılar sağlamaktadır. Ebeveynler ve öğretmenlerin çok bilinçli olması, hassasiyetle ve özenle bir çocuğu kitapla ilişkisini sağlaması gerekmektedir. Cheng, Chen, Chou, (2015) 'ya göre öğrenme dönemindeki çocukların merak ve isteklilik hallerini gördükleri, duydukları, söyledikleri ve yaptıkları her şeyi ebeveynleri ile olan etkileşimlerinden öğrenirler. Bu nedenle, ebeveyn-çocuk okuması, çocukların kişiliğini, gelişimini ve yaşam tutumunu doğal olarak geliştiren günlük yaşam için örnek niteliğindedir. Ebeveynler okurken, yetişkinlerin çocuğa eşlik etmesinin, çocuk ve ebeveynler arasındaki ilişkiyi yükselten en iyi öğretim yöntemi olduğunu belirtmiştir.

Kitap ile tanışan çocuğa ilk verilmesi gereken öğretici kitaplara karşı olumlu tutum ve davranışlarla birlikte nasıl kullanılması gerektiğidir. Gücüeter ve Turan (2016)'a göre bebeklik döneminden itibaren kitaplarla kurulan ilişkide kitap sevgisi ve kullanım kuralları verilmesi gereken ilk öğretilerdendir. Bu iki kuraldan sonra kitapla olan ilişki kitabı tutma, dokunma, resimleri anlamlandırma ve okuma, sonrasında ise metinleri okuma şeklinde devam eden bir süreçtir. Bu kuralların çocukluk dönemine uygun gelişim dönemleri gözetilerek seviyelerine uygun verilmesi daha uygun olmaktadır.

1.3. Resimli Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Temel Özellikler

1.3.1. Resimli Çocuk Kitaplarının Fiziksel ve İçerik Özellikleri

Çocuğun okuma alışkanlığı kazanması için onun nitelik olarak çocuk gerçekliğine hitap edecek ve keyif alacağı kitaplar ile karşılaşması gerekmektedir.

Çocuklara toplum normlarına ve gelişim düzeylerine hitap eden, çocuk gerçekliği göz önüne alınarak yazılmış kitaplar sunulması önemli görülmektedir.

Uysal (2020)'a göre çocuk kitaplarının üretim süreci eşgüdümlü ve uyumlu bir çalışmayı gerekli kılar. Resimli kitaplar yazılması, resmedilmesi ve basılmasına kadar hepsi bir bütün halinde olmalıdır. Çocuk kitaplarında üretim sürecinde olanların yalnızca içerik, dil ve anlatıma verdikleri önem kadar resimleme, punto, kapak, kâğıt, konularında da önemleri devam etmelidir. Bunun unutulmaması ve bu detaylara uygun üretim yapılması gerekmektedir. Çocukların gelişim düzeylerine, çocuk gerçekliğine uygun bir şekilde hazırlanması gereken kitaplar uzmanlar tarafından belirtilen bir takım özelliklerde olmalıdır. Bu özellikler fiziksel ve içerik özellikleri şeklinde iki ana başlığa ayrılmıştır.

1.3.1.1. İçerik Özellikleri

Konu

Henüz hayatın ilk yıllarını yaşayan ve anlamlandırmaya çalışan çocuk için yeni öğrenmeleri keyif alarak yapmak çok değerlidir. Bu yüzden çocuklara sunulan kitapların konusu önem taşımaktadır. Çocuğu kitabın büyüüne kaptırarak keyif almasını ve sürüklemesi sağlanmalıdır. Çocukları düşünmeye ve öğrenmeye iten konular çocuklarda bilişsel süreç becerilerine de destek sağlamış olur. Mantık çerçevesinde ilerleyen bir konu çocuğun hayatında iz bırakarak sorgulama yapmasına katkı sağlayabilir. Önemli olan ise çocuğun ruhsal durumuna negatif yönden etki edecek, gelişimlerine uygun olmayan konuların ele alınmaması ve çocuklara sunulmamasıdır. Çakmak Güleç (2020, s.146) konu ile ilgili, “Dünyayı tanımaya çalışan çocuk için kitapların konuları merak uyandırmalı, onları heyecanlandırmalıdır” diye belirtmektedir. Çocuklara sunulan kitaplarda konu sınırlamasından ziyade konuların nasıl işlendiği daha önemlidir. Konular “çocukların okuma alışkanlığı kazanmaları ve kitap sevgisi edinmeleri açısından çok önemlidir. Konu seçiminde ilk olarak dikkat edilmesi gereken unsur, çocukların gelişim özelliklerinin bilinmesidir. Konu seçiminde genel olarak bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, yakından uzağa ilkelerinin dikkate alınması gerekir” (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel,2016). Bundan dolayıdır ki çocuk edebiyatı çocuklara duygu ve düşünceyle kendilerini geliştirebilecekleri bir yaşantı sağlar. Çocuklar için kitaplar ile yeteneklerini

işletebilecekleri bir uyaran olmalıdır. Çocukların gelişim süreçleri göz önüne alınarak konu çeşitliliği artırılabilir (Sever, 2021).

Çocuk edebiyatında konular çocukları eğlendirirken öğrendiren bir üslupla yazılmalıdır. Konuların anlatımını destekleyen resimlerde ayrıca bir öneme sahiptir. Kahramanların çizimleri detaya girilmeden eyleme dönük tarafları daha yalın şekilde verilerek konunun daha iyi anlaşılması sağlanır. Erken çocukluk dönemde kitapların çocukların bütünsel gelişimlerini desteklemesinin yanında edebi dünyanın da kapılarını aralamaktadır. Konular sanatsal dil ve görsel öğelerle uyumlu bir şekilde ele alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Tema

TDK (2022) tema kavramını, öğretici ya da edebi bir eserde işlenmiş olan düşünce, ana konu, görüş, konu olarak tanımlamıştır. Okulöncesi kitaplarında verilmek istenen tema konular ile verilmektedir. Temada ele alınan konu çocuğun gelişim düzeyine hitap etmelidir. Eğitim ve öğretimine de katkı sağlaması gereken temalar çocuklara hitap edebilecek şekilde belirlenmelidir.

Temizyürek, Şahbaz ve Gürel (2016), temaların evrensel değerlere karşılık gelen erdemler (insan, doğa ve hayvan sevgisi, değerlere saygı, hoşgörü, dürüstlük, yardımseverlik, yaşama sevinci, iyilik ulus sevgisi vb.) ele alınması çocuğun gelişimine katkı sağlayacağını belirtmiştir. İşlenen temanın açık ve net bir şekilde ele alınması gerektiğini belirten Çakmak Güleç (2020), yoruma açık bir şekilde ele alınan temalar çocuklar tarafından anlaşılabilir. Bu durum verilmek istenen mesajın engellemekle birlikte kafa karışıklığına ve yanlış anlaşılmalara da neden olabilir.

Kahraman/Karakter

Karakter “Bir bireyin kendine özgü yapısı, onu başkalarından ayıran temel belirti ve bireyin davranış biçimlerini belirleyen, üstün ana özellik, öz yapı, ıra, seciye” Kahraman, “Roman, hikâye, tiyatro vb. edebiyat türlerinde en önemli kişi” (TDK, 2023) şeklinde tanımlanmaktadır.

Sever (2021) çocukların hayatında kalıcı izli bir okuma gerçekleştirmeleri için karakterlerin eğlenme, keşfetme, yeni düşünme süreçleri oluşturması, hayat gerçeğine uygun olmaları gerektiğine değinerek özellikle başkahramanın özdeşim kurmaya değer

tarafları çocukların hayatında daha kalıcı izli bir ilişki oluşmasını sağlar. Resimli çocuk kitaplarında kullanılan karakter ve kahramanlar bu dönem çocuğunun gelişim özelliklerine uygun şekilde oluşturulmalıdır. Uzak çevreden veya gelişim özelliklerine uygun olmayan karakterler çocuk-kitap ilişkisini olumsuz etkileyebilir (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016). “Karakterlerin çok olması, olayın çocuk tarafından anlaşılmasını zorlaştırabildiği gibi bütünü görmesini de engelleyebilir. Çocuklar için hazırlanan seri kitaplarda bulunan karakterlerde ilk kitaptan itibaren her kitaba yeni kahramanlar eklenmesi kahramanların çok olmasının verdiği karışıklığı engelleyebilir” (Çakmak Güleç, 2020, s.150).

Okulöncesi dönem çocukları kendisine okunan kitaptaki kahramanlarla özdeşim kurarak düşsel arkadaş edinebilmektedirler. Bu dönem çocuğu zevk alarak takip ettiği karakterlerle duygusal bağ kurar ve çevreye olan güven duygusu gelişebilmektedir. Kahramanların yaşadığı olaylar çerçevesinde çocuk insan yaşamında oluşabilecek olay ve olgulara dair öğrenmeler sağlayabilir. Bu bağlamda çocuk İnsana ve topluma dair değerleri analiz eder, öğrenir ve hayatı anlamlı ve erdemli kılan noktaları sezmeye başlayabilmektedir.

Anlatım ve Dil Özellikleri

Okulöncesi dönemde çocukların gelişim özelliklerine göre hazırlanması gereken kitaplardaki en önemli unsurun anlatım ve dil özellikleri olduğu düşünülmektedir. Bu dönem çocukları henüz soyut kavramları algılayamadıkları için kitabın konusu ve anlatım dili onun düzeyine uygun, anlayabileceği düzeyde basit ve anlaşılır şekilde oluşturulması gerekmektedir. Yetişkinler için kullanılan sözcük ve deyimler çocuklar için biraz karmaşık ve anlamca ağır gelebilir. Bundan dolayı okul öncesi dönem çocuk kitaplarında kullanılan dil özellikleri çocuğun rutin hayatında günlük duyduğu sözcüklerden seçilmeli ve çocuk gerçekliğine uygun onun dünyasına hitap edebilecek bir anlatımla ele alınması gerektiği düşünülmektedir. Marjanovic-Umek, Kranjc, Fekonja (2002)’ya göre sembolik bir sistem olarak dil, özellikle kültür ve öğrenme bağlamında erken çocukluk dönemi aşamaları boyunca çocuğun gelişimine dahil olur. Düşünmenin, üst bilişin, üst dilin, zihin kuramının, sosyal bilişin gelişimini birlikte belirler ve dille ifade edilen çeşitli yorumların yanı sıra gerçek ile hayal edileni birbirinden ayırmaya izin verir.

Yalçın ve Aytaş (2017)'a göre anadili kullanımını geliştirici bir dilin kullandığı resimli çocuk kitaplarının metin kısımlarında özne ve yüklem tek kullanıma önem verilmelidir. Edat ve bağlaç olabildiğince yer verilmemeli. Konular ve tema daha anlaşılır olması açısından gereksiz, soyut ve deyimsele sözcüklerden kaçınılmalıdır. Yazım-noktalama kurallarına uyulmalıdır. Bu durum çocukta yazım kurallarının yerleşmesi açısından önemlidir. Kitaplar genelde üçüncü kişi ağızyla anlatılması benimsenmiştir. Zamanla çocukların üçüncü kişi ağızından yazılan hikâyeler hoşlarına gitmediği anlaşılmıştır. İlk ağızdan yazılan hikâyeler daha samimi olduğu karşılıklı sohbet havası oluşturduğu anlaşılmış ve değişim yaşanmıştır. Ural (2019, s.49) anlatım ve dil özellikleri için “önemli olan, çocuğun çevresinden duyduğu ve duyacağı sözcüklerle, hem kolay algılanabileceği hem de ilgisini çekecek nitelikte, açık sade bir dil kullanarak edebiyat tadı ve olumlu duygular verebilmektir. Dünyayı çocuk gözüyle görüp çocuk düzeyinde aktarabilmektir” şeklinde belirtirken Yalçın ve Aytaş (2017) ise planlamaya dikkat edilmesi gerektiğini belirterek, yazarın belirlediği tema, konu, karakter ve kahramanların bir düzen çerçevesinde yerleştirilmelidir. Bu yerleştirmeye dikkat edilmesi gereken nokta ise metnin sağlıklı ve çocuk gerçekliğini göz önüne alarak gelişim özelliğine göre yerleştirilmesi olduğunu belirtmiştir. Çocuk kitaplarındaki en önemli bir diğer noktanın ise kitapta verilen heyecan duygusu ve kitabı sürükleyiciliği olduğuna değinen Yalçın ve Aytaş bu önemli noktalara dair planlama yapılırken giriş, gelişme ve sonuç kısımlarına dikkat edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

İleti (Ana Düşünce)

Temizyürek, Şahbaz ve Gürel (2016, s.30)'e göre ana düşünce “kitabın yazılmasına neden olan yazarın okurla paylaşmak istediği temel mesajdır” yalnız bu mesaj masal, şiir, öykü, roman ve anlatıların iletileri doğrudan öğretme amacı güden kesin yargılar içermekten öte eğlendirici olmalıdır. Burada da öncelikli amaç bilgiyi doğrudan aktarmak değildir. Çocuklara hissettirmek, sezdirmek, düşünmelerini sağlamak, duyarlılıklarını geliştirmektir. Öğretici bir kitap ile resimli çocuk kitaplarındaki yazınsal iletiler birbirlerinden farklıdır. “Çocuklar için hazırlanan bu kitapla, öğretici metin olarak bilinen ve yetişkinlere seslenen düşünce yazılarından dil ve içerik olarak farklılık gösterir” (Sever, 2021, s.140).

Yalçın ve Aytaş (2017)'a göre her eser okuyucusuna bir mesaj vermektedir. Verilen mesajın tam olarak algılanabilmesi için eseri üretenin duygu ve düşünceleriyle kendine özgü ifade biçimde ortaya koyması gerekmektedir. Bu çeşitli şekillerde olabilmektedir. Burada ilki mesaj verenin hedef kitlenin özelliklerini bilerek ve hesaplayarak tam ve doğru bir şekilde ortaya koyması gerekir. İkinci önemli bir durum ise mesajın verildiği tarafın duygu ve düşüncesi tam ve doğru olarak almasıdır.

Bir eserin ana düşüncesinin daha iyi verilebilmesi için iyi bir planlama yapılması gerekmektedir. Bu planlamayı yaparken hitap edilmek istenen grubun özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Çocuk dünyası yetişkin dünyasından çok daha yüzeysel ve somut olduğundan verilmek istenen ana düşünce onlara keyif verecek şekilde ele alınmalıdır. İletinin daha iyi anlaşılması için iyi yapılmış bir planlamanın faydalarını şu şekilde sıralayabiliriz.

- Verilmek istenen ana fikrin çocuklar tarafından kolayca anlaşılmasını sağlar.
- Olaylar içerisinde kahramanların kaybolmasını engeller.
- Eserde anlamsız betimleme, çözümleme ve söylemler içermekten kaçınılır.
- Giriş, gelişme ve sonuç kısımlarının daha belirgin bir şekilde ele alınmasını sağlar.
- İyi planlanan eserin konusu ve teması okuyucu kitlenin daha iyi iletilmesini sağlar (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016).

1.3.1.2. Fiziksel Özellikler

Biçim ve Boyut

Kitap boyutları çocukların yaş ve gelişim özellikleri göz önüne alınarak oluşturulması gerekmektedir. Erken çocukluk döneminde kitap boyutları yaş gruplarına göre değişkenlik göstermektedir. Bebeklik dönemlerinde daha küçük kontrol edilebilir kitap boyutları kullanılmaktadır. Bebeklik döneminden sonra yürüyebilen ve ince motor becerileri gelişen bir çocuğa uyarlanan kitap boyutu daha büyük olmaktadır. Biçimsel

olarak çocuk kitabı raflarında çeşitli şekillerde kitaplar görülmektedir. Bu kitaplar çocuklar açısından oldukça ilgi çekici olabilmektedir.

Gönen (2019)'e göre henüz yürüyemeyen bir çocuğun kitabı kendi elleriyle kontrol altına alması için (15x15) daha küçük boyutlarda kitaplar uygun olurken, anasınıfına başlamış ve ince motor kaslarını kullanan bir çocuk için ya da yetişkinin kucakta okuması için “kucak boyu”(24x30) denilen boyutlarında kitaplar kullanılabilir. Çakmak Güleç (2020) ise biçimsel olarak artık günümüzde şekilleri sıra dışı olan oyuncakçı andıran (telefon, kedi, köpek, çiçek şeklinde) kitaplarında görülmekte olduğunu belirtmiştir.

Ciltleme

Gönen (2019)'e göre çocukların kitaplara yetişkinler kadar özen göstermesi beklenemez. Bebekler kitapları bu dönem için daha çok oyuncak olarak da kullanıldığından veya ağızlarına alabileceklerinden ciltlemeleri daha çok bez veya sağlıklı kauçuktan yapılmalıdır. Bu malzemeler ile yapılmış kitapların avantajı ise banyoda ıslak olan her bir yerde olabileceğinden veya çekiştirilerek de ayrıca yıpranmalarının önüne geçilecektir.

Kitap ciltlenmesinde zımba kullanımı çocuklar açısından ayrıca bir tehlike oluşturmaktadır. Bu konuda yayın evlerinin özellikle dikkat etmesi gerekmektedir. Sayfa malzemesi ve yapıştırma olarak kullanılan kimyasal petrol ürünleri bu dönem çocuğunun kitapları ağızına alma ve kağıtları yeme durumları olabileceği için mikro plastiklere maruz kalmaktadırlar. Ciltlemenin sağlığına zarar vermeyecek bileşenlerle oluşturulması gerekmektedir. Temizyürek, Şahbaz ve Gürel (2016)' e göre kitapların sağlamlığı ciltlemeye bağlı iken, kitapların hemen dağılması istenmeyen bir durumdur. Kitapların orta kısımlarında kullanılan birleştirme yöntemi olarak kullanılan yapıştırma, zımba, dikiş seçenekleri arasında en sağlıklı ve uzun ömürlü olanı dikiş ile birleştirmedir. Bu sayede daha sağlam ve sağlıklı bir görüntü elde edilmiş olunur.

Kapak

Erken çocukluk dönemi edebiyat ürünleriyle ilk karşılaşılın dönemdir. Bu dönemde de özellikle ilk göz teması kurulan kısım ise kitabın kapağıdır. Kitap kapakları çocukların ilk etkileşime girdikleri bölüm olduğundan önemli görülmektedir. Kapağın dikkat çekici olması, içerik hakkında vurgulayıcı görsel barındırması ve canlı olması

çocuğun kitapla olan ilişkisinin devamlılığını sağladığı düşünülmektedir. Uçar (2012), çocuklar kitap tercihi yaparken öncelikli tercihleri kitap kapaklarındaki canlılık ve görsellerdir. Bu dönem çocukları için resimler metinlerden daha değerlidir. Resimler kitabın tanıtılmasını sağlar, içeriği hakkında bilgi verir ve kitabın talep görmesini sağlar. Aynı zamanda kapak kitabın iç kısımlarına oranla koruyucu bir görev de gördüğünden daha kalın ve sağlam olmalıdır.

Temizyürek, Şahbaz ve Gürel (2016) kapak kitabın konusuyla ilişkili olması yanı sıra alıcısıyla da duygusal bir ilişki kurmalıdır. Kitaplar bir dizin şeklinde hazırlanıyor ise kitaplar arasında renk kurgu, kompozisyon, yazı, boyut olarak bir bağ olmalı. Çocuk serinin devamını gördüğünde bir ilişki kurmalı ve ilgisini çekmeli. Kitap albenili ve çekici olmalı çocuk kitabı eline aldığı anda ilgisini çekmelidir. Kıvılcım (2019, s.66)'a göre “resimli hikâye kitaplarında kapak ve iç sayfalarda yer alan görsellerin çocuklar için hayal gücü oluşturması ve çocuklara hatırlatıcı bir öge olması gerektirdiği göstermektedir. Çocuk açısından görselsiz bir hikâye kitabı sıkıcı olabilir.”

Kağıt

Resimli çocuk kitaplarında kullanılan kağıdın kalitesi çocukların her türlü kullanım şartlarına uygun olarak tasarlanmalıdır. Kağıtların içeriği ve gramajı kitabın kullanılabilirliğini arttırdığı gibi sağlıklı bir kullanımda sunmaktadır.

Çakmak ve Güleç (2020) çocuklar için hazırlanan kitapların kâğıt kalitesinin, matlığı, gramajı, baskı kalitesi önemli olduğuna değinmiştir. Baskı kalitesinin iyi çıkması için kâğıdın kalitesi iyi olmalıdır. Bunun için kâğıda plastik katılmaktadır ve bu durum kâğıdın parlak olmasına da neden olabilir, parlak kâğıt da resimler ve yazılar yansıma yaptığından ışık altında rahatsız edici olabilir. Bu yüzden kâğıdın kalitesi matlığını koruyarak pamuk içerikli kâğıtlar kullanılarak sağlanabilir. Bebeklik dönemi için yapılan kitaplarda ise kâğıt yerine bez, mukavva ya da naylon(banyo kitabı) malzemelerle yapılmış alternatifler kullanılır. Ayrıca çocuklar erken çocukluk döneminin ilerleyen yaşlarına doğru kalın gramajlı kuşe kâğıda basılmış olması gerekmektedir. Bu sayede çekiştirilmeye karşı dayanıklı ve baskılarının kalitesi açısından da daha iyi bir görüntüye sahip olurlar.

Punto/ Tipografi

Çocuklara göre hazırlanması gereken çocuk edebiyatı ürünlerinin hepsinde kullanılan yazıların sade, anlaşılır ve çocuğun gelişimine uygun bir şekilde yerleştirilmesi gerekmektedir, bebeklik döneminden itibaren ise okuma yazma farkındalığı edilmelerini sağlayan kitap yazıları bu dönem için önemli görülmektedir. Yazı puntosu ve şekli yaş grubunun özelliklerine göre olmalıdır. Yazının kitap üzerindeki yerleştirmesine dikkat edilmesi gerekmektedir. Ural (2020) “okulöncesi yaşlardaki çocuklara okunacak kitaplar için önerilen harf büyüklüğü 18 - 22 ve/veya 14 - 16 punto, okumaya başlayan çocuk için ise 16 - 18 puntodur. 17 Punto büyüklüğünün seçilen harf karakterine göre değişik gözükebileceğini de unutmamak gerekir.” Resimli çocuk kitaplarında yazılar genellikle resim üzerine yerleştirilir. Bu yerleştirmede yazı tipi, doku ve renk uyumuna dikkat edilmelidir. Aynı ton ve dokuda yazı tipleri baskı esnasında da değişebilecek renk tonlarıyla okunurluğu daha da etkileyebilmektedir. Harfler ve sözcükler arasındaki boşluklar gereğinden fazla veya az olması durumu da okumayı zorlaştıran bir etkidir.

Kaya (2006)’ ya göre erken çocukluk döneminde çocuğa sunulan edebi materyallerin hepsinde yazı unsuru bulunmaktadır. Yazılar sade anlaşılır ve uygun yerleştirmelerle sayfada yer almalıdır. Bebeklik dönemi kavram kitaplarında nesnenin altında büyük puntolarda yer alan yazı karakterleri bu dönemlerden itibaren yazı farkındalığı edindirebilmektedirler. Kolay okunarak anlaşılabilmesi için yazının puntosu çocuğun gelişimi göz önüne alınarak yaşına uygun hazırlanmalı, büyük harflere göre daha rahat bir okuma sağladığından resimli çocuk kitabı metinlerinde küçük harfler kullanılmalıdır. Satır uzunlukları arttıkça okunurluğun azaldığına değinen Kaya, çok kısa satırlar, gözün çok fazla takibini gerektirdiğinden okumayı güçleştirdiğini bu nedenle kolay okunurluk için, satırların ne çok uzun ne de çok kısa tutulması gerektiğine değinmiştir.

Sayfa Düzeni

Okulöncesi dönem çocukları okuma yazma bilmediklerinden kendilerine okunan kitapları resimlerden takip ederler. Takip ettikleri bu yazı ve resim yerleştirmeleri onların kitaplara karşı olumlu tutum ve davranış geliştirerek zevk almalarını sağlar. Bu takibi en keyifli yapan unsurlardan biride sayfa düzenidir. Çakmak Güleç (2020) da

aynı şekilde çocuklar için kitapların ilgi çekici olmasını sağlayan en önemli unsurlardan birinin sayfa düzeni olduğuna değinmiştir. Kaya (2006)'ya göre resimli çocuk kitaplarında yazıların hikâyeyi takip etmesi noktasında doğru yerlere yerleştirilmesi gerektiğine, figürlerin ve mekanın bu tutarlılıkla bir araya gelmesinin önemine değinmiştir. Resimlemeler, hikaye akışını sağlamak için yan yana açılan iki sayfanın da bir arada bütünlük içerisinde göz akışını sağlamak için sağ tarafa yerleştirilmelidir. Kenar boşlukları, resmin sayfanın dışına çıkmayacak şekilde yerleştirilmesi de görsel bütünlüğü sağlamak açısından dikkate alınmalıdır.

İllüstrasyon

Okulöncesi dönemde resimli çocuk kitaplarında en önemli unsur resimleme yani illüstrasyon unsurdur. Bu dönemlerinde çocuklar kitapları resimlerle okumaktadırlar. İllüstrasyonun konuyu anlatabilecek yeterlilikte olması gerekmektedir. Bu yeterlilik sağlanırken çocuğun gelişim özellikleri göz önüne alınmalıdır. Okuyucu hikayeyi okurken çocukta okunan metni resimlerle takip etmektedir. Bundan dolayı resim metin yerleştirmesine özellikle dikkat edilmelidir. Resimler metni takip etmesinin yanında jest, mimik ve ifadeler de anlaşılır şekilde gösterilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Henüz okuma yazma bilmeyen bir çocuk için kitap resimleri çok değerlidir. Bu dönem çocukları kitapta onun için okunan yazıları resimler aracılığıyla takip ederler. “İllüstrasyonların en çok kullanıldığı kapak tasarımları, çocuk kitapları ile roman kapaklarıdır. Bu sırayı ders kitapları izlemektedir” (Uçar, 2012, s.8). Bu resimli kitaplarda kullanılan renkler, şekiller ve figürlerin yerleştirilmesi ve sanatçının çalışma tarzı çocukları etkiler. Resimli çocuk kitaplarındaki resimlemeler, anlatılmak istenen konuya uygun, açık ve anlaşılır olması, sanat ve estetik değer taşıması ve çocukların hayal dünyalarını geliştirici değerde olması gerekir. Bebeklik dönemi kitaplarında kavram öğretimi ön planda olduğundan her resmin altına tek cümlelik kelimeler yazılırken, daha ileriki erken çocukluk dönemi kitaplarında resimler tam sayfa boyutlarını kaplarken, daha uzun yazılara da yer verilebilir. Herhangi bir birey kitap yazamayacağı gibi, çizim konusunda kendini geliştirmiş dahi olsa pedagojik anlamda çocuk gerçekliği ve çocuğun gelişim alanlarında eksikliği olan bir kimsede kitap resimleyemez (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2016). “Çocuk kitabı tasarlanırken renk

uyumuna ve etkisine önem verilmesi önerilir. Renk konusunda sınırlandırma bulunmayan okul öncesi kitaplarında renklerin psikolojik etkileri bilinmesi ve bunun üzerinde renklendirmeler yapılması önerilir” (Kıvılcım, 2019, s.67).

Resimli çocuk kitaplarındaki illüstrasyonlar aşağıda yer alan başlıklarla daha detaylı ele alınmıştır.

1.4. Resimleme - İllüstrasyon

İllüstrasyonlar resimli çocuk kitaplarında kullanıldığı gibi çok çeşitli mecralarda da kullanılmaktadır. Bu geniş kullanım alanı ile hizmet ettiği alanda metinleri görsel hale getirerek metinlerin okunmadan da anlaşılmasını sağlamaktadır. Bununla birlikte illüstrasyonlar estetik bir izlenim de vermektedir. Metinlerin daha keyifle okunmasını ve çözümlenmesini de sağlamaktadırlar. Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarında önemli bir unsur olan illüstrasyonlar ile çocuk, sanat eğitiminin ilk temellerinin atıldığı dönemde etkileşime girmektedir. İllüstrasyon kavramına tanım olarak bakıldığında; TDK (2023)’da resimleme olarak geçmekte iken, Avcı (2006, s.393) illüstrasyonu “kelime anlamıyla ışık tutan, bir yazıyı aydınlatan, kolay algılanmasını sağlayan resim” olarak tanımlamaktadır. Ayrıca illüstrasyon kavramı yerine resimleme kelimesinin son yıllarda çok daha sık kullanılmaya başlandığını belirtmiştir.

Resimler yazılardan daha hızlı algılandığı için ulaşılması istenen iletinin en kısa şekilde alıcıya ulaştıran bir iletişim yöntemidir. Bu bağlamda edebiyat ve sanat eğitimi ilk başta ancak görsel illüstrasyonlar (resimleme) yoluyla izleyiciye verilebilir. (Gücüyeter ve Turan, 2016). Kirsh (2016), “İllüstrasyon için herhangi bir şeyin daha kolay anlaşılmasını sağlayan örneklendirme olduğunu, bir diğer açıklamasında ise konuya açıklık kazandıran ve konuyu cazibeli hale getirebilen görsel ve/veya görselleştirme olarak ifade etmektedir.” (Aktaran; Ay, 2018, s.5). Wigan’ın (2012, s.9) tanımına göre “İllüstrasyonlar; problemlerin çözümü, süsleme, eğlendirme, bezeme, yorum yapma, bilgilendirme, esinlendirme, açıklama, eğitme, teşvik etme, şaşırtma, büyüleme ve hikâye anlatma gibi işlevler için yaratıcı, farklı ve son derece kişisel yollara başvurarak içeriğin görsel bir biçimde iletilmesini sağlar.” (Aktaran; Uçar, 2012, s.3). Gücüyeter (2016) ise illüstrasyon için henüz hayatın ilk yıllarında olan çocuğun algılamakta ve anlamlandırmakta zorluk çekebileceği kavramların çizimlerle somut hale getirilmesi olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlardan yola çıkarak illüstrasyonu, metnin

aynadaki somut yansıması veya anlatılmak istenen konunun görsel ifade aracı olarak da tanımlayabiliriz.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan illüstrasyonların süsleme, yorumlama ve tamamlama şeklinde işlevleri vardır.

Süsleyici resimler: Bir konunun açıklamasından çok sembolik yönü dikkate alınarak yapılan çizimlerdir. Ders kitaplarında yer verilebilir (Çakmak Güleç, 2020).

Metni tamamlayıcı resimler: Metni tamamlayan resimler ise resimli çocuk kitaplarındaki metinlerde eksik kalan bölümlere görselle katkı yapma işlevi görür. Sayfa tasarımı ile ilgili bir konudur. Gözün görsel ve yazı arasında geçişler dağarcığı sınırlı ise resimlemelerden hoşlanması doğaldır (Gücüyeter ve Turan, 2016). Resimli çocuk kitaplarında hikayelerin konusu genellikle resimlemelerle verilir. Kavram öğretiminde çocuğun öğrenmesini kolaylaştırıcı tarafı olan metni tamamlayan resimler sade ve anlaşılır bir üslupla ele alınmalıdır.

Metni yorumlayıcı resimler: Çocukların öğrenme deneyimleri gerçekleştirmeleri için daha çok öğretici kitaplarda kullanılır. Çocukların beceri ve teknik konularında bir işi daha kolay kavramalarına yardımcı olur (Çakmak Güleç, 2020).

1.4.1. Çocuk Kitaplarında Resimleme/ İllüstrasyon

Çocuk edebiyatı dünyasında çocuklar için ilk basılı resimli çocuk kitabı OrbisPictus'tur. Resimli çocuk kitaplarının çocuklar için önemli bir yere sahip olduğunu anlayan uzmanlar OrbisPictus sonrasında bu dönem çocuğunun gelişim özelliklerine uygun anlayışta çalışmalar yapmaya başlamışlardır. Bunun için çocuk kitabı yazar ve çizerler, yapılan eserlerin pedagojik olarak uygun olmasını sağlamakla birlikte, hoş, çekici, somut ve basit hale getirmek ve estetik olarak uygun bir düzeyde çalışmalar yapmaya çalışmışlardır. Batıcı (2021)'e göre resimli kitapları okumak ve anlamak, görsellikle yakından ilgilidir. Resimli kitapları okumak resimsiz metinleri okumaktan farklıdır, çünkü illüstrasyonları okumak, görsel dile düzenli olarak aşına olmayı ve kelime bilgisi gerektirir. Gelişim dönemlerine bağlı olarak, çocuklar ve öğrenciler edindikleri kelime bilgisinin görsel sanat ve tasarım öğelerinin anlamını nasıl değiştirdiğini metin ve öykünün yorumlanmasını nasıl etkilediğini ve diğer yandan metin ve resimlerin yorumlanmasını geliştirirler. Kılıç (2021), Resimli çocuk

kitaplarının çocuğun hayatında ilk etkileşime girdiği edebi eserler olduğuna, çocuğa okunan hikaye ve masallar, kitap-çocuk arasındaki bağı güçlendirdiğine değinmiştir.

Resim, sanatçının iç dünyasında oluşturduğu içeriği, görselleştirdiği bir ögedir. Kendi duygu ve düşünceleriyle oluşturduğu bir eser olabileceği gibi, bir başka yazarın oluşturduğu bir metin de görselleştirebilir. Resim metne anlam kattığı gibi estetik değerini arttırarak da nitelik katmaktadır. Aynı şekilde Sever (2021, s.166) “Çocuk kitaplarında resim, kendi başına görsel bir öge olarak önemli bir işlevi yerine getirdiği gibi, metinle birlikte düşünüldüğünde de anlamı tamamlayan, açıklayan, genişleten, bazen de metne yeni anlamlar katan estetik bir uyaran olur” şeklinde açıklamaktadır.

0-6 yaş dönemlerinde çocuklar dünyayı duyularla algılamaktadırlar. Bu dönem çocuklarının keyif aldıkları görsel ve işitsel algıları ile kavramaktadırlar. Çocuklar için önemli olan resimli çocuk kitaplarındaki resimlemeleri görsel algılama ile kavrayan çocuk gördüğümüz her görseli beynimiz yorumlamaya çalışır ve yeni öğrenmelerle şemalar geliştirir. Tüm algılar arasında (%85) en çok işleyen algı türüdür. Etkilendiğimiz, hoşlandığımız, dikkatimizi çeken görüntüler belleğimizde yer edinir ve kalıcı olurlar. Görsel herhangi bir görüntü sözcüklere göre zihnimizde daha çok yer alır. Sanatçı bir metinden yola çıkarak ortaya koyduğu resimlerin görüntü yönetmenidir. Çalışma sırasında kurguyu yapar, karakter ve kahramanları belirler, temasını iletisini düşünür, bütün bu elamanları bir araya getirirken kendine özgü üslubu onun biricik yapar (Kaya, 2006).

1.5. İllüstrasyonun Çocuklar Üzerindeki Etkileri ve Önemi

Eğitimin tüm kademelerinde çocuğa sunulan kitapların içeriği kaliteli oluşturulmalıdır. Kitapların içerik ve fiziksel özellikler çocukların gelişim seviyelerine uygun olması zorunludur. Bilimsel olmayan, çocuklara hitap etmeyen resimlemeler, yazı ve sayfa yerleştirmeleri, çocukların geleceği ile ilgili çok büyük tehlike içermektedir. Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakma (2009) bunun için çocukluk döneminde gelişimlerini etkileyebilecek herhangi bir olumsuz durumla karşılaşmamaları adına ebeveyn ve öğretmenlerin dikkat edilmesi gerektiğine değinmiştir. Olumsuz içeriklere sahip kitaplar da çocukların hayatını etkileyebileceğinden okul veya ev ortamında bu etkileşimin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Bu dönem çocuklarında var olan veya sonradan oluşmuş olabilecek korku ve kaygı durumlarının çözümüne yönelik de resimli

çocuk kitaplarının iyileştirici tarafının olduğu da ayrıca belirtilmiştir. “Çocuklara sunulan kitaplar konusunda gereken özen gösterilmediğinde, kitaplarda bulunan olumsuz öğelerin çocuklarda gelişim geriliği, kaygılar ve korkular geliştirme, şiddete yönelme, benlik saygısında azalma gibi pek çok olumsuz gelişim özelliğinin ortaya çıkarmasına neden olabileceği rahatlıkla söylenebilir” (Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakma, 2009).

Araştırmalardan elde edilen sonuçlar ışığında resimli çocuk kitaplarının çocuk gerçekliğinden uzak, gelişim özelliklerine uymayan, karakterlerin özdeşim kurmaktan uzak niteliklere sahip olması gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. Çocukların kişilik gelişimi, toplumsal ve evrensel değerlere karşı bakış açıları temel tutum, davranış ve temel düzey becerileri erken çocukluk döneminde oluşturulduğu için gelişimlerini destekleyen, huzur veren, eğlenceli, mutlu olmalarını sağlayacak güvende hissettirecek materyallerle etkileşimi sağlanmalıdır. Resimli çocuk kitapları çocukların algılarını geliştirerek, hayal ile gerçek arasındaki farkı algılamalarını ve yaşadığı toplumu, dünyayı kolayca tanımalarını sağlayan materyaller olduğu düşünülmektedir. Kıvılcım (2019)’a göre İllüstrasyonlar, ticari amaç barındıran kalitesiz malzemelerle yapılırsa; kitabın iletmek istediği mesaj çocuklara ulaşamayabileceğini, çocuk kitabı oluşturan kişilerin çocuğun gelişiminde katkı sağlayabilmek için çocuk eğitimi barındıran çalışmalar ile klasik kaynakları araştırmaları gerektiğini önermektedir. Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakma (2009) bundan dolayı çocuğa sunulan çocuk edebiyatı yayınlarının gelişimsel özelliklerine uygun, ilgi çekici, ihtiyaç ve becerilerini besleyen, özdeşim kurmasına yardımcı, resimleme özelliklerine sahip olması temel prensip olarak kabul edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Özer (2006, s.432) ise “bezeme amacıyla kitabın geneliyle örtüşmeyen ve anlam ortaklığı kurmayan resimler kullanılmamalıdır. Bu tür resimler, çocuğu kitaptan soğutacak, onun için anlaşılması zor uyarılara dönüşecektir.” Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere resimli çocuk kitaplarındaki resimlemelerin uzman kişilerce gelişim özelliklerini bilen ve çalışmalarını bu hassasiyetle ilerleten illüstratörlerce yürütülmesi gerekmektedir.

1.6. İyi Bir İllüstratörün Özellikleri

Nitelikli bir resimli kitap için iyi bir metnin yanında iyide bir illüstrasyon (resimleme) olması gerekmektedir. Bu bağlamda kitap resimleyicilerin iyi bir illüstratör

olmaları için çaba göstermesi gerektiği düşünülmektedir. Avcı (2006, s.393) “1980'den sonra yayın hayatına giren çocuk dergileri ile yayınevleri hem çeviri hem de yeni yazarların eserlerine yer vermeye başlamıştır. Bu artış yeni çizerlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır”. İlk başlarda geleneksel olarak üretimlerine devam eden çizerler zamanla teknolojinin de gelişmesiyle kitapları dijital ortamlarda resmetmeye başlamışlardır. Gelişen teknolojiyle değişen yalnızca teknik olmanın yanında çizimleri özgün yapan çizerin yaklaşımıdır. Bir illüstratörün “Çocuk kitabı resimlemeleri çok basit naif çizimlerden; detaylar barındıran realist çizimlere kadar geniş bir skalayı kapsamaktadır. Çocuğun yaşı kitap çizimlerinin üslubunu belirleyen önemli bir etkidir. İllüstratörden beklenen zengin bir hayal gücü, yaratıcı çizim ve çocuğun zihinsel gelişimini anlama yetisidir” (Kılıç, 2021, s.80). Bulut (2018) bundan dolayı çocukların estetik zevk almaya başlamaları ve sanat eğitiminin ilk temellerinin atıldığı bu dönemde illüstratörler hazırlamış oldukları eserleri dil ve resimlemelerine dikkat ederek daha duyarlı hazırlamaları gerektiğine değinmiştir. Bulut ayrıca kitapla etkileşim halinde olan çocuklar herhangi bir baskıya maruz bırakılmadan, duyguların, kendilerine, dünyaya ve çevrelerine ilişkin duyarlılık ve farkındalık oluşturmaları sağlayabileceklerini belirtmiştir. Gönen (2019, s.2) “Çocuk edebiyatıyla ilgilenen kişilerin edebiyat ürünü oluştururken öncelikle kendi çocukluklarındaki hislerini, heyecanlarını hatırlamaları, hayata çocukların gözünden bakmaları onların dünyasını anlamaları açısından çok büyük önem taşımaktadır” şeklinde belirtirken Veziroğlu ve Gönen (2012) bu özelliklere ek olarak resimli çocuk kitaplarını resimleyen kişilerin okulöncesi eğitim programında bulunan amaç ve kazanımlara dair bilgilerinin de olması gerektiğine değinmiştir. Bu kazanımlar bağlamında öncelikle dil alanı, bilişsel alan ve sosyal-duygusal alan kazanımları içerisinde bulunan sanat eserleriyle, nesne grafiği ve görsel materyallerle ilgili kazanımlar, resimli çocuk kitapları içerisinde bulunan nitelikli ve sanatsal illüstrasyonlarla desteklenebilmelidir. Bu nedenle bir illüstratörün öncelikle iyi bir hayal gücüne sahip olması gerekir. Bunların yanında hitap ettiği dönemin sanatsal gelişimi, ruhsal ve psikolojik gelişimi, bilişsel ve sosyal gelişimi hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Aynı zamanda edebiyat türüne dair fiziksel ve içerik özelliklerinin nasıl bir nitelikte olması gerektiğini de bilmesi gerekmektedir. Psikolojik olarak çocukları fazlasıyla etkileyen renk bilgisi de ayrıca bir öneme sahiptir, illüstratörler bu renk

kullanımı konusunda çocuklara hitap eden renkleri kullanma konusunda dikkat etmesi gerekmektedir (Erdal, 2007).

Resimli çocuk kitaplarında estetik kaygıyla yapılan illüstrasyonlar çocuğa estetik tutum ve estetik zevk oluşturabilmenin yanında çocuğa sanatsal gelişimin açısından da fayda sağlayabilmektedir. Çocuğun tanıyabileceği simgeler ve sembollerin kitaplarda resmedilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. İllüstrasyonu yapan sanatçı çocuğa yakın, özgün, çocuğu meraklandıracak, duygularını harekete geçirecek en önemlisi düşünsel bir hareket içine sokacak içerikler ile çalışmalarını yapması da ayrıca önemli görülmektedir. Çocukların bu ilk etkileşime girerek oluşturdukları bu uyarılar onları öncelikle hayata karşı duyarlı yapmakla birlikte iyi bir sanat okuryazarı olmalarını da desteklediği düşünülmektedir.

Güçüyeter ve Turan (2016) çocuk kitabı yazar ve çizerlerinin birlikte çalışması gerektiğinin önemine değinerek metin ve resim uyumuna özen gösterilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Kılıç (2021, s.80) bu konuda “İllüstratör metne bağlı kalmalı, hikâyeyi resimlemelerle desteklemeli, yorumlamalarını zenginleştirmelidir. Çocukların öğrenmek için görsellerle kurmaya çalıştığı anlamlı ilişkinin potansiyelini düşürmemek adına, insan ilişkileri, doğaya karşı duyum ve çocuk eğitime dair öğretiler içeren resimsel anlatımlar tercih edilmelidir.” Özer (2006) ‘ de yazar ve çizerlerin çocuklarda yaratıcı, duyarlı ve kitap sevgisini ortaya çıkaracak kalitede ürünler ortaya koymaları gerektiğini belirtmiştir. Bu bağlamda yazar ve çizerlerin dikkat etmesi gereken bir takım özellikler bulunmaktadır bu özellikler şu şekilde belirtilmiştir.

Yazar ve çizerler;

- “Öncelikle resim-metin bütünlüğünün sağlanması açısından, yazar ile yüz yüze görüşmeler sağlamalı, çizim yapacağı metnin hangi kısımların ön planda olması gerektiğinin belirlenmesi,
- Olumsuz çizimler konusunda dikkat etmeleri, sübliminal mesajlar içerecek çizimler olmamasına dikkat etmeleri,
- Çocuk kitabı yayını sırasında yer alan yayınevi, yazar, editör ile iş birliği içerisinde olmaları,

- Ressam olarak çocuklarla söyleşilere yapmaları ve çizimler hakkında görüşlerini almaları,
- Eğitimcilerle de görüşmeler yaparak görüş ve önerilerini almaları, önerilmektedir” (Dönmezler, 2019, s.75).

Bu noktalara dikkat eden yazar ve çizer ancak çocuk gerçekliğine ve çocuğun yaşına, gelişim özelliklerine ve kişilik gelişimine destek olacak ve bilinç kazanmasına yardımcı kitaplar yayımlayabileceği düşünülmektedir. Çocuklar için yayımlanan kitaplarda yazardan çizere bütün kadronun sorumluluk bilinciyle çalışması sağlanmalıdır. Tosunoğlu ve Kayadibi (2006, s.339)’ne göre yayınevleri “çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayan duygusal, zihinsel ve ruhsal gelişimini destekleyen, zevkle okuyacağı eserler yayımlamalıdır.” Ayrıca yayınlanacak kitapların alan uzmanı kişilerce analiz edildikten sonra yayınlamasının önemli olduğu düşünülmektedir.

1.7. Okulöncesi Eğitimde Resimli Çocuk Kitabı Kullanımı ve Etkileri

Okulöncesi dönem çocukları için hazırlanmış kitaplar bu dönem çocukları için okuma materyalinden ziyade görsellikler içeren bir oyuncak görevindedir. Görsel öğelerin çocuğun gelişimine fayda sağlayacak şekilde oluşabilmesi için kolay anlaşılır olması ve çocuğun ilgisini çekebilecek şekilde oluşturulmuş olması gerekir (Şeref, 2008). “Çocuğun evrensel okur-yazar olmasını sağlamada, onun ilk çocukluk yıllarında buluşmaya başlaması beklenen kitapların nitelikleri büyük önem taşır. Asıl işlevi okuma alışkanlığını sevdirmeye olan, çocuk edebiyatı ürünleri kitapların da, bu alışkanlığı kazandıracak temel nitelikleri taşıması gerekir” (Özer, 2006). “Çocuklar kitaplardaki resimlerle dünyadaki gerçek görüntüleri arasında bağ kurmaya çalışırlar. O bağ ile hayal güçlerini zenginleştirir, kendince yeni hikâyeler yaratır, oyunlar oynarlar” (Erdal, 2007, s.05). Çocuklar bu meraklı taraflarıyla ona sunulan kitaplardaki konulara dair zihnindeki sorulara yanıt bulur, yeni sorular oluşturur ve etkileşimi artır. Bu etkileşim onlara yeni hayaller kurdurarak yaratıcı taraflarını destekler ve keyif almalarını sağlar. Bu sayede çocuk ve kitap arasındaki bağ güçlenir. Gelişmiş ülkelerin okulöncesi eğitim programlarına bakıldığında kaliteli içeriğe sahip, çocukların gelişim dönemine hitap eden, konu açısından çeşitliliğe sahip, konuya özel hazırlanmış gelişimsel bozukluğu olan veya normal gelişime sahip çocukların eğitiminde oldukça etkili olduğu görülmektedir (Veziroğlu ve Gönen, 2012). Tüm dünyada erken çocukluk dönemi için

önemli bir yere sahip olan resimli kitaplar gelişimsel açıdan çocuğa çok büyük katkıları olmakla birlikte bibliyoterapi (okuma yoluyla iyileşme) gibi tedavi amaçlı da kullanılmaktadır.

Okulöncesi dönem çocuklarıyla etkileşim içerisinde olan ebeveynler ve öğretmenler nitelikli kitapların nasıl olduğu konusunda bilinçli olmalıdır. Uzmanların akademik yayınlarından faydalanarak yaş gurubuna ve gelişim özelliklerine uygun kitap seçimi konusunda bilgilenmelidir. Sever (2006, s.41) 'e göre "Çocuğun yazılı kültürle etkili ve amaçlanan bir iletişime yönlendirilmesi, yetişkinlerin çocuk gerçekliğini tanımasına bağlıdır. Çocuğun kitapla, edebiyat yapıtlarıyla kurduğu etkileşimin niteliği çevresindeki yetişkinlerin, çocuğun yaşlara göre değişen ve çeşitlenen ilgi ve gereksinmelerine göstereceği duyarlılık ile koşutluk göstermektedir." Çocukları kitapla buluşturan kişiler, kitap okunurken ses tonuna, jest, mimik ve vurgulamalara doğru örnek olmaya yönelik dikkat etmelidir. Kitapların nasıl kullanıldığına dair dünyadan örneklerle bakılmalı, klasik yöntemler yerine kitap öncesi ve sonrası etkinliklerle de etkileşimde bulunmalıdır. Okulda yapılan okuma etkinliklerine ebeveynlerde dâhil edilmeli, evde ve okulda ebeveyn kitap çocuk ilişkisi güçlendirilmelidir (Veziroğlu ve Gönen, 2012). Cheng, Chen, Chou, (2015) 'ya göre kardeşlerle birlikte kitap okuma, çocukların öykülerdeki iletişimi, hayal gücü ve yaratıcılığının öyküyü kolayca süsleyebilmesi nedeniyle daha nitelikli olabileceğine ve belki de çocukların birlikte okumaları, kendi ebeveynleriyle okumalarından daha etkili olacağını belirtmiştir. Ayrıca küçük çocukların öğrenmesi ve oynaması için ortamın ve atmosferin, estetik çevre, sıcak ortam, sevgi ve kolay ulaşılabilirlikte olması gerekir. Bu nedenle okul öncesi dönemde eğitimciler çocuğa rahat, sevgi dolu ve sıcak bir ortam düzenlemeli; evde, ebeveynler de çocuklara estetik okuma deneyimi yaratmak için yatak odası, oturma odası ve kütüphane dahil bir yer sunmaktan sorumlu olmalıdır.

1.8. Resimli Çocuk Kitaplarının Sanatsal Gelişime ve Estetik Bakış Açısına Katkısı

İllüstrasyonlar, çocuk okuyucular açısından yazılı metinleri anlamlandırmaları ve çözümlemeleri açısından önemlidir. Çocuğun yaşı sebebiyle sınırlı kelime bilgisi daha sade ve yalın bir dil için az kelime ve daha yalın resimlemelere ihtiyaç duymaktadırlar. Lubis, (2018)'e göre bir çocuğa harfleri heceleyerek ve fonetikleri

seslendirerek okumayı öğretmek, onların kolayca okuyabileceğinin garantisi değildir. Öğrencilere sözsüz resimli kitabı tanıtmak, kitap kavramını anlamalarını sağlamak için iyidir. Okuyucu, sözsüz resimli kitabı önceden inceleyerek, kitabın içeriğinin ne olduğu ve kitabın hangi bilgileri sunduğu hakkında anlayış geliştirebilir. Kitapta metin olmaması kimi öğrenciler için daha eğlenceli olabilmektedir, böylece kitap hakkında kendi yorumlarını oluşturabileceklerdir ve bu onların kelime hazinelerini zenginleştirecektir. Kılıç (2021) resimli çocuk kitaplarındaki resimlemelerin metnin daha iyi bir şekilde anlaşılmasını sağlamakla birlikte çocukların edindikleri bilgilerin zihinsel imgelerini tamamlanmaya yardımcı olduğunu böylece resimli çocuk kitaplarındaki çizimler ve metinlerin çocukta sanata, güzele ve bilgiye dair hem estetik hem de genel kültür yetisini arttırmakta olduğunu belirtmiştir. Resim bulunmayan kimi kitaplar için Kaya (2006) resimli çocuk kitaplarının estetik bir obje olarak incelendiğinde görünen yüzün birbirine bağlı üç farklı şekilde oluştuğunu belirtmiştir. Bunlardan ilki metin, sonrası resimler, üçüncüsü ise tasarım ve üretim aşamalarından meydana gelmiştir. Edebiyatla ilgili olan kısım metindir. İyi bir resimli çocuk kitabında metin önemli bir estetik unsurdur. Metin kısımlarının yer almadığı resimli çocuk kitaplarında ise değerlendirme ölçütü resimler ve konu ile ilgili estetik bağ olduğudur.

Yeğen (2013)'e göre çocuk edebiyatı ürünlerinin estetik bir nitelikte oluşu ve edebi bir değer içermesinin okuyucusu tarafından hemen hissedildiğini, çocukta istenilen gelişim özelliklerinin sağlanabilmesi için estetik ve edebi kaygılarla oluşturulmuş eserler ile etkileşimde olması önem arz eder. Dedeoğlu Orhun (2019, s.38) estetik kaygıdan uzak oluşturulan eserlerin çocukları bir nesne olarak gördüğünü ve bu durumun olumsuz etki oluşturduğuna değinmiştir.

Resimli çocuk kitapları çocukların sıklıkla ziyaret etmek isteyeceği ve keyif alabilecekleri sanat galerileri gibidir. Çocuklar erken çocukluk dönemlerinde bilgi edinmek ve bilgiyi kalıcı hale getirmek için sınırsız yeteneğe sahiptirler. Bundan dolayı onlara sunulacak kaynaklar açısından nitelikli olması gerekmektedir. Avcı (2006, s.393) bu açıdan “Güzel ürünler, iyi çizimler çocukların beğenilerini, zevklerini artıracaktır. Giyiminden, evine alacağı sandalyeye kadar seçiminde etkili olacak. Estetik zevkini geliştirecektir” diye belirtirken, Dedeoğlu Orhun (2019, s.40)' da bu bağlamda “Estetik değer taşıyan çocuk edebiyatı eserleri; çocukların iç dünyası ile barışık, tüketim toplumu tarafından bir nesne olarak algılanmayan, öz değerlere sahip, özgün, eleştirel

düşünebilen, yaratıcı ve üretken bireyler olmalarına katkı sağlayacaktır” şeklinde nitelikli estetik değer taşıyan edebiyat ürünlerinin önemini belirtmişlerdir. Son olarak kişi hayata estetik kaygıyla yaklaştığı sürece kendine, çevresine ve topluma daha duyarlı bir şekilde fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

2.1. İlgili Araştırmalar

İlgili Araştırma kapsamında Türkiye’de okulöncesi dönem resimli çocuk kitabı resimlemeleri konusunda ele alınmış lisansüstü tezler ve araştırma makaleleri ele alınarak içeriği hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır. İlgili alan yazın araştırmasına bakıldığında resimli çocuk kitabı resimlemelerini inceleyen bir alan analizi çalışmasına rastlanmamıştır. Bu kapsamda ilgili araştırmalar çocuk edebiyatı ve alanyazın analizi çalışmaları genelinde yapılmıştır.

Demircan (2007) “Çocuk Edebiyatı Konulu Lisansüstü Çalışmalar İle İlgili Bir Durum Araştırması” isimli çalışmasında 1987-2003 yıllarında yayınlanmış lisansüstü çalışmaların birtakım özellikleri ile ilgili sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Frekans ve yüzde ile açıklanan veriler çeşitli tablolar ile gösterilmiş ve çeşitli değişkenlere göre düzenlenmiştir. Çalışma sonucunda en fazla tez çalışmasının 1995 ve 1999 yılları arasında yapıldığı belirtilmiştir. Tezlerde dil olarak %74.07 Türkçenin daha fazla tercih edildiği ve lisansüstü çalışmaların % 96,29’nun üniversitelerin sosyal bilimler enstitüsünde yayınlandığı gösterilmiştir.

Arık, Türkmen (2009) yaptıkları “Eğitim Bilimleri Alanında Yayınlanan Bilimsel Dergilerde Yer Alan Makalelerin İncelenmesi” isimli araştırmasında Türkiye’de yayınlanmış araştırma dokümanlarının Social Science Citation Index (SSCI)’de taranan eğitim bilimleri alanıyla ilgili dergilerde bulunan araştırma makalelerin nitelikleri ve niceliğinin ele alınması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmanın materyali olarak 2008 yılında yayınlanan ve tarafından taranan dört derginin sayıları belirlenmiştir. Çalışma içerik analizi modeli kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada belirlenen dergiler içerik analizi modelinden kategorisel

analiz ve frekans analizi teknikleriyle incelenmiştir. Taranan dergilerde bulunan araştırma makalelerinin incelenmesi sonucunda en fazla eğitim teknolojisi alanında araştırma makalesi yayınlandığı belirtilmiştir. Elde edilen bir diğer sonuç ise çoğunlukla betimsel çalışmaların bulunduğudır.

Balcı (2012) “Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması” isimli çalışmasında 1981-2010 yıllarında ele alınan çocuk edebiyatı alanında tezler konu, tür ve hazırlama dönemleri gruplandırılarak ele alınmıştır. YÖK (Ulusal Tez Merkezi) veri tabanından çocuk edebiyatı kavramı kullanılarak tarama yapılmıştır. Bu veri tabanı dışından internet arama motorları ve geçmiş yıllara dair tezlerden de faydalanılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına kodlanmasıyla toplanmıştır. İki alan uzmanı kodlama güvenliğini sağlamak amacıyla yeniden incelemiştir. Kodların yalnızca bir defa kodlandığı belirtilmiştir. Araştırma sonucunda lisansüstü tezler büyük oranda Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlandığı, çocuk edebiyatı çerçevesinde hazırlanan lisansüstü çalışmalarda dönemlere göre bakıldığında en fazla konunun “çocuk edebiyatı yazarları”, “çocuk kitaplarında görsel unsurlar ve resimleme”, “çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı”, “çocuk edebiyatı ürünlerinde edebi türler” başlıklarının öne çıktığı belirtilmiştir.

Yazıcı (2013) “Çocuk Edebiyatı Alanında Üniversitelerde Yapılan Lisans Sonrası Çalışmalar” başlıklı araştırmasında çocuk edebiyatı alanında yapılmış olan akademik araştırmaların içeriğini ve eğilimini ortaya çıkarmayı amaçlayan bir çalışmadır. Çocuk edebiyatı alanının henüz ele alınmamış taraflarını göstererek yeni araştırmalara ışık tutulmak istenmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle ele alınan çalışma betimleyici modelde tasarlanmıştır. Çalışmanın evrenine YÖK Ulusal Tez Veri tabanından ulaşılmıştır. Sonuç olarak doktora tezleri lisansüstü çalışılmış toplam tezlerin %13’ünü oluşturduğu, yüksek lisans ve doktora tezinin çocuk edebiyatı alanında yazan akademisyen sayısının 10’dan az olduğu, toplam tezlerin %45’i erişime kapalı olduğu, son iki yılda yüksek lisans tezlerine bakıldığında erişime açık tezlerin daha üstün bir sayıda oldukları, Sosyal Bilimler Enstitülerinin belirgin üstünlüğü olduğu, toplam tezlerin (yüksek lisans, doktora) %40’ı 5 üniversitede yayınlandığı, 2010-2012 yıllarında tezlerin bilim dallarına ve konularına göre eğilimlerinde anlamlı bir değişiklik olmadığı görülmüştür. Çalışmaya genel olarak bakıldığında, çocuk

edebiyatına yönelik hazırlanmış akademik çalışmaların yakın zamanlarda artarak katlanacağına dair görüşler belirtilmiştir.

Doğan, Tok (2018) “Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yayınlanan Makalelerin İncelenmesi: Eğitim ve Bilim Dergisi Örneği” isimli araştırmasında Eğitim ve Bilim Dergisi’nde yer alan eğitim bilimleri alanındaki araştırma makalelerinin istatistiksel, tematik, metodolojik çözümleme teknikleri açısından bir durum değerlendirmesi yapmak amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla verileri toplanmıştır. Toplanan veriler betimsel ve içerik analiziyle ele alınmıştır. Dergide eğitim bilimleri alanında yayımlanmış 181 araştırma makalesinin içerik analizi yapılmıştır. Makaleler “Yayın Sınıflama Formu” kullanılarak analiz edilmiştir. Makaleler konu, yöntem, veri toplama araçları, örnekleme ve veri analiz yöntemleri kapsamında ele alınmıştır. Verilerin frekanslarla belirtildikten sonra çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında en fazla yayının Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi tarafından yapıldığı belirtilmiştir. Eğitim bilimleri alanıyla ilgili yayınlanan araştırma makalelerin daha çok EYDPE anabilim dalında yazıldığı, nicel araştırma yöntemleriyle ele alınan çalışmaların daha çok olduğu, örnekleminin daha çok öğrencilerden oluştuğu sonucu gösterilmiştir. Çalışmada model olarak daha çok tarama modeli, istatistiksel verilerin analizinde ise betimsel analiz, t-testi ve ANOVA analizleri kullanılmıştır.

Namdar, Önder (2019)’in “Türkiye’de İlköğretimde Görsel Sanatlar İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri” isimli araştırmasında Türkiye’de yayınlanmış görsel sanatlar alanı ile ilgili lisan üstü çalışmaların içerikleri ele alınarak analiz etmek ve eğilimlerini saptamaktır. Veriler YÖK ulusal tez veri merkezinden taranarak ulaşılmıştır. Verilerin taramasında anahtar kelime olarak ilköğretim ve görsel sanatlar kavramları kullanılmıştır. Araştırma 17 alt başlık çerçevesinde ele alınmıştır. Elde edilen bulgular frekans ve kodlarla gösterilmiştir. Araştırma sonuçlarında elde edilen bilgilerde ilköğretim seviyesinde en çok görsel sanatlar alanıyla ilgili yapılan tez çalışmalarının büyük bir kısmının kadın yazarlar olduğu, danışman unvanlarında en çok Yrd. Doç. Dr. olduğu, sayıca en fazla tezin 2011 yılında basıldığı, tezler en fazla Gazi Üniversitesinde yazıldığı, en fazla lisansüstü tez çalışmasının resim-iş öğretmenliği bölümünde ve yüksek lisans düzeyinde olduğu belirtilmiştir. Araştırma dokümanlarında en çok nitel tezlere ağırlık verildiği belirtilirken, dokümanlarda en fazla ilköğretim

öğrencileriyle çalışma grubu olarak çalışıldığı görülmektedir. Araştırma dokümanlarının veri analizi yöntemlerine bakıldığında nitel araştırmalarda en fazla içerik analizi ve doküman analizi kullanılmışken, nicel araştırmalarda SPSS tercih edildiği görülmüştür. Lisansüstü tezlere öneriler bakımından bakıldığında, seminerler ve hizmet içi eğitim verilmesinin uygun olduğu, sanat eğitimi gerçekleştirilen ortamların gerekli materyallerle zenginleştirilmesi gerektiği, okullarda görsel sanatlar ders saatinin artırılması ve müzelerle işbirliği içerisinde çalışma yapılması gerektiği konuları en sık sunulan öneriler arasında yer almıştır.

Yakar (2019)'ın "Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İçerik ve Yöntem Açısından İncelenmesi" adlı araştırmalarında lisansüstü çalışmaların konu, yöntem ve eğilimlerine dair bilgiler edinerek gelecekte yapılacak araştırmalara yol göstermesi amaçlanmıştır. Doküman inceleme modelinde tasarlanmış olan çalışma nitel bir çalışma olarak yürütülmüştür. 1974-2018 yılları arasında incelenerek yayınlanmış 620 tez incelemeye alınmıştır. Bunlar 536 yüksek lisans tezi, 84 doktora tezidir. Araştırma dokümanları Microsoft Excel'de frekans ve yüzde oranları hesaplanarak tablolar şeklinde sunulmuştur. Çalışma sonucunda en çok ele alınan konu çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi konularıdır. Araştırmada en çok süreli yayınlar incelenirken, okul kademesine bakıldığında ise okulöncesi dönem eserleri ele alındığı belirtilmiştir. Araştırma sonucunda yöntemsel olarak da birtakım sorunların var olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Balta (2019)'nın "Çocuk Edebiyatı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İçerik Analizi" isimli çalışması 2011-2018 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında yapılmış olan lisansüstü araştırmaların içerikleri birtakım alt problemler çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Lisan üstü tezlerde Türk çocuk edebiyatı ve eserleri konusunda noktasında herhangi bir sınırlandırmaya getirilmediği belirtilmiştir. YÖKTEZ kayıtlarına kayıtlı olan "çocuk edebiyatı" alanında yazılmış 278 tez araştırmada incelenmiştir. İçerik analiziyle ele alınan tezler araştırmanın amacı çerçevesinde kategorilere ayrılmıştır. Bu kategorilerde çıkan sonuçlar yüzde, grafik ve frekans tablolarında betimsel olarak gösterilmiştir. Araştırma sonuçlarında çocuk edebiyatı alanında yazılan lisansüstü çalışmaların 2017 yılına kadar yükseliş gösterdiği, yöntem olarak nitel araştırma yönteminin tercih edildiği, büyük çoğunluğunun eğitim

bilimleri başta olmak üzere sosyal bilimler enstitülerinde yazıldığı, ayrıca tezlerde eğitsel durum ve değer aktarımına daha fazla yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çifçi ve Ersoy (2019)'un yapmış oldukları “Okulöncesi Eğitimi Alanındaki Araştırmaların Yönelimleri: Bir İçerik Analizi” isimli araştırmasında 2006-2017 yılları arasında okulöncesi eğitimi alanında yayınlanan makaleler incelenmiştir. Bu kapsamda dokümanlar künye bilgisine, yazar sayısına, konu alanlarına, yararlanılan modele, örnekleme, veri toplama araçlarına ve veri analiz yöntemine göre eğilimlere yönelik ele alınmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2006-2017 yılları arasında okulöncesi eğitime yönelik yayınlanan makalelerde oluşturmaktadır. Çalışma amaçlı örneklemenin bir türü olan ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Çalışmalarda ele alınan konular özellikle gelişim alanları, öğretim materyalleri, yaklaşım-strateji-yöntem-teknik ve uygulama yönelik konulardan oluşmaktadır. Araştırma dokümanlarında en çok nicel araştırma yöntemlerinden tarama yönteminin kullanıldığı, örneklem grupları açısından okulöncesi öğrencilerinin en büyük örnekleme oluşturduğu, örneklem sayısının en çok 31-100 aralığında olduğu, en çok yararlanılan veri toplama aracının görüşme formu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Oğuz Hacet ve Demir (2019)'ın “Eğitim Alanında Okuryazarlık Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi” isimli araştırmasındaki amacı, eğitim alanında okuryazarlık üzerine yapılan lisansüstü tezleri çeşitli kriterler açısından eğilimlerini belirlemektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmada veriler doküman incelemesi ile elde edilmiştir. Bu bağlamda eğitimde okuryazarlık alanında Ulusal Tez Merkezi resmi sitesinde kayıtlı lisansüstü tezler incelenmiştir. Araştırmada 308 lisansüstü tezin verileri betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre 1998-2019 yılları arasında yayımlanan tezlerin en çok 2018 yılında ve en fazla Gazi Üniversitesi'nde yazıldığı; tezlerin büyük bir çoğunluğu Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalında yapıldığı, kadın araştırmacıların daha fazla yer aldığı, konu alanı bakıldığında “Medya okuryazarlığı” çoğunlukla çalışılan bir konu olduğu görülmektedir. Araştırmanın örneklem grubuna bakıldığında yüksek lisans tezlerinde en çok ortaokul öğrencileri doktora tezlerinde ise öğretmen adayları üzerinde çalışıldığı görülürken, araştırma dokümanlarında genel olarak nicel yöntemin kullanıldığı sonucu belirtilmiştir.

Kazu ve Hüseyin (2019)'in “Öğretmen Yeterliği ve Nitelikleri Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi: Bir İçerik Analizi Çalışması” isimli çalışmasındaki amaçları öğretmen yeterliği, niteliği, öz-yeterliği ve özelliği alanlarında yayınlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini eğilimini belirlemektir. İçerik analizine dayalı olarak gerçekleşen çalışma tarama modelinde ele alınmıştır. Bu kapsamda 2000-2017 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezinde yayınlanan lisansüstü tezler incelenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi ile ulaşılan 54 adet tez çalışması inceleme formu ile analiz edilmiştir. Bu temel amaç doğrultusunda, tezler yayınlandığı yıl, konu alanları, hazırlandığı üniversite, enstitü, alanı, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem türü ve örneklem büyüklüğü açısından değerlendirilmiştir. Araştırma sonucuna göre en çok çalışmanın 2010 yılında yapıldığı, çalışmaların daha çok öğretmen yeterliği alanında yoğunlaştığı, en fazla tezin Gazi Üniversitesi'nde ve bunların büyük çoğunluğunun eğitim bilimleri enstitüsünde hazırlandığı, ayrıca çalışmaların eğitim programları ve öğretim alanında yoğunlaştığı, veri toplama araçları olarak genellikle anket ve ölçeklerin kullanıldığı ve bunların analizinde çoğunlukla nicel analiz yöntemlerine başvurulduğu ve ayrıca örneklem türünde tesadüfi örneklem kullanıldığı belirtilmiştir.

Kara, ve Demir (2020)'in yapmış oldukları “Türkiye’de Sınıf Öğretmenleri İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Değerlendirilmesi” isimli araştırmasında sınıf öğretmenlerine yönelik yapılan tez çalışmalarında kadın ve erkek olarak cinsiyetler arasında anlamlı farklılık oluşturan durumların nicel olarak verilerin ortaya konması amaçlanmıştır. Nicel yöntemle ele alınan çalışma İçerik analizi yönteminin kullanıldığı tarama modelinde hazırlanmış bir araştırmadır. Araştırmanın verilerine Ulusal Tez Merkezinden ulaşılmıştır. İncelenen tezlere, “sınıf öğretmeni” anahtar kelimeleri ile ulaşılmışken verilerin analizinde ise SPSS programından faydalanılmıştır. Çıkan sonuçlara da cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı farklılıkların en fazla yüksek lisans çalışması olduğu, en çok erkek tez yazarlarının ve tez danışmanlarının olduğu, en çok Dr. Öğr. Üyesi unvanlı tez danışmanlarının olduğu görülmüştür.

Yılmaz, Özen-Uyar ve Dikici-Sığırtmacı (2020)'in “Okul Öncesi Fen Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmaların Tematik İçerik Analizi: 2015-2019 Yılları Arası” isimli araştırması 2015-2019 yılları arasında okul öncesi fen eğitimi alanında Türkiye’de

yapılmış olan çalışmaların kapsamlı bir şekilde incelenmesi amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada DergiPark veri tabanlarında dizinlenen, eğitim ve eğitim araştırmaları alanında makale yayınlayan dergiler ele alınmıştır. Bu kapsamda 118 makalenin çözümlenmesi tematik içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma makaleler; yayımlandığı dergi ve yayımlandığı yıl, çalışmanın amacı, yöntem bilgileri, sonuç ve öneriler bakımından eğilimleri analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, okul öncesi fen eğitimi alanında yapılan araştırmaların en çok mevcut durumu belirleme amacı taşıdığı, araştırmacılar tarafından sunulan önerilerin çoğunlukla geniş kapsamlı olduğu, farklı yöntem ve kavramların kullanıldığı belirtilmiştir.

Sevim (2020)'in “Çocuk Edebiyatıyla İlgili Lisansüstü Çalışmalardaki Eğilimler: Bir İçerik Analizi” isimli çalışmada çocuk edebiyatı alanıyla ilgili yapılmış olan lisansüstü çalışmalardaki eğilimlerin neler olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma YÖKTEZ merkezinde 1987-2020 yıllarında yayınlanmış 677 lisansüstü çalışma ile yürütülmüştür. Doküman incelemesi yöntemi ile toplanan veriler sayısal hale dönüştürülerek tablolar halinde sıklık ve yüzdelik dilimleriyle gösterilmiştir. Araştırma sonucuna bakıldığında çocuk edebiyatı konusunda en çok lisansüstü çalışmanın Ankara Üniversitesinde yapıldığı, tez sayısının her dönem sayısal olarak arttığı ve 2016'dan sonra bu sayının iki katı oranında yükseldiği, en fazla araştırmanın yüksek lisansta yapıldığı, tezlerin çoğunluğunun betimsel yöntemle ele alındığı, en fazla araştırılan konunun çocuğa göre uygunluk ve çocuk edebiyatına uygunluk olduğu, araştırmaların büyük bir kısmı yazar ya da eserlerin çocuk edebiyatı açısından ele alındığı, tezlerde en çok ele alınan anahtar kavramların çocuk değerler eğitimi ve çocuk edebiyatı şeklinde olduğu belirtilmiştir.

Akbulut (2020)'un “Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” adlı çalışmada amaç çocuk edebiyatına yönelik hazırlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin belirli ölçütlere göre incelenmesidir. Bu amaca yönelik olarak 1987-2020 yılları arasında yayınlanmış ve çocuk edebiyatı anahtar kelimesi ile taranmış tezler incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden betimsel modelde tasarlanan bu çalışma belirli ölçütler üzerinden elde edilen verilerle dokümanlar analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda 283 lisansüstü çalışmanın 2009 yılından sonra yükseliş gösterdiği, en fazla araştırmanın okulöncesi ile ortaokul grubunda olduğu, ilkökul kademesinde ise okuma becerileri ve kitapların incelemesi şeklinde

olduğu, okulöncesinde yazar ve kitapların incelenmesi konularına değinildiği, nitel araştırma deseninin kullanıldığı ve doküman inceleme yapılan araştırma dokümanların daha çok olduğu, tartışma, sonuç ve öneriler kısmının ise hikâye unsurları, metinsel unsurlar, değer öğretimi vb. anahtar kelimeler çerçevesinde hazırlanmış olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir.

Allahverdiyev (2020)’in “Görsel Sanatlar Eğitime Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi” isimli çalışmasında görsel sanatlar eğitimi kapsamında Google Scholar (Google akademik) da son 5 yıl içerisinde konuyla ilgili yayınlanmış araştırmalar içerik analizi ile incelenmiştir. Çalışmalar yayın yılları, yayın dilleri, kullanılan yöntemler, veri toplama araçları ve sayfa sayılarına göre analizi altı ölçüte göre yapılmıştır. Verilerin toplanması Google scholar’da yapılmıştır. Veri tabanının da taramaya dair ölçütler ise son 5 yıl içinde yayınlanan çalışmalar içerisinde filtre olarak “eğitimde görsel sanatlar”, “görsel sanatlar eğitimi” kelimeleri anahtar kelime olarak kullanılarak ulaşılmıştır. Verilerin analizinde ise ulaşılan çalışmalar Microsoft Excel sayfalarında ayrıştırılarak belirli ölçütlere göre yüzde ve frekans dağılımları ile birlikte veri görselleştirme yapılarak ulaşıldığı belirtilmiştir. Makale sonucuna bakıldığında en fazla yayının 2018 yılında yapıldığı en az yapılan yayının ise 2017 yılı olduğu görülmüştür. İncelenen çalışmalarda en fazla yayınlanan makale dillerinin Türkçe, en az yayın yapılan dilin ise İngilizce olduğu görülmüştür. Çalışmaların araştırma yöntemlerine bakıldığında en fazla nicel araştırma olduğu görüldürken, ikinci sırada nitel araştırmalar olduğu ve en az ele alınan araştırma yönteminin ise karma yöntem olduğu saptanmıştır. Araştırma makalelerinde kullanılan veri toplama araçlarından en çok ölçek kullanıldığı, sayfa sayılarına göre dağılımından ise en çok 5-10 sayfa aralığında araştırma makalesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Altan, Hilal ve Dağlıoğlu (2021)’ nun “Türkiye’de Okul Öncesi Dönemde Matematik Alanında Yapılan Çalışmalara İlişkin Bir İçerik Analizi” isimli araştırmasında Türkiye’de matematik eğitimi ile ilgili okul öncesi döneme yönelik son yedi yılda yapılan tezler ve makalelerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, nitel araştırma deseninde kurgulanmış, betimsel nitelikte bir çalışmadır. Amaçlı örneklem yönteminden yararlanılan çalışmanın verileri için doküman inceleme tekniğinden yararlanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak “Araştırma İnceleme Formu” kullanılan çalışmada veriler tümevarım içerik analizi yaklaşımı ile

çözümlemiştir. Bulguların sonuçlarına bakıldığında matematik eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun makalelerden oluştuğunu, en çok nicel araştırma yöntemi kullanıldığı, örneklem grubunun en çok çocuklar olduğunu, veri toplama aracı olarak sıklıkla anket ve ölçeklerin kullanıldığı, belirlenmiştir.

Çalışkan, Okuşluk (2021)'un “Türkiye’de STEM Alanında ve Eğitim-Öğretim Konusunda Yapılmış Olan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi” isimli çalışmasında Çalışmamızın amacı, Eğitim-öğretim ve STEM alanında yapılmış 63 tezin içerik analizinin yapılmasıdır. Tezler YÖK tez merkezinde ulaşılmıştır. Tarama motorunun yapılan detaylı taramayla, 52 yüksek lisans tezi, 11 doktora tezine ulaşılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan sınıflama forma kaydedilip ve analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında tez çalışmalarının yıllara göre hızla arttığının, en fazla tez araştırmanın Fırat Üniversitesinde yapıldığı, 44 tezin eğitim bilimleri enstitüsünde yürütüldüğü görülmüştür. Araştırmada en çok çalışmanın Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalında yazıldığı, en çok nicel araştırma yönteminin uygulandığı, Tezlerin örneklemelerine bakıldığında en çok öğrenciler üzerinde yapıldığına, tezlerin veri toplama araçlarına dair analiz edildiğinde, araştırmacıların en çok görüşme ve mülakatlardan faydalandığı sonucu belirtilmiştir.

Şeker, Yıldız (2021)'ın “Türkiye’de Erken Çocukluk Dönemi Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Makale Çalışmalarının İçerik Analizi” isimli çalışmasında 2010-2020 yılları arasında yazılmış erken çocukluk dönemine dair çocuk edebiyatı çerçevesinde makalelerin ele alınmıştır. Araştırmada doküman incelemesi kullanılmıştır. Toplanan veriler içerik analiziyle ele alınmıştır. 2010-2020 yılları arasını kapsayan ve erken çocukluk dönemi üzerine hazırlanmış çocuk edebiyatı araştırmaları çalışmanın inceleme konusu olmuştur. Araştırmanın örnekleme “çocuk edebiyatı” ve “erken çocukluk dönemi” kelimeleri kullanılarak ulaşılan 147 araştırma makalesinden oluşmaktadır. Araştırma makaleleri yayınlanma yılı, kullanılan yöntem, konu, evren-örneklem çeşidi, veri toplama aracı ve veri analiz tekniğine göre ele alınmıştır. Araştırma sonucunda mevcut konu hakkında 2010 yılı itibarıyla herhangi bir çalışma yapılmadığı, En fazla araştırmanın 2018 (23), 2016 (22) ve 2020 (22) yıllarında yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma makalelerinde en fazla incelenen örneklem grubunu kitaplar (54) olduğu, makalelerin büyük çoğunluğunun ise nitel araştırma yöntemi kullandığı

belirtilmiştir. İncelenen araştırma makalelerinde ise en çok tercih edilen konunun tematik çalışmalar (35) olduğu belirtilmiştir.

Bekkaya, Güven (2021)'in "0-6 Yaş Arası Çocuk Kitaplarının Yapısal Özelliklerinin İncelenmesi: Kesitsel Bir Alan Yazın Analizi" isimli çalışmalarında 2010-2020 yılları arasında yayımlanan okulöncesi döneme yönelik yazılan resimli çocuk kitaplarının yapısal özellikleri üzerine çalışılan araştırma makalelerin içerik analizi yapılmıştır. Tarama modelinde gerçekleşen çalışmada ölçüt örneklem kullanılarak elektronik ortamda kullanılan anahtar kelimelerle 18 makaleye ulaşıp üzerinde çalışılmıştır. Makale inceleme formu ile toplanan veriler üzerinde doküman incelemesi yapılmış olup içerikleri analiz edilmiştir. MS Office Excel programında işlenen veriler yüzde ve frekans tabloları ile yorumlanmıştır. Bulgular sonucunda incelenen makalelerin en fazla yayınlanma yılı 2016 olduğu, fazla araştırma yönteminin nitel türde yapıldığı ve tarama modeli kullanıldığı, en çok amaçlı örnekleme yöntemiyle incelenen çalışmalardaki; örneklemlerde en yüksek 2995 ve düşük 5 kitap incelendiği; en çok kitaplara kitapevinden ulaşılmışken, en az yayınevi ve elektronik ortamdan temin edildiği; en çok kitap inceleme formunun veri toplamak için kullanıldığı; kitapların iç ve dış yapı özelliklerinin çoğunda birlikte incelendiği; araştırma dokümanlarında kitapların içyapı özelliklerinden en çok konu, dil ve anlatım incelenirken, en az tema incelenmiştir. Araştırma dokümanlarından dış yapı özelliklerine bakıldığında en fazla ele alınan konunun resimleme, en az harf özelliklerinin ele alındığı görülmüştür. Ele alınan, kitaplarda tema ve harf özellikleri daha az ele alınan özellikler olduğundan resimli çocuk kitabı incelemelerinde bu özelliklerin daha fazla araştırılması önerilmiştir.

Gökçearsan (2022)'in yazmış olduğu "İllüstrasyon ve Eğitimde Uygulamaları: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi Çalışması" isimli çalışmasında Türkiye'de illüstrasyon konusunda çalışılmış lisans üstü yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik çalışmalarının içerik analiziyle ele alınması makalenin amacını oluşturmaktadır. Amacın lisansüstü tezleri çeşitli değişkenler açısından incelemek ve eksikliklerini saptayarak alanın ihtiyacı olan açığı ortaya çıkarmak olarak belirtilmiştir. Dokümanlar; anabilim dalı, yılı, konusu, kullanılan teknik yaklaşım, tez türü bakımından ele alınmıştır. İncelemeler sonucunda yüksek lisans tezleriyle konunun daha fazla ele alındığı, üzerinde daha fazla çalışıldığı, doktora ve sanatta yeterlik

tezlerinin yüksek lisans tezlerine oranla daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En fazla tez çalışmasının 2019 ve 2021 yıllarında tamamlandığı, en az tez çalışmasının ise 2014 yılında tamamlandığı sonucuna ulaşılmıştır. En azla konunun ele alındığı Anabilim dalı Grafik Tasarım/Grafik Anabilim dalları iken eğitim bilimleri ise ikinci sırada bulunmaktadır. Eğitim bilimleri içinde baktığımızda ise en fazla Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında çalışma yapıldığı görülmüştür. En fazla anahtar kelimenin “illüstrasyon” (184) olarak ele alındığı çalışmada, resim tekniğı olarak en fazla dijitalin çalışıldığı, konu olarak ise en fazla yayın illüstrasyonunun konu alındığı belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem/çalışma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analizine dair bilgiler bulunmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada okul öncesi döneme yönelik hazırlanan resimli çocuk kitaplarının resimsel özellikleri üzerine çalışılan makalelerin ve tezlerin içerik özellikleri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır.

Nitel araştırma yöntemi, verilerini gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi tekniklerle elde ederek algıları ve olayları kendi natürel alnında realist bir çerçevede bütünü çerçeveleyerek ortaya konmasıyla nitel bir sürecin takip edilerek devam ettiği araştırma desenidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırma deseniyle veriler üzerinden sayısal analizler yapılarak sayısal sonuçlara ulaşılabilir, yalnız burada amaç sayısal bir sonuç elde etmek değildir. Nitel araştırma yöntemiyle amaçlanan durum okuyucuya konu ile ilgili gerçekçi ve betimsel durumu sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda ele alınan araştırma dokümanları nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Doküman incelemesi, çalışılması planlanan olgularla ilgili verilerin analizini içermektedir. Tek başına nitel yöntemlerle kullanılabildiği gibi nicel yöntemlerle de kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Başarılı ve objektif bir doküman incelemesi için gerçekleşmesi gereken temel şart, Araştırılan konuya dair belgelerin bulunması ve bu belgelerin incelenmesidir. İnceleme sonucunda bir sonuç çıkarılması

ve bu sonuca dair yorum yapılabilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmanın doküman incelemesinde, okulöncesi dönem resimli çocuk kitapları resimlemelerini inceleyen makale ve tezler veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu

Okulöncesi dönem çocuk kitaplarıyla ilgili resimlemeleri ele alan makale ve tezler bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evren genel evren ve çalışma evreni şeklinde iki başlığa ayrılır. Araştırılacak konu araştırma evreni kapsamında bulunmakta olup, elde edilen bulguların belirlenen kategoriler çerçevesinde yorumlanıp genellemeye tabii tutulması için kullanılır (Baştürk ve Taştepe, 2013). Araştırmanın örneklemini tezler Ulusal Tez Merkezi, makaleler için ise Ulakbim Keşif, Tr-Dizin, Google Akademik’ Ulusal Toplu Katalog (TO-KAT), Dergipark sayfalarının yer aldığı Ulakbim sayfalarından ve araştırma konusu ile ilişkili yayımlanmış olan çalışmaların kaynakçalarından çapraz tarama yapılarak erişilen çalışmalardan oluşmaktadır. Bu kapsamda literatürde yayınlanmış dokümanlarda yıl sınırlamasına gidilmeden bütün evrene ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırma amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem ile ele alınmıştır. Ölçüt örnekleme, problemle alakalı olarak verilen ölçütlere sahip kişiler, olaylar, nesneler veya durumlar ile ilgili seçilenler örneklemini oluştururlar (Büyüköztürk vd. 2019). Araştırmada kullanılacak dokümanları belirleyebilmek amacıyla literatür taramasında bazı ölçütlerle verilere ulaşılmıştır. Bunlar Türkiye’de yayınlanmış olması, okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarının resimlerini incelemiş olması, makale ve tezleri kapsamı şeklinde ölçütlenerek tarama yapılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri doküman incelemesi yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Doküman incelemesi kapsamında yer alan lisansüstü doktora ve yüksek lisans tezlerine Ulusal Tez Merkezi, makaleler için ise Ulakbim Keşif, Tr-Dizin, Google Akademik’ Ulusal Toplu Katalog (TO-KAT), Dergipark sayfalarının yer aldığı ULAKBİM sayfalarından ‘çocuk kitabı’, ‘resimli çocuk kitabı’, ‘okulöncesi dönem resimli çocuk kitabı’, ‘resimli kitap’, ‘resimli hikâye kitabı’, ‘çocuk kitabı illüstrasyonu’ anahtar kelimeleri kullanılarak ulaşılmıştır. Yapılan tarama neticesinde tam metin olarak ulaşılamayan çalışmalar dâhil edilmemiştir. Araştırma dokümanları PDF formatında

bilgisayara tezler ve makaleler şeklinde dosyalar halinde yayın yılı, yazar soyadı ve araştırmanın ismiyle kaydedilmiştir. Bu tarama neticesinde 2005-2022 yılları arasında 47 makale, 37 yüksek lisans tezi ve 4 doktora tezi olmak üzere 88 çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırma dokümanlarının 2005- 2022 yılları arasına seçilmiş olmasının sebebi araştırmanın 2022 yılı Aralık ayında yapıyor olması ve 2005 yılı öncesine ait her hangi bir çalışmaya ulaşılmamış olmasıdır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verilerine, araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak oluşturulan içerik analiz formu kullanılarak ulaşılmıştır. Bu analiz formunda tezlerde (Ek1) tezin adı, yayın yılı, yazıldığı üniversite, yazıldığı enstitü, anabilim dalı, araştırma türü, anahtar kelimeler, çalışılan konu, araştırmanın yöntemi, evren/örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları ve çalışmanın sonuçları şeklinde kategorilerle ele alınmıştır. Araştırma makaleleri de ayrı bir formda (Ek2); makale adı, yayın yılı, yayınlandığı dergi, yazar sayısı, araştırma türü, anahtar kelimeler, çalışılan konu, araştırmanın yöntemi, örneklem çeşidi evren/örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları ve çalışmanın sonuçlarına dair kategorilerinde incelenmiştir. 88 araştırma dokümanından elde edilen veriler analiz formunda (Ek1,Ek2) belirlenen kategoriler kapsamında Microsot Excel programı ile bilgisayara kaydedilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Dokümanlar yoluyla toplanan verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilerin anlamca yakın kavramların ve temaların kategorize edilerek okuyucunun anlayabileceği bir çalışma ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İçerik analizinde araştırılacak konunun dokümanlarına uygun kategoriler belirlendikten sonra belirlenen kategoriler başka bir araştırmacının da aynı çalışmayı yaptığında birebir sonuçlara ulaşmasını sağlayacak şekilde açık ve net olmalıdır. İçerik analizinin önemli özelliklerinden biride sayısallaştırmaktır. İçerik analiziyle ele alınan verilerin yorumlanmasında sıklıkla frekans veya yüzde kullanılır (Büyüköztürk vd. 2019). Bu çalışmada ele alınan makale ve tezlerden toplanan veriler makale içerik analiz formunda (Ek1-Ek2) yer alan kategorilere uygun şekilde detaylıca incelenerek doldurulmuştur. Bu aşamadan sonra veriler düzenlenerek frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Excelde veri görselleştirme (çubuk

grafik ve pasta grafiği) ile somut hale çevrilmiştir. Ortaya çıkarılan yüzde ve frekanslar bulgular doğrultusunda yorumlanmıştır.

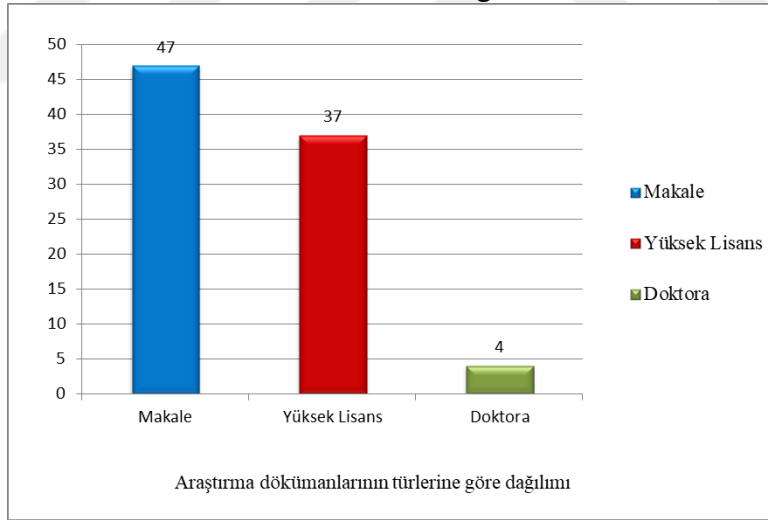
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1.Araştırma Türlerinin Yüksek Lisans, Doktora ve Araştırma Makalesi Olmasına Göre Dağılımı

Araştırmanın ele alınan birinci alt problemine dair bulgularında elde edilen 88 tane araştırma türünün yüksek lisans, doktora ve araştırma makalesi olmasına göre dağılımları ele alınmıştır. Şekil 1 ve Çizelge 1’de bu dağılımlar gösterilmiştir.

Şekil 4. 1: Araştırma Türlerinin Yüksek Lisans, Doktora ve Araştırma Makalesi Olmasına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 1: Araştırma Türlerinin Yüksek Lisans, Doktora ve Araştırma Makalesi Olmasına Göre Dağılımı

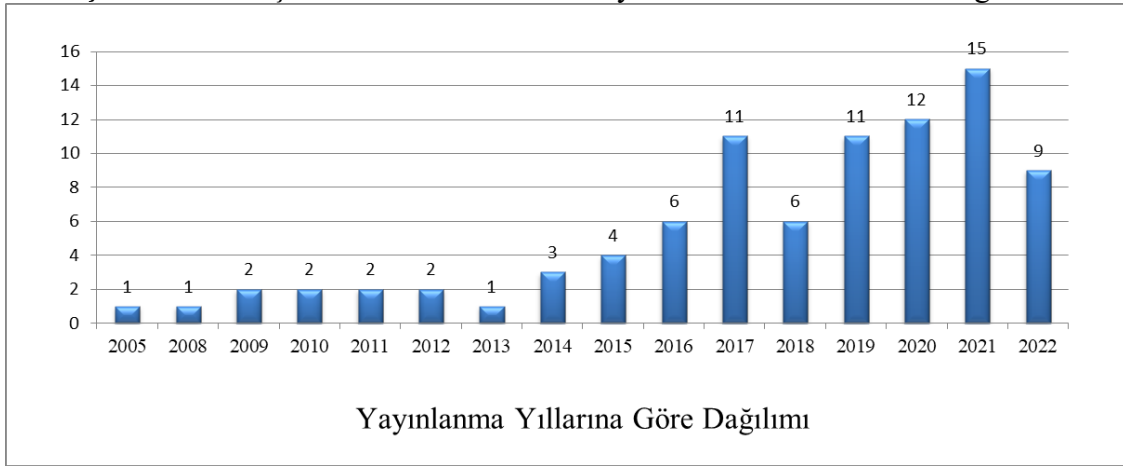
Araştırma Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yüksek lisans	37	42
Doktora	4	5
Araştırma makalesi	47	53
TOPLAM	88	100

Şekil 1 ve Çizelge 1’de 2005-2022 yılları arasında yayımlanan resimli çocuk kitabı resimlemelerinin akademik araştırma dağılımları verilmiştir. Yayımlanan bu araştırma türlerinden 4 tanesinin doktora tezi (%5) 42 tane araştırma türünün yüksek lisans tezi (%42) ve 47 tanesinin araştırma makalesi (%53) olduğu görülmektedir.

4.2. Araştırma Dokümanlarının Yayımlanma Yıllarına Göre Dağılımı

Araştırmanın ikinci alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan 88 adet dokümanın yüksek lisans, doktora ve araştırma makalesi olarak yayımlanma yıllarına göre dağılımları Şekil 2 ve Çizelge 2’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 2: Araştırma Dokümanlarının Yayımlanma Yıllarına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 2: Araştırma Dokümanlarının Yayınlanma Yıllarına Göre Dağılımı

Yayınlanma Yılı	Frekans (f)	Yüzde (%)
2005	1	1
2008	1	1
2009	2	2
2010	2	2
2011	2	2
2012	2	2
2013	1	1
2014	3	3
2015	4	5
2016	6	7
2017	11	13
2018	6	7
2019	11	13
2020	12	14
2021	15	17
2022	9	10
Toplam	88	100

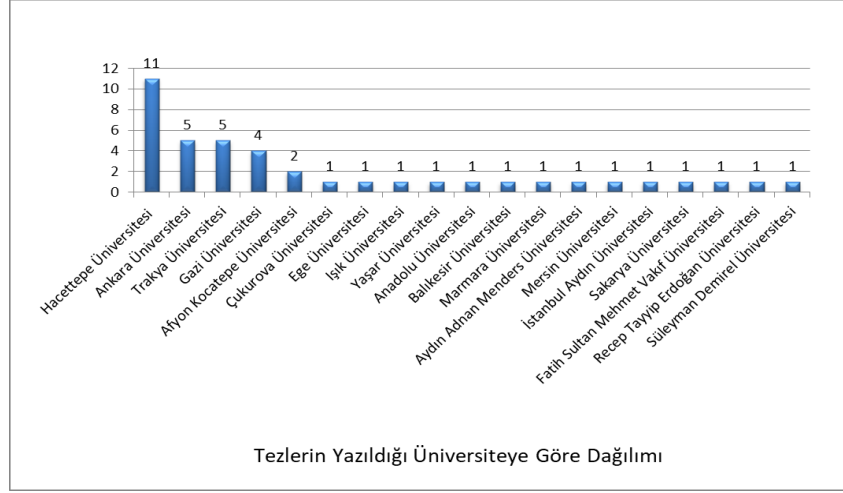
Şekil 2 ve Çizelge 2’de araştırma dokümanlarının yayınlanma yıllarına göre dağılımı gösterilmiştir. Bu dağılımlara göre, 2005 yılında 1(%1) adet, 2008 yılında 1(%1) adet, 2009 yılında 2(%2) adet, 2010 yılında 2(%2) adet, 2011 yılında 2(%2) adet, 2012 yılında 2(%2) adet, 2013 yılında 1(%1) adet, 2014 yılında 3(%3) adet, 2015 yılında 4(%5) adet, 2016 yılında 6(%7) adet, 2017 yılında 11(%13) adet, 2018 yılında 6(%7), 2019 yılında 11(%13), 2020 yılında 12(%14) adet, 2021 yılında 15(%17) adet, 2022 yılında 9(%10) adet araştırmanın yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.3. Tezlerin Yazıldığı Üniversite / Anabilim Dalı ve Alana Göre Dağılımı

4.3.1.Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Araştırmanın üçüncü alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan yüksek lisans ve doktora çalışmalarının yazıldıkları üniversite bazında dağılımları Şekil 3 ve Çizelge 3’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 3: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Çizelge 4. 3: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı

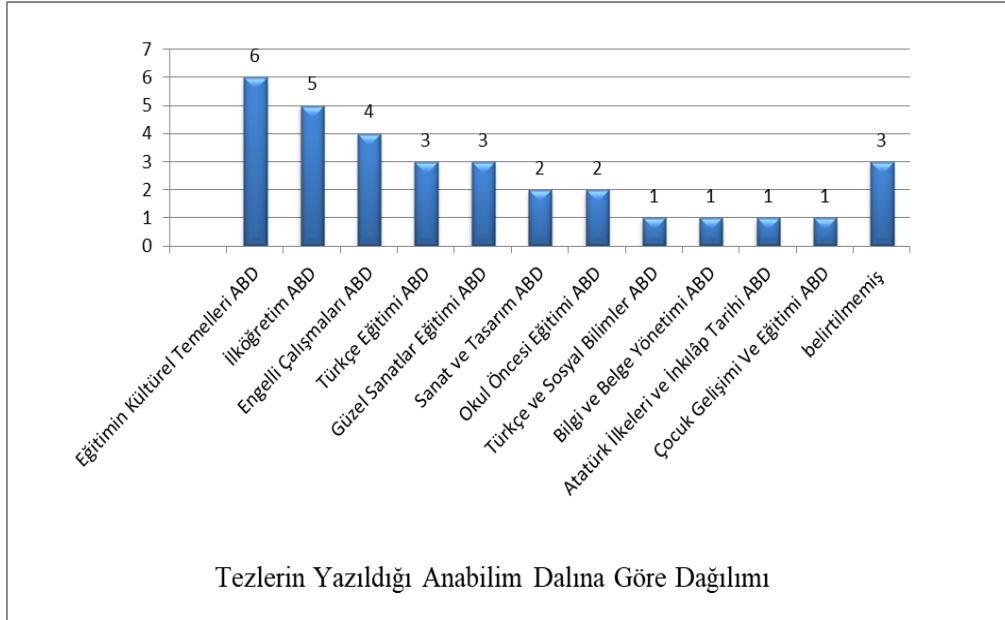
Yazılan Üniversite	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hacettepe Üniversitesi	11	27
Ankara Üniversitesi	5	12
Trakya Üniversitesi	5	12
Gazi Üniversitesi	4	10
Afyon Kocatepe Üniversitesi	2	5
Çukurova Üniversitesi	1	2
Ege Üniversitesi	1	2
Işık Üniversitesi	1	2
Yaşar Üniversitesi	1	2
Anadolu Üniversitesi	1	2
Balıkesir Üniversitesi	1	2
Marmara Üniversitesi	1	2
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1	2
Mersin Üniversitesi	1	2
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	2
Sakarya Üniversitesi	1	2
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	1	2
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	2
Süleyman Demirel Üniversitesi	1	2
Toplam	41	100

Şekil 3 ve Çizelge 3’de incelenen dokümanlardan yüksek lisans ve doktora tezlerinin yazıldıkları üniversitelere göre dağılımları gösterilmiştir. İncelenen bu bilgilere göre Hacettepe Üniversitesi 11(%27) adet Ankara Üniversitesi 5(%12) adet Trakya Üniversitesi 5(%12) adet, Gazi Üniversitesi 4(%10) adet, Afyon Kocatepe Üniversitesi 2(%5) adet, Çukurova Üniversitesi 1(%2) adet, Ege Üniversitesi 1(%2) adet, Işık Üniversitesi 1(%2) adet, Yaşar Üniversitesi 1(%2) adet, Anadolu Üniversitesi 1(%2) adet, Balıkesir Üniversitesi 1(%2) adet, Marmara Üniversitesi 1(%2) adet, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 1(%2) adet, İstanbul Aydın Üniversitesi 1(%2) adet, Sakarya Üniversitesi 1(%2) adet, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi 1(%2) adet, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi 1(%2) adet, Süleyman Demirel Üniversitesi 1(%2) adet tez yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.3.2. Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Araştırmanın dördüncü alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan yüksek lisans ve doktora tezlerinin yazıldığı anabilim dalına göre dağılımları Şekil 4 ve Çizelge 4’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 4: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 4: Araştırma Dokümanı Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı

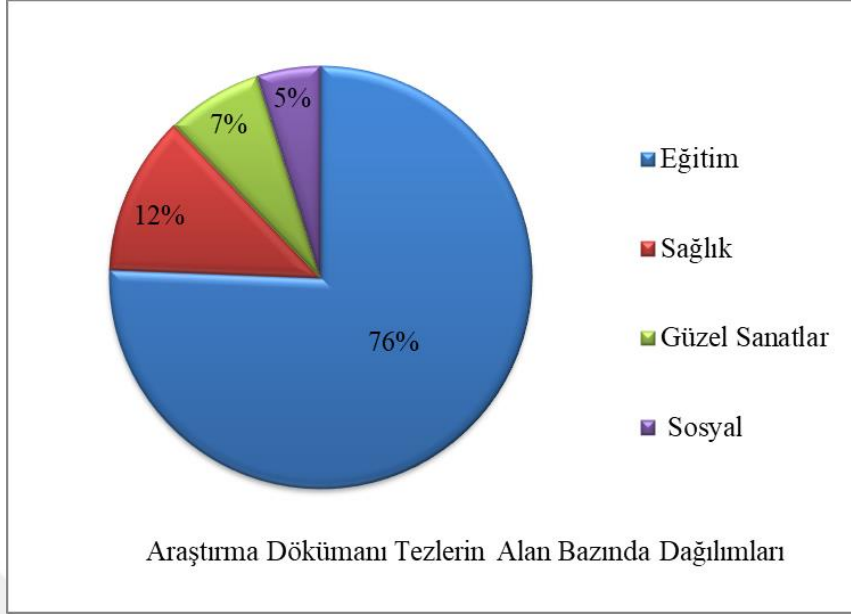
Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı	6	19
İlköğretim Anabilim Dalı	5	16
Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı	4	13
Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı	3	10
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı	3	9
Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı	2	6
Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı	2	6
Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı	1	3
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı	1	3
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı	1	3
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı	1	3
Belirtilmemiş	3	9
Toplam	41	100

Şekil 4 ve Çizelge 4’de incelenen dokümanlardan yüksek lisans ve doktora tezlerinin yazıldıkları anabilim dalına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı 6(%19) adet, İlköğretim Anabilim Dalı 5(%16) adet, Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı 4(%13) adet, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı 3(%10) adet, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı 3(%9) adet, Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı 2(%6) adet, Okulöncesi Eğitimi Anabilim Dalı 2(%6) adet, Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı 1(%3) adet, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı 1(%3) adet, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı 1(%3) adet, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı 1(%3) adet, Belirtilmemiş3(%9) adet yazıldığı görülmektedir.

4.3.3. Araştırma Dokümanı Tezlerin Alan Bazında Dağılımları

Araştırmanın beşinci alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan yüksek lisans ve doktora tezlerinin alan bazında dağılımları Şekil 5 ve Çizelge 5’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 5: Araştırma Dokümanı Tezlerin Alan Bazında Dağılımları

Çizelge 4. 5: Araştırma Dokümanı Tezlerin Alan Bazında Dağılımları

Tezlerin Yazıldığı Enstitü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Eğitim	31	76
Sağlık	5	12
Güzel Sanatlar	3	7
Sosyal	2	5
Toplam	41	100

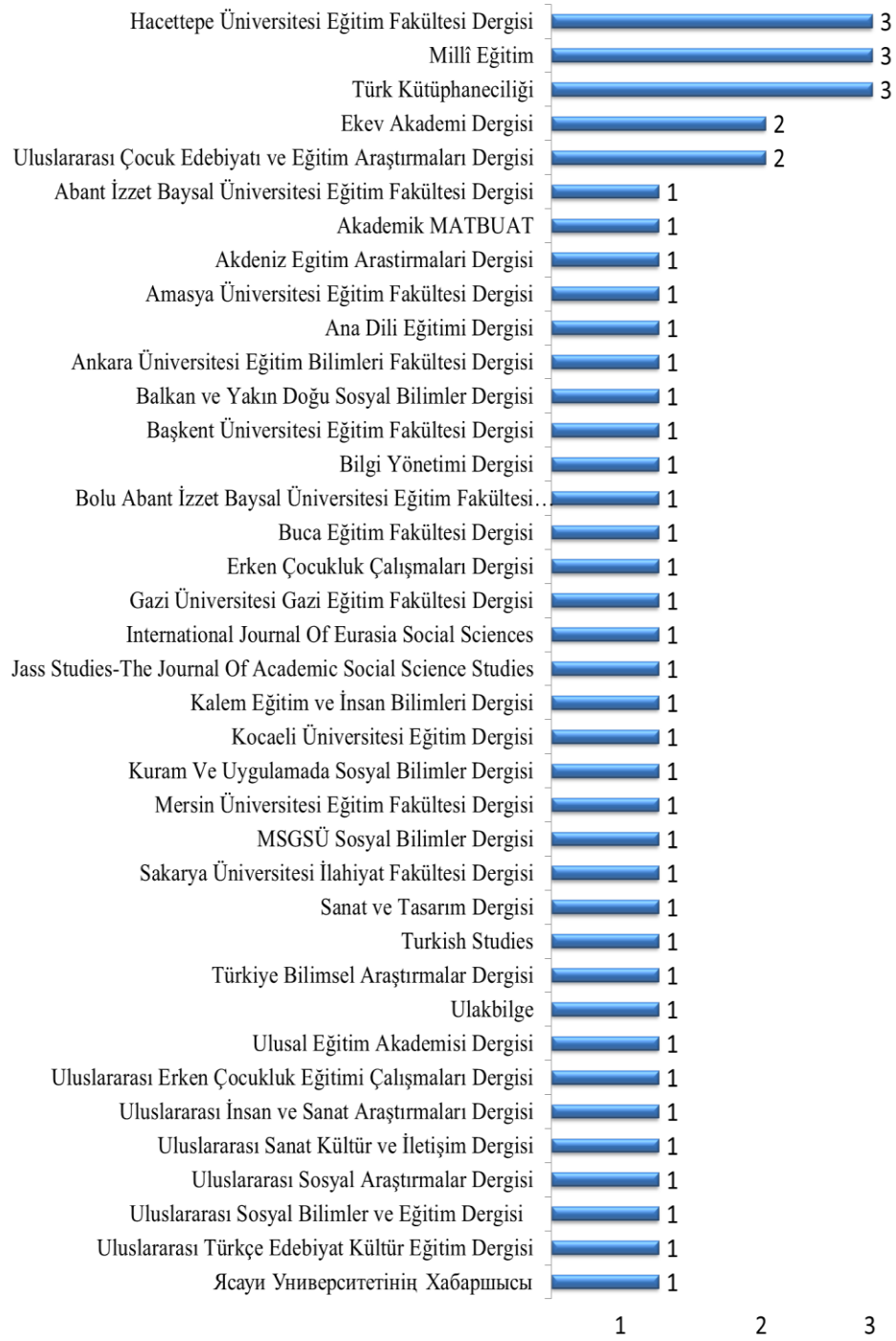
Şekil 5 ve Çizelge 5’de incelenen dokümanlardan yüksek lisans ve doktora tezlerinin alan bazında dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, eğitim alanında 31(%76) adet tezin, sağlık alanında 5(%12) adet tezin, güzel sanatlar alanında 3(%7) adet tezin, sosyal alanda 2(%5) adet tezin yazıldığı görülmektedir.

4.4. Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere ve Dergilerin Tarandığı indekslere Göre Dağılımı

4.4.1. Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları

Araştırmanın altıncı alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma makalelerinin yayınlandığı dergilere göre dağılımları Şekil 6 ve Çizelge 6’da gösterilmiştir.

Şekil 4. 6: Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları

Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları

Çizelge 4. 6: Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları

Araştırma Makalelerin Yayınlandığı Dergiler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	3	7
Millî Eğitim	3	7
Türk Kütüphaneciliği	3	7
Ekev Akademi Dergisi	2	4
Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi	2	4
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Akademik MATBUAT	1	2
Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi	1	2
Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Ana Dili Eğitimi Dergisi	1	2
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	1	2
Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi	1	2
Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Bilgi Yönetimi Dergisi	1	2
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Buca Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi	1	2
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
International Journal Of Eurasia Social Sciences	1	2
Jass Studies-The Journal Of Academic Social Science Studies	1	2
Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi	1	2
Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi	1	2
Kuram Ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi	1	2
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	2
MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi	1	2
Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1	2
Sanat ve Tasarım Dergisi	1	2
Turkish Studies	1	2

Çizelge 4. 6: Araştırma Makalelerinin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımları
(Devamı)

Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi	1	2
Ulakbilge	1	2
Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi	1	2
Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi	1	2
Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi	1	2
Uluslararası Sanat Kültür ve İletişim Dergisi	1	2
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	1	2
Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi	1	2
Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi	1	2
Ясауи Университетінің Хабаршысы	1	2
Toplam	47	100

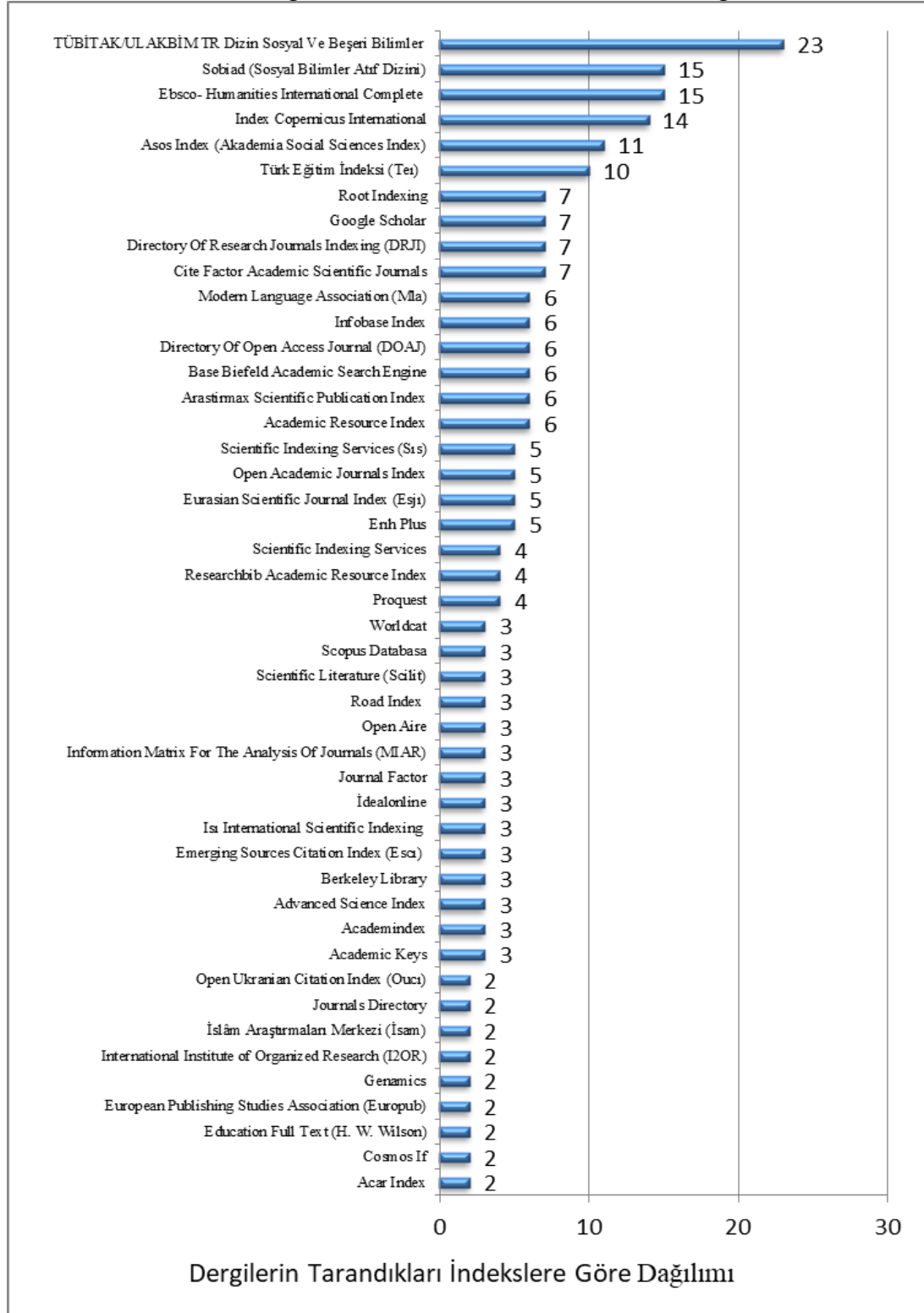
Şekil 6 ve Çizelge 6’da incelenen araştırma makalelerinden yayınlandıkları dergilere göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 3(%7) adet, Millî Eğitim Dergisi’nde 3(%7) adet, Türk Kütüphaneciliği Dergisi’nde 3(%7) adet, Ekev Akademi Dergisi’nde 2(%4) adet, Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi’nde 2(%4) adet, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet, Akademik MATBUAT Dergisi’nde 1(%2) adet, Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi’nde 1(%2) adet, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet, Ana Dili Eğitimi Dergisi’nde 1(%2) adet, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet, Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi’nde 1(%2) adet, Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet, Bilgi Yönetimi Dergisi’nde 1(%2) adet, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet, Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi’nde 1(%2) adet, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet, International Journal Of Eurasia Social Sciences Dergisi’nde 1(%2) adet, Jass Studies-The Journal Of Academic Social Science Studies Dergisi’nde 1(%2) adet, Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi’nde 1(%2) adet, Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi’nde 1(%2) adet, Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi’nde 1(%2) adet, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi’nde 1(%2) adet,

MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi'nde 1(%2) adet, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde 1(%2) adet, Sanat ve Tasarım Dergisi'nde 1(%2) adet, Turkish Studies Dergisi'nde 1(%2) adet, Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi'nde 1(%2) adet, Ulakbilge Dergisi'nde 1(%2) adet, Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi'nde 1(%2) adet, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi'nde 1(%2) adet, Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi'nde 1(%2) adet, Uluslararası Sanat Kültür ve İletişim Dergisi'nde 1(%2) adet, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi'nde 1(%2) adet, Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi'nde 1(%2) adet, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi'nde 1(%2) adet, Ясауи Университетінің Хабаршысы Dergisi'nde 1(%2) adet, derginin yayınlandığı görülmüştür.

4.4.2. Dergilerin Tarandıkları İndekslere Göre Dağılımları

Araştırmanın altıncı bulgusunun birinci alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan dergilerin tarandıkları indekslere göre dağılımları Şekil 7 ve Çizelge 7'de gösterilmiştir. Dergiler tarandıkları indekslere göre 2 ve üzeri olanlar ele alınmıştır.

Şekil 4. 7: Dergilerin Tarandıkları İndekslere Göre Dağılımları

Çizelge 4. 7: Dergilerin Tarandıkları İndekslere Göre Dağılımları

İndeksler	Frekans (f)	Yüzde (%)
TÜBİTAK/ULAKBİM TR Dizin Sosyal Ve Beşeri Bilimler	23	11
Sobiad (Sosyal Bilimler Atıf Dizini)	15	8
Ebsco- Humanities International Complete	15	8
Index Copernicus International	14	6
Asos Index (Akademia Social Sciences Index)	11	5
Türk Eğitim İndeksi (Tei)	10	4
Root Indexing	7	3
Google Scholar	7	3
Directory Of Research Journals Indexing (DRJI)	7	3
Cite Factor Academic Scientific Journals	7	3
Modern Language Association (Mla)	6	2
Infobase Index	6	2
Directory Of Open Access Journal (DOAJ)	6	2
Base Biefeld Academic Search Engine	6	2
Arastirmax Scientific Publication Index	6	2
Academic Resource Index	6	2
Scientific Indexing Services (Sis)	5	2
Open Academic Journals Index	5	2
Eurasian Scientific Journal Index (Esji)	5	2
Erth Plus	5	2
Scientific Indexing Services	4	1
Researchbib Academic Resource Index	4	1
Proquest	4	1
Worldca	3	1
Scopus Databasa	3	1
Scientific Literature (Scilit)	3	1
Road Index	3	1
Open Aire	3	1
Information Matrix For The Analysis Of Journals (MIAR)	3	1

Çizelge 4. 7: Dergilerin Tarandıkları İndekslere Göre Dağılımları (Devamı)

Journal Factor	3	1
İdealonline	3	1
Isi International Scientific Indexing	3	1
Emerging Sources Citation Index (Esci)	3	1
Berkeley Library	3	1
Advanced Science Index	3	1
Academindex	3	1
Academic Keys	3	1
Open Ukranian Citation Index (Oucı)	2	1
Journals Directory	2	1
İslam Araştırmaları Merkezi (İsam)	2	1
International Institute of Organized Research (I2OR)	2	1
Genamics	2	1
European Publishing Studies Association (Europub)	2	1
Education Full Text (H. W. Wilson)	2	1
Cosmos If	2	1
Acar Index	2	1
Toplam	244	100

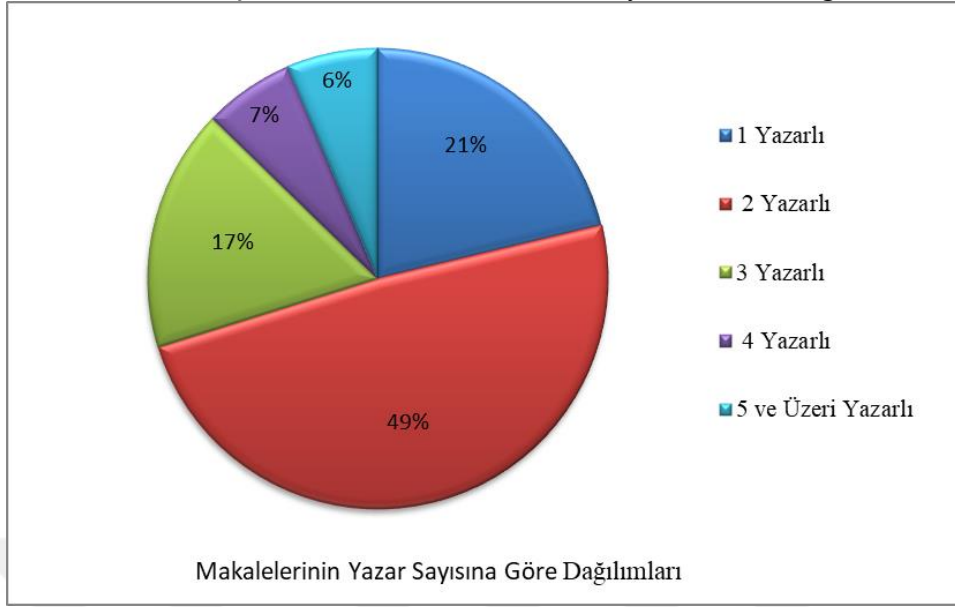
Şekil 7 ve Çizelge 7’de dergilerin tarandıkları indekslere göre dağılımları gösterilmiştir. Bir dergi birçok indekste tarandığından indeks sayısı makale sayısının üzerinde görülmektedir. Gösterilen bu bilgilere göre TÜBİTAK/ULAKBİM TR Dizin Sosyal Ve Beşeri Bilimler indeksinde 23(%9) derginin, Sobiad (Sosyal Bilimler Atıf Dizini) indeksinde 23(%9) derginin, Ebsco- Humanities International Complete indeksinde 15(%6) derginin, Index Copernicus International indeksinde 14(%6) derginin, Asos Index (Akademia Social Sciences Index) indeksinde 11(%5) derginin, Türk Eğitim İndeksinde (Teı) 10(%4) derginin, Root Indexin de 7(%3) derginin, Google Scholar da 7(%3) derginin, Directory Of Research Journals Indexing de (DRJI) 7(%3) derginin, Cite Factor Academic Scientific Journals da 7(%3) derginin, Modern Language Association indeksinde (Mla) 6(%2) derginin, Infobase Index de 6(%2) derginin, Directory Of Open Access Journal (DOAJ) da 6(%2) derginin, Base Biefeld Academic Search Engine indeksinde 6(%2) derginin, Arastirmax Scientific Publication

Index 6(%2) derginin, Academic Resource Index de 6(%2) derginin, Scientific Indexing Services (Sis) de 5(%2) derginin, Open Academic Journals Index de 5(%2) derginin, Eurasian Scientific Journal Index (Esji) de 5(%2) derginin, Erih Plus 5(%2) de derginin, Scientific Indexing Services 4(%1) derginin, Researchbib Academic Resource Index de 4(%1) derginin, Proquest indeksinde 4(%1) derginin, Worldca indeksinde 3(%1) derginin, Scopus Databasa indeksinde 3(%1) derginin, Scientific Literature (Scilit) indeksinde 3(%1) derginin, Road Index de 3(%1) derginin, Open Aire indeksinde 3(%1) derginin, Information Matrix For The Analysis Of Journals (MIAR) indeksinde 3(%1) derginin, Journal Factor indeksinde 3(%1) derginin, İdealonline indeksinde 3(%1) derginin, Isı International Scientific Indexing de 3(%1) derginin, Emerging Sources Citation Index (Escı) de 3(%1) derginin, Berkeley Library indeksinde 3(%1) derginin, Advanced Science Index de 3(%1) derginin, Academindexinde 3(%1) derginin, Academic Keys indeksinde 3(%1) derginin, Open Ukranian Citation Index (Oucı) indeksinde 2(%1) derginin, Journals Directory indeksinde 2(%1) derginin, İslâm Araştırmaları Merkezi (İsam) indeksinde 2(%1) derginin, International Institute of Organized Research (I2OR) indeksinde 2(%1) derginin, Genamics indeksinde 2(%1) derginin, European Publishing Studies Association (Europub) indeksinde 2(%1) derginin, Education Full Text (H. W. Wilson) indeksinde 2(%1) derginin, Cosmos If indeksinde 2(%1) derginin, Acar Index indeksinde 2(%1) derginin tarandığı görülmüştür.

4.5. Araştırma Makalelerinin Yazar Sayısına Göre Dağılımları

Araştırmanın yedinci alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma makalelerinin yazar sayısına göre dağılımları Şekil 8 ve Çizelge 8’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 8: Araştırma Makalelerinin Yazar Sayısına Göre Dağılımları

Çizelge 4. 8: Araştırma Makalelerinin Yazar Sayısına Göre Dağılımları

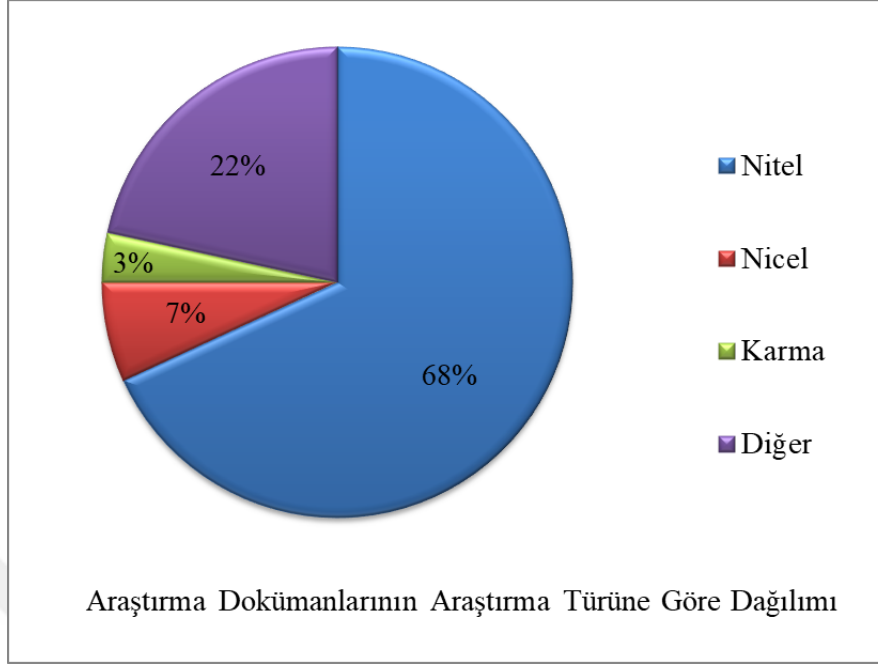
Makalelerin Yazar Sayısına Göre Dağılımları	Frekans (f)	Yüzde (%)
1 Yazarlı	10	21
2 Yazarlı	23	48
3 Yazarlı	8	17
4 Yazarlı	3	7
5 ve Üzeri Yazarlı	3	7
Toplam	47	100

Şekil 8 ve Çizelge 8’de incelenen araştırma dokümanlarında makalelerin yazar sayısına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, 1 yazarlı 10(%21) makale, 2 yazarlı 23(%48) makale, 3 yazarlı 8(%17) makale, 4 yazarlı 3(%7) makale, 4 Yazarlı 3(%7) makale, 5 ve üzeri yazarlı 3(%7) makale olduğu görülmüştür.

4.6. Araştırma Dokümanlarının Araştırma Türüne Göre Dağılımı

Araştırmanın sekizinci alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma dokümanlarının araştırma türüne göre dağılımları Şekil 9 ve Çizelge 9’da gösterilmiştir.

Şekil 4. 9: Araştırma Dokümanlarının Araştırma Türüne Göre Dağılımı

Çizelge 4. 9: Araştırma Dokümanlarının Araştırma Türüne Göre Dağılımı

Dokümanların Araştırma Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nitel	60	68
Nicel	6	7
Karma	3	3
Diğer	19	22
Toplam	88	100

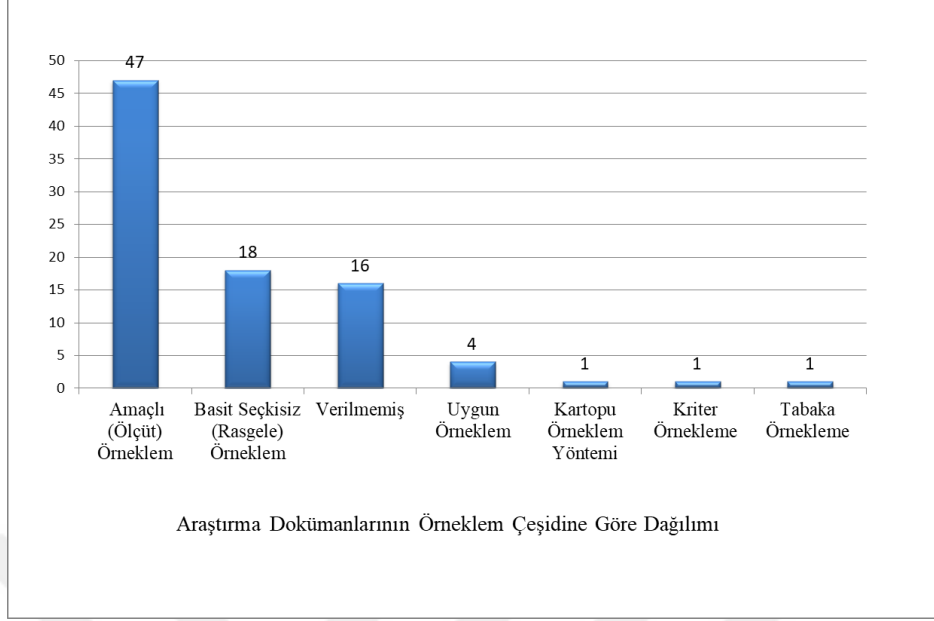
Şekil 9 ve Çizelge 9’da incelenen araştırma dokümanlarının araştırma türüne göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, nitel araştırma türünde 60(%68), nicel araştırma türünde 6(%7), karma araştırma türünde 3(%3), diğer araştırma türüne sahip çalışmaların ise 19(%22) olduğu görülmüştür.

4.7. Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine ve Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

4.7.1. Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine Göre Dağılımı

Araştırmanın dokuzuncu alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma dokümanlarının örneklem çeşidine göre dağılımları Şekil 10 ve Çizelge 10’da gösterilmiştir.

Şekil 4. 10: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine Göre Dağılımı

Çizelge 4. 10: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Çeşidine Göre Dağılımı

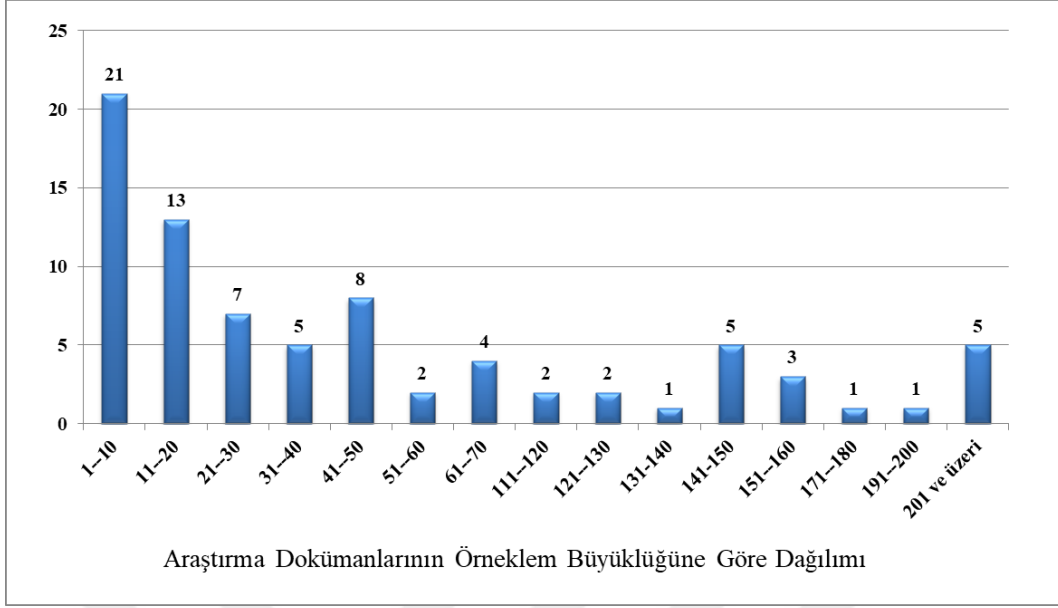
Örneklem Çeşidi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Amaçlı (Ölçüt) Örneklem	47	53
Basit Seçkisiz (Rasgele) Örneklem	18	21
Verilmemiş	16	18
Uygun Örneklem	4	5
Kartopu Örneklem	1	1
Kriter Örnekleme	1	1
Tabaka Örnekleme	1	1
Toplam	88	100

Şekil 10 ve Çizelge 10’da incelenen araştırma dokümanlarının örneklem çeşidine göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre 88 tane araştırma dokümanından, amaçlı (ölçüt) örneklem 47(%53) defa, basit seçkisiz (rasgele) örneklem 18(%21) defa, uygun örneklem 4(%5) defa, kartopu örneklem 1(%1) defa, kriter örnekleme 1(%1) defa, tabaka örnekleme 1(%1) defa kullanıldığı görülmüştür.

4.7.2. Araştırma Dokümanlarının Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Araştırmanın onuncu alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma dokümanlarının örneklem büyüklüğüne göre dağılımları Şekil 11 ve Çizelge 11’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 11: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Çizelge 4. 11: Araştırma Dokümanlarının Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Örneklem Büyüklüğü (İncelenen Kitap sayıları)	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-10	21	26
11-20	13	16
21-30	7	9
31-40	5	6
41-50	8	10
51-60	2	3
61-70	4	5
111-120	2	3
121-130	2	3
131-140	1	1
141-150	5	6
151-160	3	4
171-180	1	1
191-200	1	1
201 ve üzeri	5	6
Toplam	88	100

Çizelge 4. 12: Araştırma Dokümanlarında Kullanılan Anahtar Kelime Dağılımı

Anahtar Kelimeler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çocuk Edebiyatı	33	18
Resimli Çocuk Kitapları	23	13
Çocuk Kitapları	14	8
Okulöncesi Dönem	10	6
Resimli Kitap	9	5
Okulöncesi	8	4
Okulöncesi Eğitim	7	4
Resimli Çocuk Kitabı	7	4
Çocuk	6	3
Erken Çocukluk Dönemi	6	3
Resimli Öykü Kitapları	6	3
Resimli Kitaplar	6	3
Resimleme	5	3
Toplumsal Cinsiyet	5	3
Değerler Eğitimi	4	2
İçerik Özellikleri	4	2
İllüstrasyon	4	2
Toplumsal Cinsiyet Roller	4	2
Barış Eğitimi Bileşenleri	3	2
Çocuk Kütüphaneleri	3	2
Karakter	3	2
Tasarım	3	2
Edebiyat	3	2
Diğer (2 defa geçen kelime 21 adet)	2	1
Diğer (1 defa geçen kelime 143 adet)	1	1
Toplam	179	100

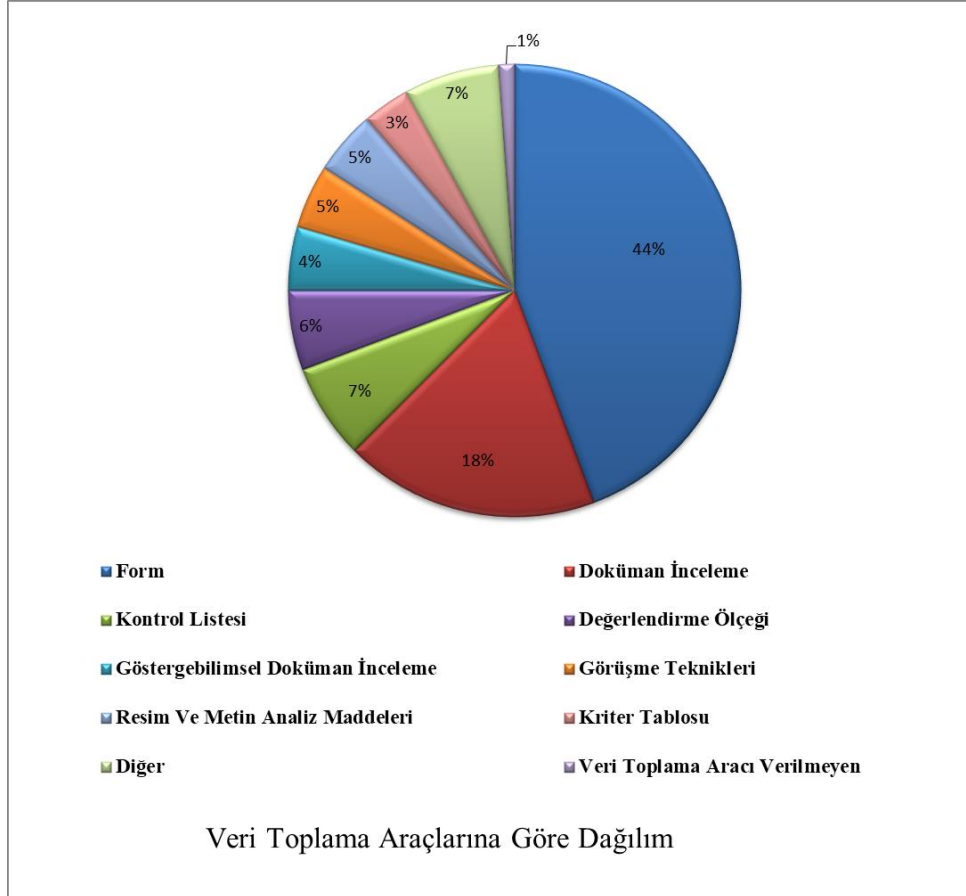
Şekil 12 ve Çizelge 12’de incelenen araştırma dokümanlarının anahtar kelime dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre “Çocuk Edebiyatı” 33(%18) defa, “Resimli Çocuk Kitapları” 23(%13) defa, “Çocuk Kitapları” 14(%8) defa, “Okul Öncesi

Dönem” 10(%6) defa, “Resimli Kitap” 9(%5) defa, “Okul Öncesi” 8(%4) defa, “Okul Öncesi Eğitim” 7(%4) defa, “Resimli Çocuk Kitabı” 7(%4) defa, “Çocuk” 6(%3) defa, “Erken Çocukluk Dönemi” 6(%3) defa, “Resimli Öykü Kitapları” 6(%3) defa, “Resimli Kitaplar” 6(%3) defa, “Resimleme” 5(%3) defa, “Toplumsal Cinsiyet” 5(%3) defa, “Değerler Eğitimi” 4(%2) defa, “İçerik Özellikleri” 4(%2) defa, “İllüstrasyon” 4(%2) defa, “Toplumsal Cinsiyet Roller” 4(%2) defa, “Barış Eğitimi Bileşenleri” 3(%2) defa, “Çocuk Kütüphaneleri” 4(%2) defa, “Karakter” 3(%2) defa, “Tasarım” 3(%2) defa, “Edebiyat” 3(%2) defa, Diğer (2 defa geçen kelime 21 adet) 2(%1) defa, Diğer (1 defa geçen kelime 143 adet) 1(%1) defa kullanıldığı görülmüştür.

4.9. Araştırma Dokümanlarının Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Araştırmanın on ikinci alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma dokümanlarının örneklem büyüklüğüne göre dağılımları Şekil 13 ve Çizelge 13’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 13: Araştırma Dokümanlarının Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 13: Araştırma Dokümanlarının Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Aracı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Form	39	44
Dokümanlar	16	18
Kontrol Listesi	6	7
Değerlendirme Ölçeği	5	6
Gösterge Bilimsel Doküman İnceleme	4	4
Görüşme Teknikleri	4	5
Resim ve Metin Analiz Maddeleri	4	5
Kriter Tablosu	3	3
Diğer	6	7
Veri Toplama Aracının Verilmeyen	1	1
Toplam	88	100

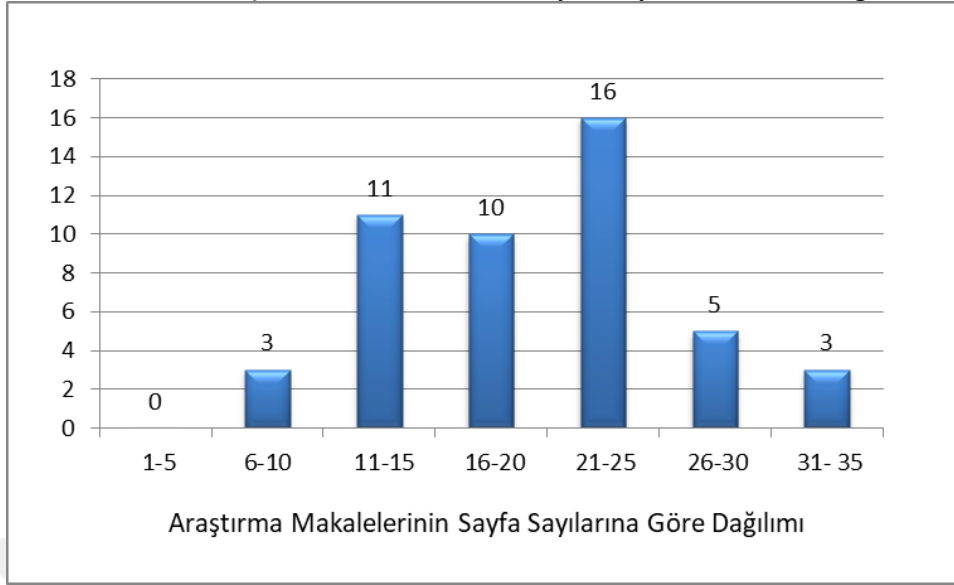
Şekil 13 ve Çizelge 13’de incelenen araştırma dokümanlarının veri toplama araçlarına göre dağılımı gösterilmiştir. gösterilen bu bilgilere göre, formlar 39 (%44) araştırmada, dokümanlar 16 (%18) araştırmada, kontrol listesi 6 (%7) araştırmada, değerlendirme ölçeği 5 (%6) araştırmada, gösterge bilimsel doküman inceleme 4 (%4) araştırmada, görüşme teknikleri 4 (%5) araştırmada, resim ve metin analiz maddeleri 4 (%5) araştırmada, kriter tablosu 3 (%3) araştırmada, diğer veri toplama araçları 6(%7) araştırmada, veri toplama aracının verilmeyen araştırma dokümanı ise 1(%1) olarak belirtilmiştir.

4.10. Araştırma Dokümanlarından Tezler ve Makalelerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

4.10.1. Araştırma Makalelerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Araştırmanın on üçüncü alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma makalelerinin sayfa sayılarına göre dağılımları Şekil 14 ve Çizelge 14’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 14: Araştırma Makalelerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 14: Araştırma Makalelerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

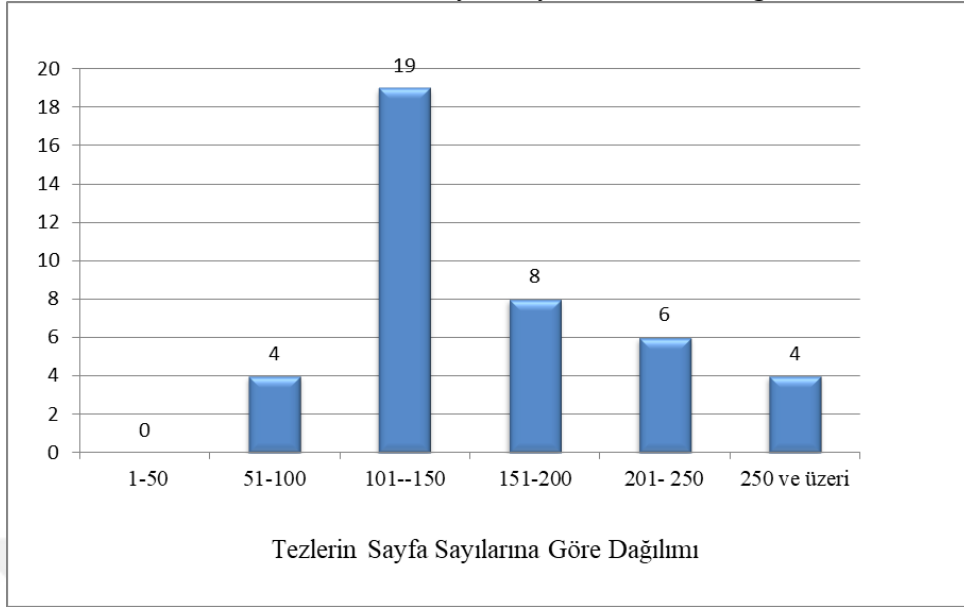
Makale Sayfa Sayıları	Frekans (f)	Yüzde (%)
6-10	3	6
11-15	11	23
16-20	10	21
21-25	16	33
26-30	5	11
31- 35	3	6
Toplam	48	100

Şekil 14 ve Çizelge 14’de incelenen araştırma makalelerinin sayfa sayılarına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, 6-10 sayfa arasında 3(%6), 11-15 sayfa arasında 11(%23), 16-20 sayfa arasında 10(%21), 21-25 sayfa arasında 16(%33), 26-30 sayfa arasında 5(%11), 31- 35 sayfa arasında 3(%6) adet araştırma makalesi olduğu görülmüştür.

4.10.2. Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Araştırmanın on dördüncü alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan araştırma tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımları Şekil 15 ve Çizelge 15’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 15: Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 15: Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

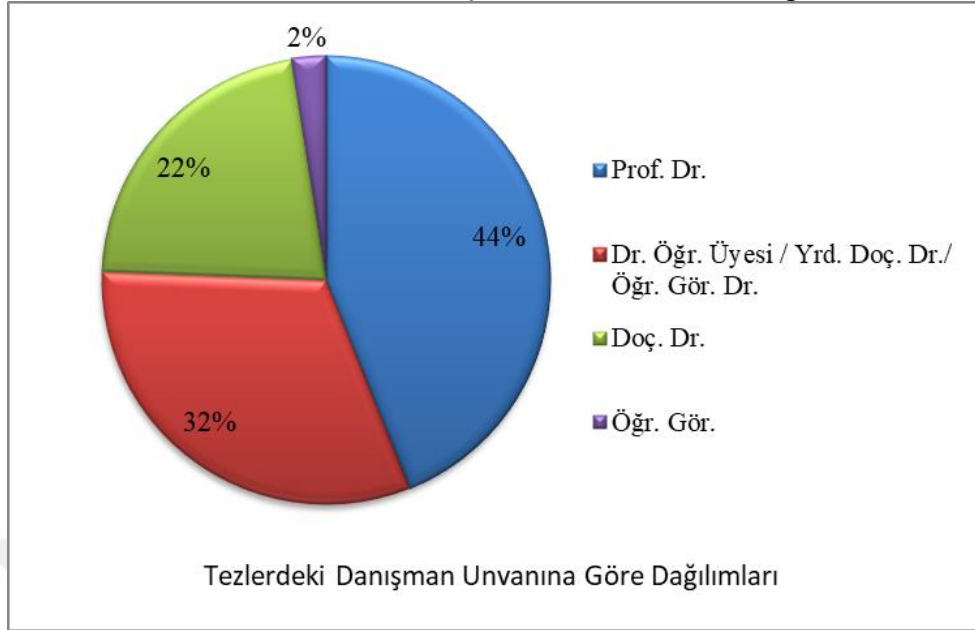
Tez Sayfa Sayıları	Frekans (f)	Yüzde (%)
51-100	4	10
101—150	19	46
151-200	8	19
201- 250	6	15
250 ve üzeri	4	10
Toplam	41	100

Şekil 15 ve Çizelge 15’de incelenen tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, 51-100 sayfa arasında 4(%10), 101—150 sayfa arasında 19(%46), 151-200 sayfa arasında 8(%19), 201- 250 sayfa arasında 6(%15), 250 ve üzeri sayfa arasında 4(%10) adet tez çalışması olduğu görülmüştür.

4.11. Tezlerdeki Danışman Unvanına Göre Dağılımları

Araştırmanın on beşinci alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan tezlerin danışman unvanına göre dağılımları Şekil 16 ve Çizelge 16’da gösterilmiştir.

Şekil 4. 16: Tezlerdeki Danışman Unvanına Göre Dağılımları

Çizelge 4. 16: Tezlerdeki Danışman Unvanına Göre Dağılımları

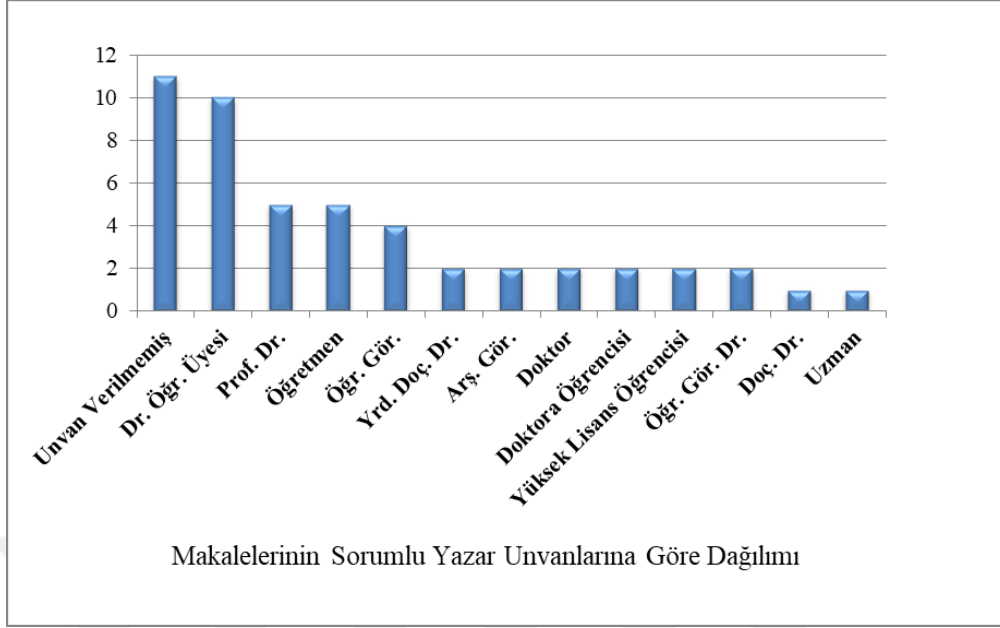
Danışman Unvan	Frekans (f)	Yüzde (%)
Prof. Dr.	18	44
Dr. Öğr. Üyesi / Yrd. Doç. Dr./ Öğr. Gör. Dr.	13	32
Doç. Dr.	9	22
Öğr. Gör.	1	2
Toplam	41	100

Şekil 16 ve Çizelge 16’da incelenen tezlerin danışman unvanına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, 18(%44) Prof. Dr., 13(%32) Dr. Öğr. Üyesi / Yrd. Doç. Dr./ Öğr. Gör. Dr., 9(%22) Doç. Dr., 1(%2) Öğr. Gör. unvanına sahip kişilerin olduğu görülmüştür.

4.12. Araştırma Makalelerinin Sorumlu Yazar Unvanlarına Göre Dağılımı

Araştırmanın on altıncı alt problemine dair incelemeler neticesinde ele alınan makalelerin sorumlu yazar unvanına göre dağılımları Şekil 17 ve Çizelge 17’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 17: Araştırma Makalelerinin Sorumlu Yazar Unvanlarına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 17: Araştırma Makalelerinin Sorumlu Yazar Unvanlarına Göre Dağılımı

Sorumlu Yazar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Dr. Öğr. Üyesi	10	21
Prof. Dr.	5	10
Öğretmen	5	10
Öğr. Gör.	4	8
Yrd. Doç. Dr.	2	4
Arş. Gör.	2	4
Doktor	2	4
Doktora Öğrencisi	2	4
Yüksek Lisans Öğrencisi	2	4
Öğr. Gör. Dr.	2	4
Doç. Dr.	1	2
Uzman	1	2
Unvan Verilmemiş	11	23
Toplam	48	100

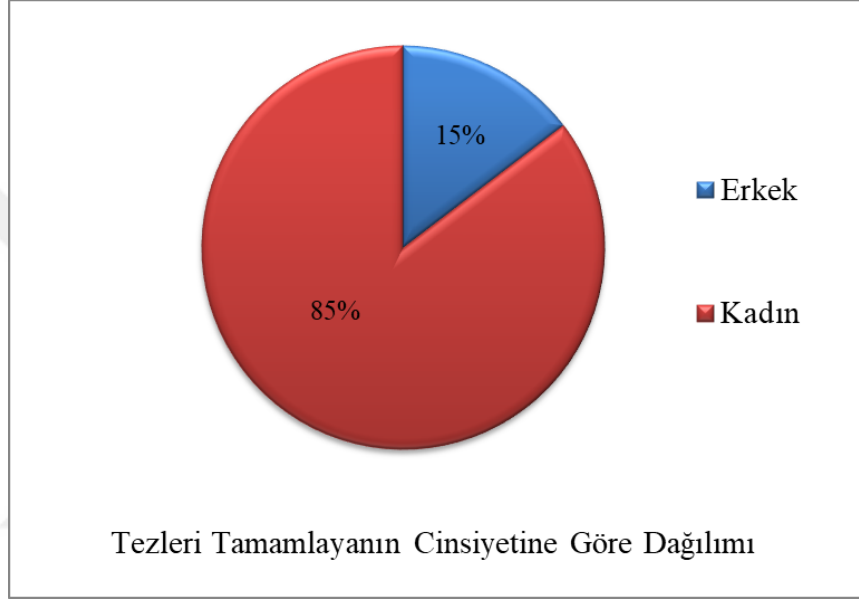
Şekil 17 ve Çizelge 17’de incelenen makalelerin sorumlu yazar unvanlarına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, 10(%23) Dr. Öğr. Üyesi, 5(%10) Prof. Dr., 5(%10) Öğretmen, 4(%08) Öğr. Gör., 2(%4) Yrd. Doç. Dr., 2(%4) Arş.

Gör., 2(%4) Doktor, 2(%4) Doktora Öğrencisi, 2(%4), 2(%4) Yüksek Lisans Öğrencisi, 2(%4) Öğr. Gör. Dr. 1(%2) Doç. Dr., 1(%2) Uzman, 11(%13) Unvan Belirtilmemiş yazar dağılımı olduğu görülmüştür.

4.13. Tezleri Tamamlayanın Cinsiyetine Göre Dağılımı

Araştırmanın on yedinci alt problemine dair incelemeler neticesinde tezleri tamamlayanın cinsiyetine göre dağılımları Şekil 18 ve Çizelge 18’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 18: Tezleri Tamamlayanın Cinsiyetine Göre Dağılımı

Çizelge 4. 18: Tezleri Tamamlayanın Cinsiyetine Göre Dağılımı

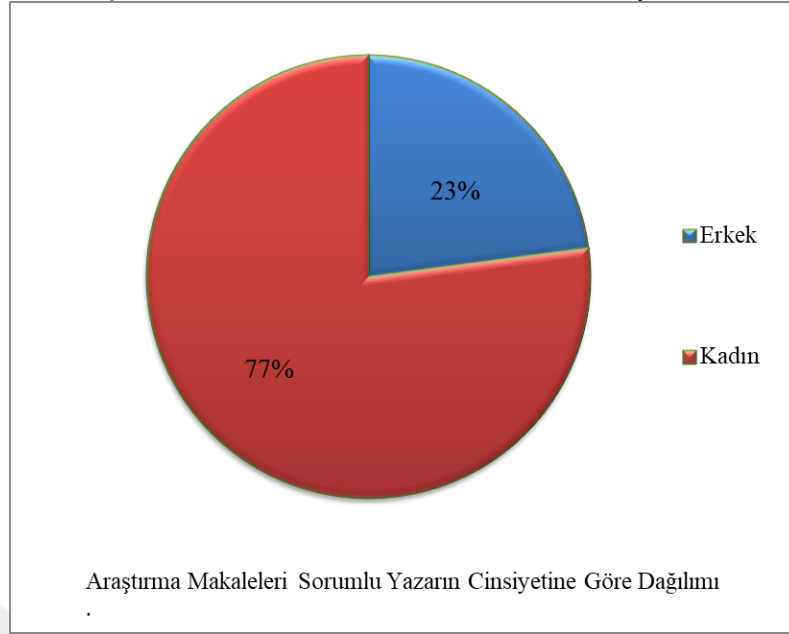
Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	35	85
Erkek	6	15
Toplam	41	100

Şekil 18 ve Çizelge 18’de tezleri tamamlayanın cinsiyetine göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, kadın yazar sayısı 35(%85), erkek yazar sayısının 6(%15) olduğu görülmüştür.

4.14. Araştırma Makaleleri Sorumlu Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımı

Araştırmanın on sekizinci alt problemine dair incelemeler neticesinde araştırma makalelerinin sorumlu yazarın cinsiyetine göre dağılımlar Şekil 19 ve Çizelge 19’da sunulmuştur.

Şekil 4. 19: Araştırma Makaleleri Sorumlu Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımı

Çizelge 4. 19: Araştırma Makaleleri Sorumlu Yazarın Cinsiyetine Göre Dağılımı

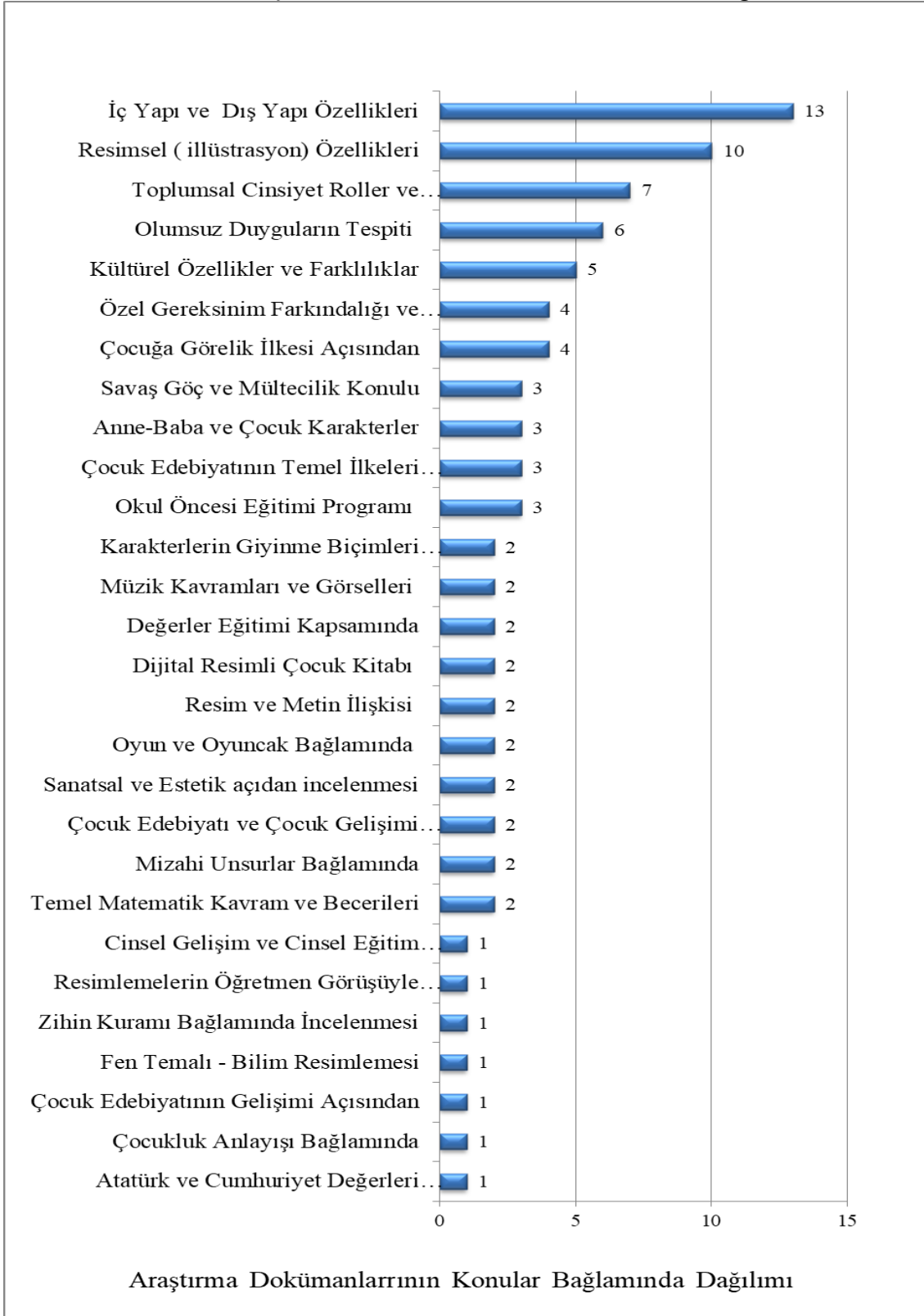
Sorumlu Yazar Cinsiyeti	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	37	77
Erkek	11	23
Toplam	41	100

Şekil 19 ve Çizelge 19’da araştırma makalelerinin sorumlu yazarın cinsiyetine göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, kadın yazar sayısı 37(%77), erkek yazar sayısının 11(%23) olduğu görülmüştür.

4.15. Araştırma Dokümanlarının Konularına Göre Dağılımları

Araştırmanın on dokuzuncu alt problemine dair incelemeler neticesinde araştırma dokümanlarının konularına göre dağılımları Şekil 20 ve Çizelge 20’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 20: Araştırma Dokümanlarının Konularına Göre Dağılımları

Çizelge 4. 20: Araştırma Dokümanlarının Konularına Göre Dağılımları

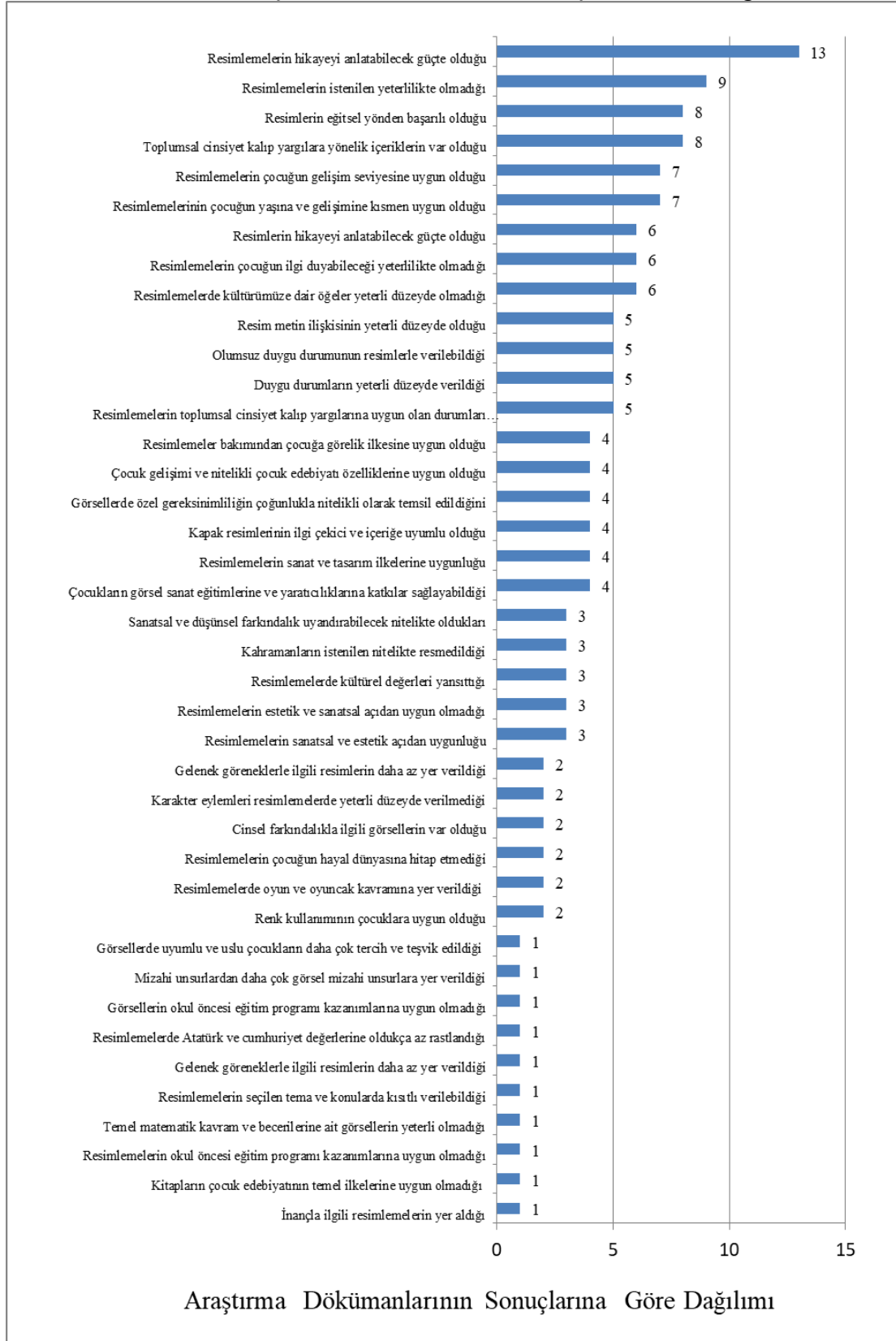
Araştırma Konuları	Frekans (f)	Yüzde (%)
İç Yapı ve Dış Yapı Özellikleri	13	15
Resimsel (İllüstrasyon) Özellikleri	10	11
Toplumsal Cinsiyet Roller ve Kalıp yargılar	7	8
Olumsuz Duyguların Tespiti	6	7
Kültürel Özellikler ve Farklılıklar	5	6
Özel Gereksinim Farkındalığı ve Karakterler bağlamında	4	5
Çocuğa Görelik İlkesi Açısından	4	5
Savaş Göç ve Mültecilik Konulu	3	3
Anne-Baba ve Çocuk Karakterler	3	3
Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından	3	3
Okul Öncesi Eğitimi Programı	3	3
Karakterlerin Giyinme Biçimleri Bağlamında	2	2
Müzik Kavramları ve Görselleri	2	2
Değerler Eğitimi Kapsamında	2	2
Mizahi Unsurlar Bağlamında	2	2
Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Gelişimi Özelliklerine uygunluğu	2	2
Sanatsal ve Estetik Açidan İncelenmesi	2	2
Oyun ve Oyuncak Bağlamında	2	2
Resim ve Metin İlişkisi	2	2
Dijital Resimli Çocuk Kitabı	2	2
Temel Matematik Kavram ve Becerileri	2	2
Atatürk ve Cumhuriyet Değerleri Açısından İncelenmesi	1	1
Çocukluk Anlayışı Bağlamında	1	1
Çocuk Edebiyatının Gelişimi Açısından	1	1
Fen Temalı - Bilim Resimlemesi	1	1
Zihin Kuramı Bağlamında İncelenmesi	1	1
Resimlemelerin Öğretmen Görüşüyle İncelenmesi	1	1
Cinsel Gelişim ve Cinsel Eğitim Bağlamında	1	1
Toplam	88	100

Şekil 20 ve Çizelge 20’de araştırma dokümanlarının konularına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, iç yapı ve dış yapı özellikleri konusunda 13(%15), resimsel (illüstrasyon) özellikleri konusunda 10(%11), toplumsal cinsiyet roller ve kalıp yargılar konusunda 7(%8), olumsuz duyguların tespiti konusunda 6(%7), kültürel özellikler ve farklılıklar konusunda 5(%6), özel gereksinim farkındalığı ve karakterler konusunda 4(%5), çocuğa görelilik ilkesi açısından 4(%5), savaş göç ve mültecilik konusunda 3(%3), anne-baba ve çocuk karakterler konusunda 3(%3), çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından 3(%3), okul öncesi eğitimi programı bağlamında 3(%3), karakterlerin giyinme biçimleri bağlamında 2(%2), müzik kavramları ve görselleri konusunda 2(%2), değerler eğitimi kapsamında 2(%2), mizahi unsurlar bağlamında 2(%2), çocuk edebiyatı ve çocuk gelişimi özelliklerine uygunluğunu konusunda 2(%2), sanatsal ve estetik açıdan 2(%2), oyun ve oyuncak bağlamında 2(%2), resim ve metin ilişkisi bağlamında 2(%2), dijital resimli çocuk kitabı 2(%2), Atatürk ve Cumhuriyet değerleri açısından 1(%1), çocukluk anlayışı bağlamında 1(%1), çocuk edebiyatının gelişimi açısından 1(%1), fen temalı - bilim resimlemesi konusunda 1(%1), zihin kuramı bağlamında 1(%1), resimlemelerin öğretmen görüşüyle incelenmesi bağlamında 1(%1), cinsel gelişim ve cinsel eğitim bağlamında 1(%1) konu ele alınmıştır.

4.16. Araştırma Dokümanlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı

Araştırmanın yirminci ve son alt problemine dair incelemeler neticesinde araştırma dokümanlarının sonuçlarına göre dağılımları Şekil 21 ve Çizelge 21’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 21: Araştırma Dokümanlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı

Çizelge 4. 21: Araştırma Dokümanlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı

Araştırma Konuları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Resimlemelerin hikâyeyi anlatabilecek güçte olduğu	13	9
Resimlemelerin istenilen yeterlilikte olmadığı	9	6
Resimlerin eğitsel yönden başarılı olduğu	8	5
Toplumsal cinsiyet kalıp yargılara yönelik içeriklerin var olduğu	8	5
Resimlemelerin çocuğun gelişim seviyesine uygun olduğu	7	5
Resimlemelerinin çocuğun yaşına ve gelişimine kısmen uygun olduğu	7	5
Resimlerin hikâyeyi anlatabilecek güçte olduğu	6	4
Resimlemelerin çocuğun ilgi duyabileceği yeterlilikte olmadığı	6	4
Resimlemelerde kültürümüze dair öğeler yeterli düzeyde olmadığı	6	4
Resim metin ilişkisinin yeterli düzeyde olduğu	5	4
Olumsuz duygu durumunun resimlerle verilebildiği	5	3
Duygu durumların yeterli düzeyde verildiği	5	3
Resimlemelerin toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına uygun olan durumları barındırması	5	3
Resimlemeler bakımından çocuğa görelilik ilkesine uygun olduğu	4	3
Çocuk gelişimi ve nitelikli çocuk edebiyatı özelliklerine uygun olduğu	4	3
Görsellerde özel gereksinim ilgin çoğunlukla nitelikli olarak temsil edildiğini	4	3
Kapak resimlerinin ilgi çekici ve içeriğe uyumlu olduğu	4	3
Resimlemelerin sanat ve tasarım ilkelerine uygunluğu	4	3
Çocukların görsel sanat eğitimlerine ve yaratıcılıklarına katkılar sağlayabildiği	4	3
Sanatsal ve düşünsel farkındalık uyandırabilecek nitelikte oldukları	3	2
Kahramanların istenilen nitelikte resmedildiği	3	2
Resimlemelerde kültürel değerleri yansıttığı	3	2
Resimlemelerin estetik ve sanatsal açıdan uygun olmadığı	3	2

Çizelge 4. 21: Araştırma Dokümanlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı (Devamı)

Resimlemelerin sanatsal ve estetik açıdan uygunluğu	3	2
Gelenek göreneklerle ilgili resimlerin daha az yer verildiği	2	1
Karakter eylemleri resimlemelerde yeterli düzeyde verilmediği	2	1
Cinsel farkındalıkla ilgili görsellerin var olduğu	2	1
Resimlemelerin çocuğun hayal dünyasına hitap etmediği	2	1
Resimlemelerde oyun ve oyuncak kavramına yer verildiği	2	1
Renk kullanımının çocuklara uygun olduğu	2	1
Görsellerde uyumlu ve uslu çocukların daha çok tercih ve teşvik edildiği	1	1
Mizahi unsurlardan daha çok görsel mizahi unsurlara yer verildiği	1	1
Görsellerin okul öncesi eğitim programı kazanımlarına uygun olmadığı	1	1
Resimlemelerde Atatürk ve cumhuriyet değerlerine oldukça az rastlandığı	1	1
Gelenek göreneklerle ilgili resimlerin daha az yer verildiği	1	1
Resimlemelerin seçilen tema ve konularda kısıtlı verilebildiği	1	1
Temel matematik kavram ve becerilerine ait görsellerin yeterli olmadığı	1	1
Resimlemelerin okul öncesi eğitim programı kazanımlarına uygun olmadığı	1	1
Kitapların çocuk edebiyatının temel ilkelerine uygun olmadığı	1	1
İnançla ilgili resimlemelerin yer aldığı	1	1
Toplam	88	100

Şekil 21 ve Çizelge 21’de araştırma dokümanlarının sonuçlarına göre dağılımları gösterilmiştir. Gösterilen bu bilgilere göre, resimlemelerin hikâyeyi anlatabilecek güçte olduğuna dair 13(%9) sonucun, resimlemelerin istenilen yeterlilikte olmadığına dair 9(%6) sonucun, resimlerin eğitsel yönden başarılı olduğu dair 8(%5) sonucun, toplumsal cinsiyet kalıp yargılara yönelik içeriklerin var olduğu dair 8(%5) sonucun, resimlemelerin çocuğun gelişim seviyesine uygun olduğuna dair 7(%5) sonucun, resimlemelerinin çocuğun yaşına ve gelişimine kısmen uygun olduğuna dair 7(%5) sonucun, resimlerin hikâyeyi anlatabilecek güçte olduğuna dair 6(%4) sonucun, resimlemelerin çocuğun ilgi duyabileceği yeterlilikte olmadığına dair 6(%4) sonucun,

resimlemelerde kültürümüze dair öğeler yeterli düzeyde olmadığına dair 6(%4) sonucun, resim metin ilişkisinin yeterli düzeyde olduğuna dair 5(%4) sonucun, olumsuz duygu durumunun resimlerle verilebildiğine dair 5(%3) sonucun, duygu durumların yeterli düzeyde verildiğine dair 5(%3) sonucun, resimlemelerin toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına uygun olan durumları barındırması bağlamında 5(%3) sonucun, resimlemeler bakımından çocuğa görelilik ilkesine uygun olduğuna dair 4(%3) sonucun, çocuk gelişimi ve nitelikli çocuk edebiyatı özelliklerine uygun olduğuna dair 3(%2) sonucun, görsellerde özel gereksinim ilğın çoğunlukla nitelikli olarak temsil edildiğine dair 3(%2) sonucun, kapak resimlerinin ilgi çekici ve içeriğe uyumlu olduğuna dair 3(%2) sonucun, resimlemelerin sanat ve tasarım ilkelerine uygunluğu bağlamında 3(%2) sonucun, çocukların görsel sanat eğitimlerine ve yaratıcılıklarına katkılar sağlayabildiğine dair 3(%2) sonucun, sanatsal ve düşünsel farkındalık uyandırabilecek nitelikte olduklarına dair 3(%2) sonucun, kahramanların istenilen nitelikte resmedildiğine dair 3(%2) sonucun, resimlemelerde kültürel değerleri yansıttığına dair 3(%2) sonucun, resimlemelerin estetik ve sanatsal açıdan uygun olmadığına dair 3(%2) sonucun, resimlemelerin sanatsal ve estetik açıdan uygunluğuna dair 3(%2) sonucun, gelenek göreneklerle ilgili resimlerin daha az yer verildiğine dair 2(%1) sonucun, karakter eylemleri resimlemelerde yeterli düzeyde verilmediğine dair 2(%1) sonucun, cinsel farkındalıkla ilgili görsellerin var olduğuna dair 2(%1) sonucun, resimlemelerin çocuğun hayal dünyasına hitap etmediğine dair 2(%1) sonucun, resimlemelerde oyun ve oyuncak kavramına yer verildiğine dair 2(%1) sonucun, renk kullanımının çocuklara uygun olduğuna dair 2(%1) sonucun, görsellerde uyumlu ve uslu çocukların daha çok tercih ve teşvik edildiğine dair 1(%1) sonucun, mizahi unsurlardan daha çok görsel mizahi unsurlara yer verildiğine dair 1(%1) sonucun, görsellerin okul öncesi eğitim programı kazanımlarına uygun olmadığına dair 1(%1) sonucun, resimlemelerde Atatürk ve Cumhuriyet değerlerine oldukça az rastlandığına dair 1(%1) sonucun, gelenek göreneklerle ilgili resimlerin daha az yer verildiğine dair 1(%1) sonucun, resimlemelerin seçilen tema ve konularda kısıtlı verilebildiğine dair 1(%1) sonucun, temel matematik kavram ve becerilerine ait görsellerin yeterli olmadığına dair 1(%1) sonucun, resimlemelerin okul öncesi eğitim programı kazanımlarına uygun olmadığına dair 1(%1) sonucun, kitapların çocuk edebiyatının temel ilkelerine uygun olmadığına

dair 1(%1) sonucun, inançla ilgili resimlemelerin yer aldığına dair 1(%1) sonuca ulaşıldığı görülmüştür.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarındaki resimlemelerle ilgili yapılmış olan çalışmaların yönelimlerini belirlemek üzere ele alınmış bir alan yazın analizi çalışmasıdır. Araştırma verilerinin toplanması sonucunda ulaşılan araştırma dokümanların 2005- 2022 yılları arasına yayınlanmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın 2005 yılında başlıyor olması öncesinde çocuk edebiyatı araştırmaları olmasına karşın resimlemeleri inceleyen herhangi bir çalışmaya ulaşılammış olmasından kaynaklı iken 2022 yılı ile sonlanması araştırmanın 2022 yılı Aralık ayında yapıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu kapsamda araştırmanın bu bölümünde okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarının resimsel yapı özelliklerinin incelendiği alan yazın araştırmasında elde edilen bulguların sonuçları verilerek tartışılmıştır.

1. Alt amaca yönelik sonuçlarda araştırma türlerinin yüksek lisans, doktora ve araştırma makalesi dağılımlarına baktığımızda (Şekil 1 ve Çizelge 1) 4 (%5) araştırma türünün doktora tezi 42 (%42) araştırma türünün yüksek lisans tezi ve 47 (%53) araştırma türünün ise akademik makale olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alanın ana başlığı olan çocuk edebiyatı alanıyla ilgili alan yazın analizi yapan Bayazıt (2011), Demircan (2007), Tiryaki (2016), Yazıcı (2013), Balcı (2012), Balta (2019), Yakar (2019)'ın ve Sevim'in (2020) çalışmalarına bakıldığında yüksek lisans çalışmalarının doktora çalışmalarından sayıca daha çok olduğu görülmektedir. Çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış olduğu araştırmasında Balcı (2012) tezlerin büyük oranda (237) yüksek lisans düzeyinde hazırlanmış olduğunu doktora tez oranının ise daha az olduğu sonucunu belirtmiştir. Balcı (2012) alanın çalışma anlamında yaygınlık kazanmasında yaşanan sıkıntılara neden oluşunu doktora tezlerinin (30) sayısının azlığından kaynaklandığını belirtmiştir. Akbulut (2020) yapmış olduğu çalışmada ele aldığı 283 araştırmanın dağılımına bakıldığında 243 tez çalışmasının yüksek lisans, 40 adet tez çalışmasının ise doktora düzeyinde olduğu görülmektedir. Akbulut doktora tezlerinin bu kadar az olmasının alana verilen değerin ne kadar az olduğunu gösterdiğini belirtmiştir. Sevim (2020) yaptığı araştırmasında doktora çalışmalarının bu kadar az olmasını üniversitelerin doktora düzeyinde öğrenci yetiştirecek yeterli sayıda akademik personel bulunmamasından kaynaklı olduğunu belirtmiştir. Balcı (2012), alanın daha

bağımsız bir ana bilim dalı ya da bilim dalı olacak düzende olmayışını lisans sonrası yapılan yüksek lisans çalışmalarının sayısını ve niteliğini etkilediğini bu nedenle de doktora tezlerinin sayısal olarak yeterli olmadığını belirtmektedir. Kiras ve Bahar (2021) fen eğitimi alanında yapmış oldukları araştırmasında edindikleri bulgularda (1990-2017) lisansüstü yüksek lisans tezinin doktora tezi çalışmalarından oldukça fazla olduğunu belirtmişlerdir. Kiras ve Bahar elde ettikleri bu sonucun ülkemizdeki üniversitelerde açılan lisansüstü çalışmalardan en çok yüksek lisans programının açılmasından dolayı olduğunu belirtmişlerdir. İlerleyen zamanlarda açılacak doktora programları ile doktora tezlerinde yükseliş olabileceği düşünülmektedir.

2. Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanlarının yayınlanma yıllarına göre dağılımlarına baktığımızda araştırmada en az çalışmanın 2005 yılında 1(%1), 2008 yılında 1(%1) ve 2013 yılında 1(%1) yayımlanmış olduğu görülürken (Şekil 2 ve Çizelge 2), en fazla çalışmanın 2021 yılında 15(%17) yayınlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sayılarında 2017, 2019, 2020, 2021 yıllarında gözle görülür bir artış olduğu, 2006 ve 2007 yıllarında herhangi bir çalışma yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yakar (2019) çocuk edebiyatına yönelik yapmış olduğu araştırmasında yıllara oranla önemli bir sayısal artışın olduğu sonucuna ulaşmıştır. Özellikle 2014 yılından itibaren artan çalışma sayısının alanla ilgili gücü besleyerek niteliğini arttırdığını da söyleyebiliriz. Bu nedenle kitapların incelenerek ele alındığı çalışmaların artırılmasının önemli olduğu ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Bekkaya ve Güven 2021). Sevim (2020) yapmış olduğu çalışmasında çocuk edebiyatı alanında ele alınan lisansüstü düzeydeki yüksek lisans ve doktora çalışmaların her geçen yılla birlikte arttığını özellikle bu oranın 2016 yılından sonra yaklaşık iki katına çıktığını belirtmiştir. Araştırmalar karşılaştırıldığında alanın genel başlığı olan çocuk edebiyatı alan analizini destekler sonuçlar çıkmıştır. Resimli çocuk kitabı resimlemelerinin ele alındığı makale ve tezlerde de 2016 yılından sonra artış olduğu (Şekil 2 ve Çizelge 2) görülmektedir. Araştırmanın yayın yıllarında en yüksek sonuç 2021 yılında 15(%17) olduğu görülmüştür. Yazıcı (2013) alanın ana başlığı olan çocuk edebiyatıyla ilgili alan analizi çalışmasında alanla ilgili akademik ilginin 2020 yılı itibarıyla mevcut tez sayısının ikiye katlanacağını belirtmiştir. Çocuk edebiyatı kapsamında olan resimli çocuk kitaplarını ele alınan çalışmada Yazıcı'nın düşüncesini desteklemektedir. Sevim (2020) çocuk

edebiyatı alanında yaşanan bu kademeli artışın, alana hizmet eden araştırmacıların her geçen zaman çocuk edebiyatı alanına daha fazla ilgi duyduklarını göstermesi bağlamında önemli olduğunu belirtmiştir.

Farklı alanlarda yapılan içerik analizi çalışmalarına bakılacak olunursa Altan, Hilal ve Dağlıoğlu (2021)'nin matematik eğitime ilişkin yapmış oldukları alan yazın analizi çalışmalarında 2012-2017 yılları arasında konuyla ilgili yayınların artış gösterdiği ancak, 2018-2019 yıllarında bu artışın tersi yönde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çalışkan ve Okuşluk (2021)'un STEM alanında inceledikleri tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında 2016 yılında bir tane tez bulunurken zamanla bu sayının her geçen yıl arttığını ve bu sayının 2019 yılında 33'e ulaştığı sonucu verilmiştir. Çalışkan ve Okuşluk STEM tez çalışmalarının yıllara bağlı olarak artış gösterdiğini belirtmişlerdir. Kiras ve Bahar (2021)'in fen eğitimi alanında yapmış oldukları alan yazın analizi araştırmasında 2010 yılına kadar lisansüstü tez sayısında sürekli bir yükselişte olduğu, 2010-2012 yılları arasında bu sayısının benzer kaldığı, 2013 yılından sonra bakıldığında ise tez sayısında düşüş olduğu belirtilmiştir.

3. (a) Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanı tezlerin yazıldığı üniversitelere yönelik dağılımlara baktığımızda ele alınan araştırma dokümanlarında incelenen (Şekil 3 ve Çizelge 3) bilgilere göre 19 üniversitenin konuyla ilgili çalışması bulunmaktadır. Konuyla ilgili tez yazan ilk dört üniversitenin ilk sırasında Hacettepe Üniversitesi'nin 11(%27) sonrasında Ankara Üniversitesi 5(%12), Trakya Üniversitesi 5(%12) ve Gazi Üniversitesi'nin 4(%10) adet tez yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Demircan (2007), çocuk edebiyatı konulu yüksek lisans ve doktora çalışmalarının içerik analiziyle ele aldığı çalışmada tezlerin yazıldıkları üniversitelere göre dağılımına bakıldığında Hacettepe (12), Gazi (4), Ankara (3) üniversitelerinin tez yazdığı görülmüştür. Balta (2019) yapmış olduğu araştırma bulgularına göre çocuk edebiyatı konusuyla ilgili en çok tezin yazıldığı ilk üç üniversite Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ve Hacettepe Üniversiteleridir. Sevim (2020) yapmış olduğu araştırma kapsamında ele aldıkları 677 çalışmada ilk üç üniversitenin sırasıyla Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversiteleri olduğu belirtilmiştir. Farklı alanlarda yapılmış alanyazın analizi çalışmalarına bakılacak olunursa, Oğuz Hacet ve Demir (2019), Kazu ve Hüseyin (2019) ve Kiras ve Bahar

(2021)'in çalışmalarında en çok tez çalışmasının yayınlandığı üniversiteni Gazi Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çıkan bu sonuçlar karşılaştırıldığında benzerlik gösterdikleri görülmüştür. Çocuk edebiyatı kapsamında olan resimli çocuk kitaplarını bu benzerliklerden farklı olarak Trakya üniversitesinin eklendiği görülmüştür. Buradan da anlaşılaçağı üzere Trakya Üniversitesinin resimli çocuk kitaplarının resimlemelerini inceleyerek alana değeri kattığı görülmektedir. Çocuk edebiyatı alanında yapılan alan analizi çalışmalarında en çok çalışma yapan üniversitelerden biride Hacettepe üniversitesidir. Resimlemelerin incelenmesinde %27 bir paya sahip olduğu görülmüştür. Alana hâkim akademisyenler öncülüğünde yazılan bu tezlerin resimlemeler konusunda araştırmaların olumlu yönde gelişmesini sağlayarak alana değeri kattığı düşünülmektedir.

3. (b) Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanı tezlerin yazıldığı anabilim dalına yönelik dağılımlarına baktığımızda ele alınan tez çalışmaları 11 anabilim dalı altında (Şekil 4 ve Çizelge 4) bulunmaktadır. En fazla sayıda tezin bulunduğu ilk 5 anabilim dalı Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı 6(%19) adet, İlköğretim Anabilim Dalı 5(%16) adet, Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı 4(%13) adet, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı 3(%10) adet, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı 3(%9) adet tez çalışması sonucuna ulaşılmıştır.

Gökçearslan (2022)'in yapmış olduğu araştırmada en fazla tez çalışmasının Güzel sanatlar eğitimi anabilim dalının eğitim alanında yürütüldüğü sonucunu belirtmiştir. Araştırmada çıkan sonuç karşılaştırıldığında resimlemeleri inceleme konusunda ilk sırada yer alan Anabilim dalının ancak yarısı kadarı tez yayımlanmıştır. Güzel Sanatlar Eğitimi anabilim dalı üniversitelerde sanat eğitimiyle ilgili bir bilim dalıdır. İnsan hayatının ilk dönemi olan okul öncesi dönem de sanat eğitimi de büyük bir önem taşımaktadır. Bu dönem çocuğunun görsel estetik ve sanat algılarının oluşmasına ilk etki eden materyal ise resimli çocuk kitaplarıdır. Güzel Sanatlar Eğitimi anabilim dalında çalışmaların yapılması alana daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Gökçearslan (2022)'in “Çocuk kitaplarında resim sadece bir süsleme unsuru değil anlamayı kolaylaştıran ve estetik duyarlılığı geliştiren bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu sahadaki çalışmalar edebiyat içeriğini değerlendirmenin ötesinde resimleme tekniğinin değerlendirilmesiyle de ilgilidir. Bu

sebeple özellikle güzel sanatlarla ilgili –başta Resim ve Grafik olmak üzere- ana bilim dallarında bu tür çalışmaların artması önemlidir”. Araştırma sonuçlarında 3 adet lisansüstü tez çalışmasının anabilim dalını belirtmediği görülmüştür. Bu durumun alanın tam olarak olgunlaşmadığı ve bir yetkinlik kazanmadığı zamanların olduğunu göstermektedir. Balcı (2012)’nın yapmış olduğu çalışmasında alanda doktora çalışmalarının az oluşunu çocuk edebiyatı alanının bağımsız bir ana bilim dalı veya bilim dalı olarak oluşturulmamış olmasından kaynaklı olduğunu belirtmiştir. Yazıcı (2013)’nin yaptığı araştırmasında son iki yılda yazılan tezler arasında anabilim dalı belirtmeyen tezin bulunmadığını belirtmiştir.

3. (c) Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanı tezlerin alan bazında dağılımlarına baktığımızda en yüksek sayının 31(%76) adet tez ile eğitim alanında olduğunu görülmektedir (şekil 5 ve çizelge 5). İkinci sırada sağlık alanında 5(%12) adet tezin olduğu görülürken bu sırayı güzel sanatlar 3(%7) adet tez ile takip etmektedir. Araştırmada son olarak sosyal alanda 2(%5) adet tezin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen bulgular sonucunda tezlerin alan bazında dağılımında çok büyük bir farkla en fazla eğitim alanında tez yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç yapmış olduğumuz alan analizi çalışmasının eğitim alanıyla daha ilişkili olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Resimli çocuk kitabı illüstrasyon örnekleri ile ilgili çalışmaların Güzel Sanatlar alanında çalışıldığı görülürken metin ve resim analizi kısımlarının Eğitim alanında daha çok ele alındığı düşünülmektedir. Kazu ve Hüseyin (2019)’in öğretmen yeterliği, niteliği, öz-yeterliği ve özelliği alanlarında yayınlanmış olan lisansüstü tez çalışmalarının yönelimini incelemek amacıyla ele aldıkları çalışmalarında, tezlerin alan ve bölüm bakımından incelendiğinde tezlerin çoğunlukla eğitim programları ve öğretimi alanında yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

4. (a) Alt amaca dair sonuçlarda incelenen araştırma makalelerinin yayımlandıkları dergilere yönelik dağılımlarına baktığımızda resimlemeleri inceleyen makalelerin en fazla yayımlandığı dergilerin Millî Eğitim Dergisi (%7), Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (%7) ve Türk Kütüphaneciliği Dergisi (%7) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En az yayın yapan dergilerin ise 28 farklı dergide birer tane yayımlandığı görülmüştür (Şekil 6 ve Çizelge 6). Bu oran dergilerin %56’sını oluşturmaktadır.

Resimli çocuk kitabı resimlemelerinin incelendiği makalelere yönelik en fazla makalenin Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi ve Milli Eğitim Dergilerinde yayınlanması alanın eğitim bazında daha çok düşünüldüğünden kaynaklı buna yönelik dergilerde yayın yapıldığı düşünülmektedir. Yılmaz, Özen-Uyar, Dikici-Sığırtmaç (2020)'in Okul öncesi fen eğitimi kapsamında yapmış oldukları araştırmalarında en fazla makalenin Kastamonu Eğitim Dergisi'nde yayınlanmış olduğunu ve bunu Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nin takip ettiği sonucunu belirtmişlerdir.

4. (b) Alt amaca dair sonuçlarda incelenen dergilerin tarandıkları indekslere yönelik dağılımlara baktığımızda en fazla derginin TÜBİTAK/ULAKBİM TR Dizin Sosyal ve Beşeri Bilimler indeksinde 23 (%9) derginin tarandığı (Şekil 7 ve Çizelge 7) görülmektedir. Bu sırayı Sobiad (Sosyal Bilimler Atıf Dizini) indeksi (15%6), Ebsco-Humanities International Complete indeksi (15%6), Index Copernicus International indeksi (14%6), Asos Index (Akademia Social Sciences Index) (11%5) şeklinde takip etmektedir.

Dergi indeksleri literatürdeki bilimsel makalelerin tek çatı altında toplanmasını sağlayan bir veri tabanıdır. Her alana yönelik farklı indeksler bulunmaktadır. Araştırma dokümanı makalelerin bulundukları dergi indekslerine bakıldığında en çok TÜBİTAK/ULAKBİM TR Dizin Sosyal ve Beşeri Bilimler indeksinde 23 (%9) tarandığı görülmüştür.

5. Alt amaca dair sonuçlarda araştırma makalelerinin yazar sayısına yönelik dağılımlara baktığımızda 1 yazarlı 10 (%21) adet makalenin, 2 yazarlı 23 (%48) adet makalenin, 3 yazarlı 8(%17) adet makalenin, 4 yazarlı 3(%7) adet makalenin son olarak 5 ve üzeri yazarlı 3(%7) makalelerinde olduğu (Şekil 8 ve Çizelge 8) sonucuna ulaşılmıştır.

Bekkaya ve Güven (2021)'in yapmış olduğu araştırmasında en fazla 1 yazarlı makale olduğu sonucunu belirtmiştir. Çifçi ve Ersoy (2019)'un yapmış oldukları çalışmada edinilen sonuçlara bakıldığında okulöncesi eğitime yönelik yapılan araştırmaların %48,4 oranı ile çoğunlukla 2 yazarlı olduğu belirtilirken bu durumu %28.8 ile tek yazarlı ve % 18.8 oranı ile 3 yazarlı yayınlar takip ettiği açıklanmıştır. Araştırmamız da çıkan sonuçta Çifçi ve Ersoy araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca 2 yazarlı makalenin 1 yazarlı makale sayısının iki katından fazla

olmasıdır. Bu durum resimlemelerin incelenmesinin güç olması ve görev dağılımıyla bu durumun hafifletilmesidir. Al (2005)'ın çok yazarlılığın olarak yazılmış makalelerin kalitesine olumlu yönde etki edebileceğini belirtirken, Bekkaya ve Güven (2021) yazar sayısının çok olmasının sayıca daha fazla kitabın daha çok özellik bağlamında, doğru yöntem ve tekniklerle ele alınmasını sağlayabileceğini belirtmiştir. Doğan ve Tok (2018)'un yapmış olduğu araştırmasında tek yazar tarafından yazılan makalelerin sayıca fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durumun nedeni olarak, Türkiye'de akademik yükselmelerde tek yazarlı çalışmalara daha fazla önem verilmesi, Akademisyenlerin doçentlik sınavında herhangi bir engelle karşılaşmak istemedikleri için böyle bir eğilim gösterdikleri söylenebilir. Ayrıca, çok yazarlı makalelerin az olmasının nedeni, çalışma sürecinde yazarların görev dağılımının açık olmayışından kaynaklı olduğunu belirtmiştir.

6. Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanlarının araştırma türüne (yöntemine) yönelik dağılımlarına baktığımızda en fazla çalışmanın 60 (%68) adet ile nitel araştırma türünde olduğu görülürken (Şekil 9 ve Çizelge 9) bu sırayı 19 (%22) adet ile diğer araştırmalar kategorisinde yayınlanan çalışmalar olduğu görülmektedir. Araştırmada üçüncü sırada 6 (%7) adet nicel araştırma türü bulunurken en az karma araştırma türünde (3%3), çalışma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nitel çalışmaların bu kadar büyük bir farkla ilk sırada yer alması araştırmanın amacı doğrultusunda ele alınan araştırma dokümanlarının resimli çocuk kitabını inceleyen araştırmalar olmasıdır. Verilerin doküman niteliğinde olması araştırma türünü nitel olmasını etkilemektedir. Doğan ve Tok (2018)'un araştırmacıların daha fazla zaman ve emek harcaması gibi bir soruna yol açması nedeniyle nitel araştırmaları daha az tercih ettiği belirtmiştir. Araştırmada elde ettiğimiz sonuç bu düşüncüyü desteklemektedir. Resimlemelerin incelenmesinde çok büyük bir oranla nitel (60%68) araştırma türünün kullanıldığı görülmektedir. Bir araştırma yönteminin diğer araştırma yöntemine göre daha fazla veya daha az tercih edilmesinin asıl nedenin öncelikli olarak araştırmanın konusu ve sorusuyla ilgili olduğuna değinen Kurtoğlu ve Seferoğlu (2013)'nun bu farklı oluşun araştırılmak istenen durum ve çalışmacıların benimsedikleri paradigmalara göre değiştiğini belirtmiştir. Kılıç ve Arslan (2016)'ın yaptıkları çalışmada, karma türün az kullanıldığı sonucuyla benzer sonuç elde edilmiştir. Araştırmacı araştırılan konunun çok boyutlu olarak incelenmesinin önem taşıdığını

belirtmiştir. Doğan ve Tok (2018)'un yapmış olduğu çalışmada çoğunluğun nicel araştırma türüyle sonrasında nitel ve en az çalışmanın da karma yöntem çalışmalar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karma çalışmaların yurtdışında azımsanmayacak oranda kullanıldığı belirtilirken Türkiye'de karma araştırma yöntemine çok az yer verildiğini çıkan araştırma sonucuyla belirtmiştir. Ele aldığımız 88 araştırma dokümanında çıkan sonuca baktığımızda karma araştırma türünde yalnızca 3 (%3) araştırmanın olması sonucu desteklenmektedir. Edinilen bulgulara göre 19 (%22) çalışmanın da herhangi bir araştırma türü belirtilmeden diğer araştırma kategorisinde yayınlandığı görülmüştür. Akbulut (2020)'un yapmış olduğu araştırmasında çocuk edebiyatı alanında yazılmış tezlerin incelenen yöntem kısımlarında çok sayıda tezin yöntem bölümünün hiç yer almadığı veya yöntem kısmını hiç içermediğini belirtmiştir. Bu durumun alanın büyük bir eksikliği ortaya koyduğunu belirtmiştir. Yakar (2019) yapmış olduğu araştırmasında yöntem kısmı belirtilen tezlerin çoğu 2005 yılı sonrasında yazılan tezler olduğunu belirtmiştir. Yakar ise çocuk edebiyatı alanına yönelik bilimsel araştırma yapabilme becerilerinin yıllara göre arttığı bu artışın ve katlanarak ilerlediğini ifade etmiştir. Bu yaklaşımlara ek olarak yayınlanan çalışmaların derleme şeklinde de olabileceği gibi şablon ve şekilsel olarak da farklılık gösterebileceği düşünülmektedir.

Kara ve Demir (2020), Çifçi ve Ersoy (2019), Oğuz Hacet ve Demir (2019), Kuzu ve Hüseyin (2019), Altan, Hilal ve Dağlıoğlu (2021), Çalışkan ve Okuşluk (2021), Kiras ve Bahar (2021)'in daha farklı ve sayısal alan yazın analizi çalışmalarına bakıldığında araştırma türüne göre dağılımlarında en çok nicel yöntemlerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

7. (a) Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanlarının örneklem çeşidine yönelik dağılımlara baktığımızda bulguların en çoktan en aza sıralanışında (Şekil 10 ve Çizelge 10) amaçlı (ölçüt) örneklem (%53), basit seçkisiz (rasgele) örneklem (%21), uygun örneklem (%5), kartopu örneklem (%1), kriter örnekleme (%1), tabaka örnekleme (%1) defa kullanıldığı görülmüştür.

Bekkaya ve Güven (2021)'in çalışmalarında ki örnekleme teknikleri incelendiğinde yüksek bir oranda (%33,33) örnekleme tekniğini vermediği; en sık kullanıldığı görülen tekniklerin sırasıyla amaçlı örnekleme ile basit tesadüfi örnekleme olduğu görülmüştür; daha az kullanılan örnekleme çeşidinin ise uygun örnekleme

tekniki olduğu sonucu paylaşılmıştır. Araştırmaların sonuçları karşılaştırıldığında en sık kullanılan örnekleme eşitlerinin benzerlik gösterdiği görülmektedir. İki çalışmada da benzerlik gösteren amaçlı örneklemenin daha fazla kullanılması, araştırmaların büyük bir bölümünün nitel araştırma yöntemiyle ele alınmasından dolayı olduğu söylenebilir.

7. (b) Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanlarının örneklem büyüklüğüne yönelik bulguların en çoktan en aza doğru sıraladığımızda (Şekil 11 ve Çizelge 11) 5 adet ve üzeri çalışmadan 1-10 aralığında 21(%26) adet çalışmanın, 11-20 aralığında 13(%16) adet çalışmanın, 41-50 aralığında 8(%10) adet çalışmanın, 21-30 aralığında 7(%9) adet çalışmanın, 31-40 aralığında 5(%6) adet çalışmanın, 201 ve üzeri 5(%6) adet çalışmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma dokümanları arasında en az 1 örnekleme ele alınan çalışma var iken 2995 kitabın incelendiği çalışmada bulunmaktadır.

Kazu ve Hüseyin (2019)'in öğretmen yeterliği, niteliği, öz-yeterliği ve özelliği alanlarına yönelik nicel yöntemle ele alınmış çalışmalarındaki örneklem büyüklüğüne bakıldığında en fazla 101-500 aralığında örneklemin olduğu belirtilmiştir. Araştırmalar karşılaştırıldığında nitel yöntem ile nicel yöntemde örneklem büyüklükleri farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu durumun nitel yöntemle ele alınan içerik analizi çalışmalarında daha uzun araştırma süreci yaşatmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bekkaya ve Güven (2021)'in örneklem büyüklüğüne yönelik değişen bu farklılıklarını araştırma tür ve yöntemlerine göre değişiklik gösterdiğini belirtmektedir. Kazu ve Hüseyin az sayıda kitabın incelendiği nitel çalışmalar betimsel çözümleme yöntemiyle ele alındığından daha az sayıda kitapla çalışılmış olduğunu, 2995 resimli kitabın araştırıldığı nicel yöntem çalışmada ise daha fazla kitabın incelendiğini belirtmiştir. Kitaplardaki bu sayı farklılığını ise nitel araştırmaların daha fazla derinlemesine yapılmasından dolayı olduğunu açıklamıştır.

8. Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanlarında kullanılan anahtar kelime dağılımlarına baktığımızda (Şekil 12 ve Çizelge 12) gösterilen bu bilgilere göre 88 araştırma dokümanında 382 anahtar kelimenin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre en çok Çocuk Edebiyatı (33%18) kelimesi kullanılmıştır. Bu anahtar kelimeyi alanı vurgulayan bir kelime dizilimi olan Resimli Çocuk Kitapları (23%13) takip etmektedir. Akabinde Çocuk Kitapları (14%8), Okul Öncesi Dönem (10%6),

Resimli Kitap (9%5) Okul Öncesi (8%4), Okul Öncesi Eğitim (7%4), Resimli Çocuk Kitabı (7%4), Çocuk (6%3), Erken Çocukluk Dönemi (6 %3) Resimli Öykü Kitapları (6 %3) Resimli Kitaplar (6%3) Resimleme (5%3) şeklinde devam eden bir sonuca ulaşılmıştır.

Resimli çocuk kitaplarının resimlemelerinin incelendiği bu araştırma dokümanlarında Resimli Kitap, Resimli Çocuk Kitabı, Resimli Öykü Kitapları, Resimli Kitaplar, Resimleme anahtar kelimelerinin bu kadar az kullanılmış olması çalışmalara ulaşılmasını engellemektedir. Bulgular arasında anahtar kelimenin kullanılmadığı çalışmalarda bulunmaktadır. Namdar ve Önder (2019)'in yapmış olduğu çalışmasında tezlerde en sık kullanılan anahtar kelimenin 'sanat eğitimi' anahtar kelimesinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sevim (2020)'in yapmış olduğu araştırmasında 492 tez çalışmasında 1043 farklı anahtar kelimenin kullanıldığını, en sık kullanıldığı görülen ilk beş anahtar kelimenin ise çocuk edebiyatı, çocuk, değerler eğitimi, çocuk kitapları ve edebiyat kelimeleri olduğu görülmüştür. Araştırma karşılaştırıldığında en sık kullanılan çocuk edebiyatı anahtar kelimesi olarak alanın ana ve genel başlığı bir arada toplayabilecek güçte olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda Sevim'in araştırmasında ulaşılan sonuçlardaki ilk beş anahtar kelime araştırmayla sıklıkları aynı olmasa da benzerlik göstermektedir.

9. Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanlarında kullanılan veri toplama araçlarına baktığımızda (Şekil 13 ve Çizelge 13) incelenen araştırma dokümanları 10 veri toplama aracı içerisinde dağılım göstermiştir. Bu bilgilere göre, formlar 39 (%44) araştırmada, dokümanlar 16 (%18) araştırmada, kontrol listesi 6 (%7) araştırmada, değerlendirme ölçeği 5 (%6) araştırmada, gösterge bilimsel doküman inceleme 4 (%5) araştırmada, görüşme teknikleri 4 (%5) araştırmada, resim ve metin analiz maddeleri 4 (%5) araştırmada, kriter tablosu 3 (%3) araştırmada, diğer veri toplama araçları 6(%7) araştırmada, veri toplama aracının verilmeyen araştırma dokümanı ise 1(%1) olarak belirtilmiştir.

Elde edilen sonuçlarda görüldüğü üzere en çok kullanılan veri toplama aracının formlar (%44) olduğu görülmüştür. Şeker ve Yıldız (2021)'in yapmış olduğu alan yazın analizi çalışmasında ele aldığı araştırma makalelerinin veri toplama araçları 11 kategori şeklinde ayrılmıştır. Bu 11 kategori arasında doküman incelemesi (%25,66) ve

değerlendirme formunun (%18,42) en çok kullanılan veri toplama araçları olduğu belirtilmiştir. Şeker ve Yıldız çocuk edebiyatı alanının metin temelli bir alan olduğundan dolayı en çok ele alınan yöntemin doküman analizi olmasının beklenen bir sonuç olduğunu belirtmiştir. Doğan ve Tok (2018)'un araştırmasında ele aldığı makalelerde kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında en fazla kullanılan veri toplama araçlarının anket, sonrasında görüşme olduğunu belirtmiştir. Yakar (2019)'ın araştırmasında ele aldığı çocuk edebiyatıyla ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların veri toplama araçları incelendiğinde tezlerde en fazla kullanılan veri toplama aracının doküman olduğunu, bunu ikinci sırada anket, üçüncü sırada ölçeklerin takip ettiğini belirtmektedir. Akbulut (2020)'un araştırma kapsamında çocuk edebiyatı alanında yapılan lisansüstü tezlerde veri toplama araçlarına bakıldığında en fazla kullanılan veri toplama aracının doküman analizi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İkinci sırada görüşme formu, üçüncü sırada ölçek ve dördüncü olarak anket gelmektedir. Namdar ve Önder (2019)'in ilköğretimde görsel sanatlarla ilgili yapmış olduğu çalışmasında tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının nitel ve nicel veri toplama araçlarının olarak ayrıldığını belirtmiştir. Nitel veri toplama araçları olarak en sık anket, görüşme, yapılandırılmış-yapılandırılmamış form, doküman inceleme, işitsel ve görsel araç-gereçler ve gözlem kullanılırken. Nicel veri toplama araçlarından tutum ölçeği, başarı testi ile diğer ölçeklerin kullanıldığı belirtilmiştir. Bekkaya ve Güven (2021)'in araştırma dokümanlarında veri toplama araçlarının incelenmesinde dokümanların %15'inde veri toplama aracı olmadığı belirtilirken, %70'inde ise daha farklı başlıklarla “Kitap İnceleme Formu” kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Allahverdiyev (2020)'in görsel sanatlar eğitime yönelik olan araştırmasındaki veri toplama araçları bakıldığında en sık ölçeklerin kullanıldığını, ikinci sırada doküman analizi olurken üçüncü sırada anketler olduğu belirtilmiştir.

Daha farklı birçoğu sayısal alanlarda yapılan alan yazın analizi çalışmalarındaki veri toplama araçlarına bakıldığında Çifçi ve Ersoy (2019)'un yapmış oldukları çalışmasında en çok yararlanılan veri toplama aracının görüşme formu olduğu, Kazu ve Hüseyin (2019)'in çalışmasında anket ve ölçek kullanımının yoğunlukta olduğu, Altan, Hilal ve Dağlıoğlu (2021)'nin araştırmasında sıklıkla anket ve çocukların matematik gelişimini belirlemeye yönelik ölçeklerin kullanıldığı, Çalışkan ve Okuşluk (2021)'un araştırmasında en fazla görüşme/mülakatlardan yararlandığı ve son olarak Kiras ve

Bahar (2021)'ın fen alanında ki alan analizi araştırmasında en fazla testlerin kullanıldığı belirtilmiştir. Bu alanlarda ki kullanımı sıraladığımızda sırasıyla anket, ölçek, görüşme formu/ mülakat ve testlerin kullanıldığı sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

Araştırmada veri toplama aracını vermeyen araştırmalarında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerin büyük bir oranının veri toplama aracını açıkça verilmediği yalnız bu tezlerin içeriğine bakıldığında büyük bir kısmın veri toplama araçlarının doküman incelemesi olduğunu görülmüştür. Bu durumun birtakım tezlerde yöntem bölümünün olmayışından kaynaklandığı düşünülmektedir.

10. (a) Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanı makalelerin sayfa sayısına yönelik dağılımlarını en çoktan en aza doğru sıralandığında gösterilen (Şekil 14 ve Çizelge 14) bu bilgilere göre, 21-25 sayfa aralığında 16 (%33) makalenin, 11-15 sayfa aralığında 11(%23) makalenin, 16-20 sayfa aralığında 10(%21) makalenin, 26-30 sayfa aralığında 5(%11) makalenin, 6-10 sayfa aralığında 3(%6) makalenin, 31-35 sayfa aralığında 3(%6) makalenin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada en çok 21-25 sayfa aralığında makalenin bulunurken, en az 31- 35 sayfa aralığında makalenin olduğu görülmektedir. Allahverdiyev (2020)'in yapmış olduğu görsel sanatlar eğitime yönelik alan analizinde bu alanda yer alan makalelerin sayfa sayılarına göre dağılımından en çok çalışmanın yer aldığı sayfa sayısının 5-10 aralığında iken en az araştırmanın ise 21-30 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre tam tersi bir sonuç ile karşılaşılmıştır. Bu durum resimli çocuk kitaplarını inceleyen araştırma dokümanlarının incelenen kitaplardaki görsellerinde makalelerde yer almasından kaynaklı olmakla birlik, doküman analizi yapılan nitel çalışmalar daha fazla yazı içermesinden dolayı olabilmektedir.

10 (b) Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanı tezlerin sayfa sayısına yönelik dağılımlarına en çoktan en aza doğru sıralayarak baktığımızda (Şekil 15 ve Çizelge 15) 101-150 sayfa arasında 19(%46), 151-200 sayfa arasında 8(%19), 201- 250 sayfa arasında 6(%15), 51-100 sayfa arasında 4(%10), 250 ve üzeri sayfa arasında 4(%10) adet tez çalışması olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre baktığımızda tez çalışmasının yarısına yakınının 101-150 sayfa arasında (%46) yayınlanmış olduğu görülmektedir. En az sayfa sayısına sahip tezlerinde 51-100 sayfa arasında (%10), 250 ve üzeri sayfa arasında (%10) olduğu

görülmektedir. Nitel çalışmaların fazlalığı tez sayfa sayılarına yansımaktadır. Burada 250 ve üzeri sayfaya sahip tezler bulunurken, en çok tezin 150 sayfa üzerinde yazıldığı görülmüştür.

11. Alt amaca dair sonuçlarda araştırma dokümanı tezlerin danışman unvanına yönelik dağılımlarına baktığımızda elde edilen (Şekil 16 ve Çizelge 16) bilgilere göre 18(%44) Prof. Dr., 13(%32) Dr. Öğr. Üyesi / Yrd. Doç. Dr./ Öğr. Gör. Dr., 9(%22) Doç. Dr., 1(%2) Öğr. Gör. unvanına sahip kişilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alana en çok Prof. Dr. Unvanlı akademisyenlerin danışmanlık yapması üniversitelerin ilgili bölümlerindeki akademik kadrolarında alana yetkin araştırmacıların olduğu sonucunu doğurmaktadır. Namdar ve Önder (2019)'in yapmış oldukları araştırmada tezlerin danışman unvanına göre dağılımına bakıldığında, incelenen tezler içerisinde danışmanlık yapan öğretim üyelerinden 45 Yrd. Doç. Dr. 31 Prof. Dr. ve 8 Doç. Dr. olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmalar oransal olarak karşılaştırıldığında Prof. Dr. Doç. Dr. arasında iki katı bir fark varken Namdar, Önder'in yapmış olduğu çalışmada bu oran daha azdır. Doğan ve Tok (2018)'un yapmış oldukları araştırmada akademik unvanlara bakıldığında en çok Yrd. Doç. Dr. unvanlı yazarların bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğan, Tok bu sonucun, akademik yükselme kaygısından ve doçentlik sınavında yayın sayısının önemli olmasından kaynaklandığını belirtmekle birlikte ayrıca Yrd. Doç. Dr. unvanlı akademisyenler mesleğin henüz başında olduklarından heyecan ve isteğin de bunda etkisi olabileceğini belirtmiştir.

Farklı alanlarda yapılan alan yazın analizi çalışmalara bakıldığında, Kiras ve Bahar (2021)'in fen eğitimi alanında tez danışman unvanlarını incelendiği araştırmasında en fazla Dr. Öğr. Üyesi unvanlı akademisyenlerin tez danışmanlığı yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka benzer sonucun ise Kara ve Demir (2020)'in araştırmasında görmekteyiz. Burada da tez danışmanlarının büyük bir kısmının (%41,1) Dr. Öğr. Üyesi olduğu belirtilmiştir.

12. Alt amaca dair sonuçlarda araştırma makalelerinin sorumlu yazar unvanına yönelik dağılımlarına baktığımızda gösterilen bu bilgilere göre (Şekil 17 ve Çizelge 17), kadın yazar sayısı 37(%77), erkek yazar sayısının 11(%23) olduğu görülmüştür.

Demircan (2007)'in yapmış olduğu çocuk edebiyatı alan analizi araştırmasında tez hazırlayanların cinsiyetlerine göre dağılımlarına dair sonuçlarda kadınların %53.70

ile ilk sırada yer aldıklarını belirtmiştir. Demircan yapmış olduğu sınıflama sonucu çocuk edebiyatı konusu üzerine çalışan akademisyenlerin ilgilerinin cinsiyetlerine göre belirgin biçimde değişmediğini belirtmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında bu durumun aksine cinsiyetlerin belirgin bir biçimde değiştiğini göstermektedir. Araştırmada çocuk edebiyatı ana başlığı altında bulunan resimli çocuk kitaplarıyla ilgili araştırma makalesi yazan akademisyen bireylerin büyük bir oranı (%77) kadın araştırmacılardan oluşmaktadır. On altıncı bulguya dair verilere bakıldığında (Şekil 18 ve Çizelge 18) yüksek lisans tezlerini yazan bireylerinde büyük bir oranı (%85) kadın bireylerden oluşmaktadır. Bu sonuçtan anlaşılabileceği üzere kadın araştırmacıların lisansüstü tez çalışmalarında ve akademi pozisyonlarında aktif olarak alana katkı yaptıklarını göstermektedir.

13. Alt amaca dair sonuçlarda tezleri tamamlayanın cinsiyetine yönelik dağılımlarına baktığımızda (Şekil 18 ve Çizelge 18) kadın yazar sayısının 35(%85), erkek yazar sayısının 6(%15) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Namdar ve Önder (2019)'in yapmış oldukları araştırmada tezlerin araştırmacı cinsiyetine bakıldığında 64 tez yazarının kadın, 20 tez yazarının da erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farklı alanlarda yazılan tez çalışmalarında tez yazarının cinsiyetine bakıldığında, Kara ve Demir (2020)'in yapmış olduğu araştırmasında araştırılan tezlerde tez yazarlarının büyük bir kısmının (%54,6) erkek olduğu belirtilirken aynı zamanda tez danışmanlarının da büyük bir kısmının (%65,9) erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hacat ve Demir (2019) 'in araştırmasında tezlerin araştırmacı cinsiyetine göre dağılımına bakıldığında, kadın araştırmacıların erkek araştırmacılara göre sayı olarak daha çok tez hazırladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları karşılaştırıldığında çocuk edebiyatı alanında genellikle kadın araştırmacıların yetiştiği görülmektedir. Çocuk edebiyatı alanında lisansüstü çalışma yapan bireylerin daha çok kadın olması bize üniversitelerin çocuk gelişimi, okulöncesi öğretmenliği, Türkçe ve edebiyat bölümlerini de kadın bireylerin tercih ettiklerini göstermektedir.

14. Alt amaca dair sonuçlarda makalelerin sorumlu yazarın cinsiyetine yönelik dağılımlarına baktığımızda bu bilgileri en çoktan en aza doğru (şekil 19 ve çizelge 19) sıraladığımızda (%23) Dr. Öğr. Üyesi, (%13) unvan belirtilmemiş yazar, (%10) Prof.

Dr., (%10) Öğretmen, (%08) Öğr. Gör., (%4) Yrd. Doç. Dr., (%4) Arş. Gör., (%4) Doktor, (%4) Doktora Öğrencisi, (%4), Yüksek Lisans Öğrencisi, (%4) Öğr. Gör. Dr. (%2) Doç. Dr., (%2) Uzman olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

En çok Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip bireylerin makale yayınlandığı görülmektedir. Bu sırayı unvanı belirtilmeyen yazarlar takip etmektedir. Bu durumun akademide görev yapan araştırmacıların tercihi ya da derginin şekilsel kuralları çerçevesinde uygulandığı düşünülmektedir.

15. Alt amaca yönelik sonuçlarda araştırma dokümanlarının konularına yönelik dağılımları incelendiğinde gösterilen (Şekil 20 ve Çizelge 20) bu bilgilere göre, en fazla ele alınan ilk beş konu sırasıyla şunlardır; iç yapı ve dış yapı özellikleri konusunda (%15), resimsel (illüstrasyon) özellikler konusunda (%11), toplumsal cinsiyet roller ve kalıp yargılar konusunda (%8), olumsuz duyguların tespiti konusunda (%7), kültürel özellikler ve farklılıklar konusunda (%6), özel gereksinim farkındalığı ve karakterler konusunda çalışmalar yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada resimli çocuk kitaplarındaki resimlerin konu ve inceleme yöntemi sınırlaması getirilmeden tüm yayınlara ulaşmaya çalışılmıştır. Resimlemelerin incelenmesinde çok değişken konular olduğu görülmektedir. Buda alanın ilgi gördüğünü ve okulöncesi dönem çocuklarının gelişimi konusunda kitapların etkililiği dikkate alındığını söyleyebiliriz. Resimlemelerin incelenmesine yönelik olan bu alan yazın araştırmasında, yalnızca resimlemeler konusunda ele alınan konularda bulunmaktadır. Bu konulara baktığımızda resimsel (illüstrasyon) özellikler konusunda (%11), sanatsal ve estetik açıdan (%2) konularıyla kitaplar araştırılma konusu olmuşlardır. Gökçearslan (2022)'in, yapmış olduğu illüstrasyon konusundaki alan yazın analizi araştırmasında en fazla lisansüstü tezin yer aldığı alanın okulöncesi dönem anabilim dalı olduğu belirtmiştir. "Görselliğin öğrenme süreçleri üzerindeki olumlu etkisi nedeniyle bu alanlarda da illüstrasyon konusu daha yoğun bir biçimde ele alınmalıdır " diyen Gökçearslan araştırmasında en fazla çalışmanın yayın illüstrasyonu olduğunu yayın illüstrasyonu içerisinde ise en fazla kitap resimleme konusunda tez yazıldığını belirtmiştir. Ayrıca kitap resimlemenin illüstrasyonun en yoğun kullanıldığı materyallerden biri olduğunu belirtmiştir. Şeker ve Yıldız (2021)'in çocuk edebiyatı alanı çerçevesinde erken çocukluk dönemini kapsayan makalelerin alan yazın

araştırmasında tercih edilen ilk konunun; her hangi bir eserde yer alan bir temanın, iletinin, eğitsel işlevin varlığını inceleyen tematik konulu makaleler olduğunu belirtmiştir. Akbulut (2020)'un çalışması kapsamında ele aldığı tezlerin konu dağılımında yazar ve kitap inceleme, değer öğretimi, dergi inceleme, resimli çocuk kitapları konularıyla tezlerin ele alındığı sonucuna ulaşmıştır. Yazıcı (2013)'nın araştırmasında tezlere en fazla hikâye kitaplarının konu olarak ele alındığını belirtmiştir. 2-14 yaş arasındaki çocuklara yönelik olan çocuk edebiyatı alanına bakıldığında, okul kademeleri önemsenerek yapılan lisansüstü tezlerde çoğunlukla okulöncesi kitaplarını incelendiğini belirtmiştir. Yakar (2019)'ın araştırmasında en fazla incelenen türlere bakıldığında sırasıyla süreli yayınlar, hikâye kitapları ve resimli kitaplar olduğunu belirtmiştir. Sevim (2020)'in yapmış olduğu alan yazın analizi araştırmasında çocuk edebiyatı alanında en çok incelenen ilk beş konunun sırasıyla çocuğa/çocuk edebiyatına uygunluk, değer eğitimi, eseri temalar açısından inceleme, çocuk edebiyatına katkı ve çeviri metin analizi olduğunu belirtmiştir. Balcı (2012)'nin araştırmasında 1981 ve 2010 yıllarında lisansüstü tezlerde sık ele alınan konulardan birinin de çocuk kitaplarındaki görsel unsurlar ile resimlemeler olduğunu belirtmiştir. Bekkaya ve Güven (2021)'in ele almış olduğu makalelerde dış yapı özelliklerinden en çok resimlerin incelendiğini belirtmiştir. Resimli çocuk kitaplarında en fazla resim özelliklerinin (%21,67) incelenmesi, okulöncesi dönemde çocukların okuma yazma bilmemesinden dolayı resimleme alanının önemsenmesi kaynaklı olabileceğini belirtmiştir. Farklı alanlarda yapılan alan yazın analizi çalışmalarında Çifçi ve Ersoy (2019)'un yapmış olduğu araştırmasında ele alınan makalelerde en çok eğitim öğretim sorunları, gelişim alanları, öğretim, öğretim materyalleri, öğretmen eğitimi gibi konular olduğu belirtilmiştir. Oğuz Hacet ve Demir (2019)'in eğitim alanında okuryazarlık alanında en çok ele alınan konu medya okuryazarlığı, matematik okuryazarlığı ve fen/fen ve teknoloji okuryazarlığı konuları tercih edilmişken yüksek lisans tezlerinde en çok matematik okuryazarlığı, doktora tezlerinde ise en çok medya okuryazarlığı çalışmaları olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Altan, Hilal ve Dağlıoğlu (2021)'nin araştırmalarında ise tercih edilen konuların büyük bir kısmında çocukların ardından öğretmen adayı, öğretmen, aile ve çeşitli dokümanlarla ilgili konuların işlendiği belirtilmiştir.

Çocuk edebiyatı konusunda alan analizi yapan araştırmacıların elde ettiği sonuçlara baktığımızda en çok ele alınan konulardan birinin de resimli çocuk kitapları,

hikâye kitapları ve resimlemeler olduğu görülmektedir. Bu durumun alana değer kattığı düşünülmektedir. Araştırmada resimli çocuk kitaplarının çok çeşitli konularda ele alındığı görülmüştür. Bu durum her ne kadar geniş bir çerçeveye disiplinler arası olarak ele alınsa da yalnızca resimlemelerin pedagojik ve gelişimsel incelenmesini konusunda yeterli olmadığı düşünülmektedir.

16. Alt amaca yönelik bulgulara araştırma dokümanlarının sonuçlarına dair edinilen bilgilerde dokümanların (Şekil 21 ve Çizelge 21) çok çeşitli konulara karşılık sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacıların resimlemeleri disiplinler arası bir şekilde incelemelerinden kaynaklanmaktadır. Araştırma dokümanlarına ait sonuçlara baktığımızda olumlu ve olumsuz bulgulara rastlamaktayız. Olumlu denebilecek ilk beş sonuç çoktan aza doğru sıralamasında şu şekildedir; resimlemelerin hikâyeyi anlatabilecek güçte olduğuna dair (%9) sonucun, resimlerin eğitsel yönden başarılı olduğu dair (%5) sonucun, resimlemelerin çocuğun gelişim seviyesine uygun olduğuna dair (%5) sonucun, resimlerin hikâyeyi anlatabilecek güçte olduğuna dair (%4) sonucun, resim metin ilişkisinin yeterli düzeyde olduğuna dair (%4) çıkan sonuç olarak görülmektedir. Araştırma dokümanlarından çıkan olumsuz sonuçlara baktığımızda sırasıyla ilk beş sonuç şu şekildedir; resimlemelerin istenilen yeterlilikte olmadığına dair (%6) toplumsal cinsiyet kalıp yargılara yönelik içeriklerin var olduğu dair (%5) sonucun, resimlemelerin çocuğun ilgi duyabileceği yeterlilikte olmadığına dair (%4) sonucun, resimlemelerde kültürümüze dair öğeler yeterli düzeyde olmadığına dair (%4) sonucun, olumsuz duygu durumunun resimlerle verilebildiğine dair (%3) sonucun karşımıza çıktığı görülmüştür Akbulut (2020)'un çocuk edebiyatı alanında yapmış olduğu araştırmasında lisansüstü tezlerin sonuçlarında hikâye unsurları, değerler eğitimi, yan metinsel unsurlar, eğitsel iletiler, söz varlığı, çocuğa görelilik, eserde akıcı bir dil kullanılması başlıkları üzerinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşıldığını belirtmiştir.

Araştırmalarda ele alınan konuların çocuğa ne kadar aktarıldığı üzerinde çalışmaların az olduğunu belirten Akbulut, bu tür saha çalışmaları alana zarar verdiğine değinmiştir. Bekkaya ve Güven (2021)'in yapmış olduğu alan yazın analizi araştırmasında ele alınan araştırma makalelerinde en az incelenen dış yapı özelliklerinden birinin de harfler (%8,33) olduğudur. Bu duruma dekoratif yazının

önemsenmemesi ya da içyapı ve resim ağırlıklı araştırmalarda daha çok bulunduğu için harflerin göz ardı edilmiş olmasıyla açıklanabildiğini belirtmiştir.

Öneriler

Araştırma kapsamında incelenen makale ve tezlere yönelik ulaşılan sonuçlardan yola çıkarak okulöncesi dönem resimli çocuk kitabı ve resimlemeleri alanında çalışmalar yapacak olan araştırmacılara sunulan öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Araştırmada yalnızca okulöncesi dönem çocuk kitaplarının resimsel özelliklerinin ele alındığı makale ve tezler incelenmiştir. Çocuk kitaplarının belirli bir kısıtlama getirilmeden tüm yayınlarına veya tez-makale şeklinde ayrılarak bir alanyazın analizi çalışması yapılması, ayrıca araştırmada içyapı dış yapı şeklinde ayrılarak da çalışmalar yapılabilmesi,
- Okulöncesi dönem çocuk kitaplarının resimsel özelliklerinin ele alındığı doktora ve yüksek lisans tezleri arasında çok belirgin bir farkın olduğu görülmüştür. Alanda çalışma yapan yüksek lisans öğrencilerinin doktora sürecinde de alana yönelik çalışma yapılabilmesi,
- Okulöncesi dönem resimli çocuk kitabı resimlemeleri konusunda sonuçlarda ortaya konmuş üniversiteler dışındaki diğer üniversitelerde de alana yönelik çalışmaların arttırılması,
- Resimlemeler konusunda tezlerin daha çok eğitim alanında yazılmasının yanı sıra özellikle güzel sanatlar alanındaki çalışmalar arttırılması,
- Araştırma dokümanlarında daha çok nitel çalışmalar olduğu görülmektedir. Alanda nitelik kazandırması amacıyla az sayıda bulunan karma desen çalışmaların arttırılması,
- Okulöncesi dönem resimli çocuk kitaplarının çocuğun tüm gelişim alanlarına yönelik katkılarının neler olduğu ve nasıl desteklediğine dair çalışmaların yapılması,
- Resimli çocuk kitaplarının çocuğun sanatsal gelişimine yönelik çalışmaların yapılabilmesi,
- Resimli çocuk kitaplarının kullanım sıklığı ve etkilerinin ölçüleceği çalışmaların yapılabilmesi,
- Resimli çocuk kitaplarının sanata ve sanatsal eserlere yönelik tutumları nasıl etkilediğine yönelik çalışmaların yapılabilmesine,

- Alana yönelik yurt dışında yapılmış akademik araştırmalar ile karřılařtırılmalđ bir çalışma yapılabilirdiği,
- Araştırma dokümanlarının sonuçlarından yola çıkarak belirtilen eksikliklere yönelik sorunları çözümleyen ve detaylandıran yeni araştırmaların yapılabilirdiği,
- Bu araştırma sonuçlarından yola çıkarak, resimli ocuk kitabđ resimlemelerinin ele alındığı araştırmalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, R.(2020). *Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Düzce Üniversitesi
- Allahverdiyev, M. (2020). Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1) , 60-65.
- Altan, R. Y., Hilal, G. E. N. Ç., & Dağlıoğlu, H. E. (2021). Türkiye’de Okul Öncesi Dönemde Matematik Alanında Yapılan Çalışmalara İlişkin Bir İçerik Analizi. *Opus International Journal Of Society Researches*, 17(33), 619-653.
- Arık, R. S., & Türkmen, M. (2009). Eğitim Bilimleri Alanında Yayımlanan Bilimsel Dergilerde Yer Alan Makalelerin İncelenmesi. *Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*, Antalya, 1, 16.
- Avcı, F. (2006). Geçmişten Günümüze Çocuk Kitaplarındaki Resimler. Yayına Hazırlayan: Sedat Sever. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi 2. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. (4-6 Ekim 2006), 393-394.
- Ay, B. (2018). *6-8 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Ders Kitaplarında İllüstrasyon-Yazı İlişkisinin İncelenmesi Ve Uygulama Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- Aydin, İ.; Uzun, M. (2020). Çocuk Kitaplarının Taşınması Gereken Özellikler: Cemil Kavukçu’nun Bir Öykü Yazalım Mı? Ve Masal Anlatma Oyunu Adlı Eserlerine Eleştirel Bir Bakış. *Rumelide Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö7), 315-340. Doi: 10.29000/Rumelide.808713.
- Balcı, A. (2012). Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması/A Meta-Analysis Study On Post-Graduate Theses Written On Children's Literature In Turkey. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 195-206.
- Balta, E. E. (2019). Çocuk Edebiyatı Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İçerik Analizi (2011-2018 Yılları). *Opus International Journal Of Society Researches*, 10(17), 464-489.
- Baştürk, S., & Taştepe, M. (2013). Evren Ve Örneklem. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Vize Yayıncılık, 129, 159.
- Batič, J. (2021). Reading Picture Books İn Preschool And Lower Grades Of Primary School. *Center For Educational Policy Studies Journal*, 11(1), 9-26.
- Becer, E. (2018). *İletişim Ve Grafik Tasarım*. Dost Kitabevi, Ankara
- Bekkaya, K., & Güven, G. (2021). 0-6 Yaş Arası Çocuk Kitaplarının Yapısal Özelliklerinin İncelenmesi: Kesitsel Bir Alan Yazın Analizi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 1-14.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi. (Kasım, 1959). Web: [Http://Cocukhaklari.Barobirlik.Org.Tr/Dokuman/Mevzuat_Uamevzuat/Birlesmis-milletler .Pdf](http://Cocukhaklari.Barobirlik.Org.Tr/Dokuman/Mevzuat_Uamevzuat/Birlesmis-milletler.Pdf), Erişim Tarihi: 09. 05. 2019.
- Bulut, S. (2018). *Okulöncesi Eğitim Ortamlarında Çocuk Kitaplarıyla Gerçekleştirilen Uygulamaların Okuma Kültürü Edindirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Chen, X. (2015). Pearls Of Meaning: Preschool Children Respond To Multicultural Picturebooks. *New Waves-Educational Research And Development Journal*, 18(2), 16-28.
- Cheng, J. C., Chen, S. M., & Chou, M. J. (2015). Planting Aesthetics Seeds Within The Journey Of Children's Reading. *Universal Journal Of Educational Research*, 3(9), 643-653.
- Ciecierski, L., Nageldinger, J., Bintz, W. P., & Moore, S. D. (2017). New Perspectives On Picture Books. *Athens Journal Of Education*, 4(2), 123-136.
- Çakmak Güleç, H. (2020). Erken Çocukluk Dönemi Edebiyatı. Ankara: Pegem Akademi.
- Çalışkan, A., & Okuşluk, F. (2021). Türkiye’de Stem Alanında Ve Eğitim-Öğretim Konusunda Yapılmış Olan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 124-136.
- Çifçi, M., & Ersoy, M. (2019). Okulöncesi Eğitimi Alanındaki Araştırmaların Yönelimleri: Bir İçerik Analizi. *Cumhuriyet International Journal Of Education*, 8(3), 862-886.
- Dağlıoğlu, E., & Çamlıbel Çakma, Ö. (2009). Okul Öncesi Çocuklarına Yönelik Yayınlanan Hikâye Kitaplarının Şiddet Ve Korku Öğeleri Açısından İncelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 510-534.
- Dedeoğlu Orhun , B. (2019). *Çocuk Edebiyatında Estetik Ölçütlerin Belirlenmesi Ve Bir Çocuk Edebiyatı Kitabının Estetik Ölçütler Açısından Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Demircan, C. (2006). *Mektepli Gazetesi’nde Yer Alan Metinlerin İçeriğinin Çocukların Bilişsel Ve Ahlaki Gelişimlerine Katkısı* (1-148. Sayılar) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Demircan, C. (2007). Çocuk Edebiyatı Konulu Lisansüstü Çalışmalar İle İlgili Bir Durum Araştırması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13).
- Doğan, H. & Tok, T. N. (2018). Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yayınlanan Makalelerin İncelenmesi: *Eğitim Ve Bilim Dergisi Örneği*. *Curr Res Educ*, 4(2), 94-109.
- Dönmezler, E. (2019). *Türkiyede Yayınlanmış 5-8 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarının Biçim, Resim Ve İçerik Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi.
- Erdal, G. (2007). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Çocuk Kitaplarının Resimlemelerine Genel Bakış, İ. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiri Kitabı. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. (4-6 Ekim 2006), 405-412.
- Fang, Z. (1996). Illustrations, Text, And The Child Reader: What Are Pictures İn Children's Storybooks For?. *Reading Horizons: A Journal Of Literacy And Language Arts*, 37(2), 3.
- Gökçearslan, A. (2022). İllüstrasyon Ve Eğitimde Uygulamaları: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi Çalışması. *Instructional Technology And Lifelong Learning*, 3(2), 252-268. Doi: 10.52911/İtall.1219191

- Gönen, M. & Işıtan, S. (2006). *Resimli Çocuk Kitaplarının Benlik Kavramıyla İlgili Konuları İçermesi Yönünden İncelenmesi*. Iı. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumunda Sunulan Bildiri. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Gönen, M. (Dü.). (2019). *Erken Çocukluk Döneminde Çocuk Edebiyatı* (5. Baskı B.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Gönen, M., & Veziroğlu Çelik, M. (2018). *Çocuk Edebiyatı Ve Gelişimsel Uygunluk 1-Okul Öncesi Dönem*. S. Erdoğan, & M. Ören (Dü) İçinde, *Çocuk Edebiyatı Ve Medya* (S. 47-70). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Güçüyeter, B., & Turan, L. (Dü). (2016). *Çocuk Edebiyatı Ve Medya*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Huang, C. H., Cheng, F. L., & Teng, C. Y. (2020). Teaching Practices: Integrating Positive Thinking In Picture Book Creation For Economically Disadvantaged Children. *Education*, 78(6a), 1082.
- Kara, N. & Demir, M. K. (2020). Türkiye’de Sınıf Öğretmenleri İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 300-316.
- Kaya, İ. (2006). *Çocuk Kitabı Resimlerinde Estetik Boyut*. Iı. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (Gelişmeler, Sorunlar Ve Çözüm Önerileri). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Kazu, İ. Y., & Hüseyin, Ç. A. M. (2019). Öğretmen Yeterliği Ve Nitelikleri Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1349-1367.
- Kılıç, A. (2021). *Çocuk Kitabı İllüstrasyonları Ve Dijital Kolaj İllüstrasyon Tekniği Üzerine Bir Değerlendirme*. *Journal Of Arts*. 4(2), 79-85, Doi: 10.31566/Arts.4.2.03
- Kiras, B., & Bahar, M. (2021). Türkiye’de 1990-2017 Yılları Arasında Fen Eğitimi Alanında Yapılan Tezlerin Konu Yönelimi Ve Yöntemsel Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 333-354.
- Kivildim, M. S. (2019). *4-7 Yaş Çocuk Kitaplarının Görsel Ve Hikâye Uygunluğunun İncelenmesi* Yayınlanmamış (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Lubis, R. (2018). The Progress Of Students Reading Comprehension Through Wordless Picture Books. *Advances In Language And Literary Studies*, 9(1), 48-52.
- Marjanovic-Umek, L., Kranjc, S., & Fekonja, U. (2002). Developmental Levels Of The Child's Storytelling.
- Oğuz Hacı, S., Demir, F.B., (2019) Eğitim Alanında Okuryazarlık Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 116-145.
- Oğuz Namdar, A. & Önder, V. (2019). Türkiye’de İlköğretimde Görsel Sanatlar İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27 (2) , 767-784 . Doi: 10.24106/
- Özer, A. (2006). *Çocuk Kitaplarındaki Resimlerin Çocuğa Göreliliği*. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu’nda Sunulmuş Bildiri. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Sever, S. (1995). Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Yapısal Ve Eğitsel Özellikler. *Abece Dergisi*, 107, 14-15.
- Sever, S. (2006). Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır? Iı. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Kitabı İçinde. S. Sever (Dü.). İçinde Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sever, S. (2010). Çocuk ve Edebiyat. Ankara: *Tudem Yayıncılık*.
- Sever, S. (2013). Çocuk Edebiyatı Ve Okuma Kültürü. *Tudem Yayınları*.
- Sever, S. (2021). Çocuk ve Edebiyat (11.Baskı B.). İzmir: *Tudem Yayınları*.
- Sevim, O. (2020). Çocuk Edebiyatıyla İlgili Lisansüstü Çalışmalardaki Eğilimler: Bir İçerik Analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(1), 124-144.
- Şahin, G. (2014). Okulöncesi Dönem Çocuk Kitaplarında Görsel Bir Uyarın Olarak Resim. *International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*. 9(3), 1309-1324.
- Şeker, P. T., & Yıldız, E. (2021). Türkiye’de Erken Çocukluk Dönemi Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Makale Çalışmalarının İçerik Analizi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 104-116.
- Şeref, G. (2008). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Masal Kitaplarındaki İllüstrasyonların İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Şirin, M. R. (1994). 99 Soruda Çocuk Edebiyatı. İstanbul: *Çocuk Vakfı Yayını*.
- Şirin, M. R. (1998). 99 Soruda Çocuk Edebiyatı (2. Baskı). İstanbul: *Çocuk Vakfı Yayınları*.
- Temizyürek, F., Şahbaz, N., & Gürel, Z. (2016). Çocuk Edebiyatı. Ankara: *Pegem Akademi*.
- Tosunoğlu, M., & Kayadibi, N. (2006). Türkiye’de 2000-2005 Yıllarında Devlet Tarafından Yayımlanmış Çocuk Kitaplarının Biçim Ve İçerik Analizi. *Iı. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu Bildiri Kitabı İçinde*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.339-348.
- Türk Dil Kurumu (2023), Web, <https://sozluk.gov.tr/>
- Uçar, N. N. (2012). *İllüstrasyon Ve Moda*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi.
- Ural, S. (2019). Okul Öncesi Çocuk Kitaplarının Tanımı. S. Ural İçinde, Erken Çocukluk Döneminde Çocuk Edebiyatı (S. 33-55). Ankara: *Eğiten Kitap*.
- Uysal, R. (2020). Çocuk Kitapları Ve Çizgi Filmlerde Çocuk Gelişimine Yönelik İletilerin İncelenmesi.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Veziroğlu, M., & Gönen, M. (2012). Resimli Çocuk Kitaplarının Meb Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki Kazanımlara Uygunluğunun İncelenmesi. *Eğitim Ve Bilim*, 37(163).
- Wigan, M. (2012) Görsel İllüstrasyon Sözlüğü, M. E. Uslu (Çev.) İstanbul: Literatür Yayınları.
- Yakar, A. (2019). *Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Alanında Yapılan Lisansüstü Çalışmaların İçerik Ve Yöntem Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Yalçın, A., & Aytas, G. (2017). Çocuk Edebiyatı. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yazıcı, N. (2013) Çocuk Edebiyatı Alanında Üniversitelerde Yapılan Lisans Sonrası Çalışmalar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-1), 441-452.
- Yegen, Ü. (2013). Estetik Ve Çocuk Edebiyatı İlişkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 240-252.
- Yıldırım, A. (2007). Okulöncesi Eğitimde Türkçe Etkinliklerinde Uygulanan Öykü Tamamlama Tekniğinin Çocukların Problem Çözme Becerisine Etkisi Konusunda Öğretmen Görüşleri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8.Baskı).Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, M.M., Özen-Uyar, R., Dikici-Sığırtmaç, A.(2020). Okul Öncesi Fen Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmaların Tematik İçerik Analizi: 2015-2019 Yılları Arası. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 553-589.

EKLER

Ek-1. Tez Çalışmaları İçerik Analiz Formu

Tez çalışmaları İçerik Analiz Formu													
Sıra No	Tezin Adı	Yayın Yılı	Yazıldığı Üniversite	Yazıldığı Enstitü	Anabilim Dalı	Araştırma Türü	Anahtar Kelimeler	Çalışılan Konu	Araştırmanın Yöntemi	Örneklem Çeşidi	Evren Örneklem Büyüklüğü	Veri Toplama Araçları	Çalışmanın Sonuçlarına Dair Bulgular
1.													
2.													
3.													

XXXXXX

Ek-2. Araştırma Makaleleri İçerik Analiz Formu

Makale İçerik Analiz Formu												
Sıra No	Makale Adı	Yayın Yılı	Yayınlandığı Dergi	Yazar Sayısı	Araştırma Türü	Anahtar Kelimeler	alışılan Konu	Araştırmanın Yöntemi	Örneklem eşidi	Evren Örneklem Büyüklüğü	Veri Toplama Araaları	alışmanın Sonuçlarına Dair Bulgular
1.												
2.												
3.												

**Ek-3. Türkiye’de Okulöncesi Dönem Resimli Çocuk Kitabı Resimlemeleriyle İlgili
Yapılmış Lisansüstü Tezler**

Doktora Tezleri

Özen, B. (2020). <i>Almanya’da 2010-2017 yılları arasında yayınlanan 3-6 yaş arası resimli çocuk kitaplarında bireysel farklılıklar</i> (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Kırman, A. (2019). <i>Çocuk kitaplarında oyun ve oyuncak kavramının incelenmesi</i> (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
Sağsöz, G. (2018). <i>Resimli çocuk kitaplarının barış eğitime ilişkin bileşenler açısından incelenmesi</i> .(Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Yılmaz, Ş. (2014). <i>Resimli öykü kitaplarının zihin kuramı açısından incelenmesi</i> . (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksek Lisans Tezleri

Akbulut, F.(2021). <i>Resimli Çocuk Kitaplarının Meb Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki Kavramlara Yer Verme Durumunun İncelenmesi</i> . (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Akıncı, Ş. (2015). <i>Resimli çocuk kitaplarında yer alan mizahi unsurların incelenmesi</i> . (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Alper, T. (2012). <i>Resimli kitaplardaki karakterlerin duygu durumlarının incelenmesi</i> . (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Aslanyürek D. (2021) <i>Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Karakterlerin Çocukların Mizahi Gelişimine Uygunluğu Açısından İncelenmesi</i> , (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
Aşkın, O. (2016). <i>Okul öncesi eğitimde dijital çocuk kitabı uygulamalarının görsel iletişim sorunları ve uygulama önerisi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi.
Bağdaş, D. A. (2018). <i>Resimli öykü kitaplarının temel matematik becerileri açısından incelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Bilgin, H. (2011). <i>5-6 yaş çocuklarına yönelik 1990-2010 yılları arasında basılan resimli kitapların çocuğa görelilik kavramına göre incelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Çakır, S. (2021) <i>Farklı Ülkelerin Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Genel Özelliklerinin İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Çelik, N. N. (2016). <i>Resimli çocuk kitaplarında Atatürk ve Cumhuriyet değerlerinin incelenmesi (1950 1997)</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.
Çınar, P. (2011). <i>Çocuk kitaplarındaki kahramanların giyim biçimlerinin incelenmesi</i> , (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çınar, P. (2011). <i>Çocuk kitaplarındaki kahramanların giyim biçimlerinin incelenmesi</i> , (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Demir, Ş. (2019). <i>Feridun Oral'ın Resimli Öykü Kitapları Üzerine Bir Doküman İncelemesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Demir, Ü. S. İ. (2021). <i>Sara Şahinkanat'ın Resimli Hikâye Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Özellikleri Açısından İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
Dönmezler, E. (2019). <i>Türkiye'de Yayınlanmış 5-8 Yaş Resimli, Çocuk Kitaplarının Biçim, Resim ve İçerik Açısından İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
Duyar, H. (2021) <i>Çocuk Edebiyatı Yazarı Sara Şahinkanat'ın Kitaplarının Değerler Eğitimi Kapsamında İncelenmesi</i> . (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Erkan E. (2021) <i>Sara Şahinkanat'ın Resimli Çocuk Kitaplarının Biçimsel, İçerik Ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
Erkmen, N. (2017). <i>Çocuk kütüphanelerinde en çok okunan çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında incelenmesi (Ankara ili örneği)</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi.
Gönen, M. (2017). <i>Çocuk edebiyatı yazarı ve çizeri olarak Feridun Oralın çocuk edebiyatımızdaki yeri ve eğitsel değerler</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Gündüz Şentürk, S. (2015). <i>Okul öncesi dönem çocukları için basılan resimli öykü kitaplarının toplumsal cinsiyete ilişkin kalıp yargılar yönünden incelenmesi</i> . (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Gürsoy, Ş. (2008). <i>Okulöncesi dönem çocuklarına yönelik masal kitaplarındaki illüstrasyonların incelenmesi</i> . (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Kardaş Koçak, M. (2017). <i>2000-2004 yılları arasında okul öncesi dönem çocukları için yayınlanmış olan hikaye kitaplarının dış yapı, içyapı ve resimleme nitelikleri açısından incelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Kaymaz, Ç. (2017). <i>Özel gereksinimliliği içeren Türkçe ve çeviri resimli çocuk kitaplarının incelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
Kıvılcım, M. S. (2019). <i>4-7 Yaş Çocuk Kitaplarının Görsel Ve Hikâye Uygunluğunun İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
Kirazlı, N. (2018). <i>Behiç AK'nın çocuk edebiyatı yapıtlarının çocuğa görelilik açıdan incelenmesi</i> (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi.
Oğuz Rollas, B. (2017). <i>0-6 yaş resimli çocuk hikaye kitaplarında toplumsal cinsiyet inşası</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Örs, B. (2022). <i>Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi'nde Yer Alan Erken Çocukluk Dönemine Yönelik Çocuk Kitaplarının Niteliklerinin İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Özgider, D. S. (2010). <i>Türkiye ve İngiltere’de çok satılan çocuk kitaplarının biçimsel ve içerik özellikleri açısından karşılaştırılması</i> . (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Salman Erden, Y. T. (2019). <i>Resimli Çocuk Kitaplarındaki Toplumsal Cinsiyet Olgusunun İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Szeremy, Y. (2018). <i>Sağlık Temasını İçeren Türkçe Ve Yabancı Dillerdeki Çocuk Kitaplarının İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
Taşcı, E. (2019). <i>0-36 ay çocuklara yönelik resimli çocuk kitaplarının bir analizi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
Tekin, E. (2017). <i>Süleyman Bulut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Tepe, Ü. (2020). <i>Okul Öncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Anne, Baba Ve Çocuk Karakter Eylemlerinin İncelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Ulutepe, Z. (2010). <i>Okul öncesi dönem hikaye kitabı resimlemelerinin tasarım ilkelerine uygunluğunun incelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
Veziroğlu, M. (2009). <i>Resimli çocuk kitaplarının MEB okul öncesi eğitim programındaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
Yener, T. (2020). <i>Okul Öncesi Hikâye Kitaplarındaki Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Kitabın Metinsel İçeriği Ve Kitabın Resimleri Açısından İncelenmesi</i> , (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Yılmaz, G.,A. (2021). <i>Eskişehir İl Halk Kütüphanesi Resimli Çocuk Kitaplarının Değerlendirilmesi</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Yol, F. (2015). <i>4-6 yaş resimli çocuk kitaplarında çocukluk anlayışının incelenmesi</i> (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Yüksel, B. (2020). <i>Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından Behiç Akın Kitaplarında Görsel Tasarım, Değerler Ve Metin İlişkileri</i> (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

**Ek-4. Türkiye’de Okulöncesi Dönem Resimli Çocuk Kitabı Resimlemeleriyle İlgili
Yapılmış Araştırma Makaleleri**

Akaroğlu, G., & Kuduz, B. Çocuk Gelişimi Bölümü Öğrencilerinin 3-4 Yaş Çocukları İçin Çocuğa Uygunluk İlkesi Doğrultusunda Seçtikleri Kitapların Seçilen Yaş Grubu Tarafından Değerlendirilmesi. <i>Ekev Akademi Dergisi</i> , (90), 247-265.
Arıcı, M. R., & Işıtan, S. Göç Ve Mülteci Konulu Resimli Çocuk Kitaplarının İncelenmesi. <i>Milli Eğitim Dergisi</i> , 50 (1), 683-713.
Arıkan, A., Tomris, G., Bursa, G. Y., & Tuna, D. M. (2021). Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Farkındalık Geliştirmede Okul Öncesi Çocuk Kitaplarımız Nitelikli mi?. <i>Ana Dili Eğitimi Dergisi</i> , 9 (1), 19-44.
Başaran, M., Çelik, N. ve Güngör-Aytar, A. (2021). Resimli çocuk kitaplarının olumsuz öğeler açısından incelenmesi. <i>Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 41 (2), 1247-1272.
Başdağ, D. A., & Dağlıoğlu, H. E. (2020). Resimli öykü kitaplarının temel matematik becerileri açısından incelenmesi. <i>Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 16 (2), 233-253.
Cerit, E., & Gökçearslan, A. (2016). Türkiye’de yayınlanan Türk masal kitaplarının grafik tasarım öğeleri açısından incelenmesi: Keloğlan Masalları örneği. <i>Sanat ve Tasarım Dergisi</i> , (17), 49-73.
Çetin, Ş. Ü. & Cır, Ö. (2016). Farklı kültürlerdeki çocuk kitaplarının resimlendirme tekniklerinin ve görsel özelliklerinin incelenmesi, <i>Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 3(1).
Çetinkaya, F , Durmaz, M . (2020). Çeviri resimli çocuk kitaplarının kültür aktarımı açısından incelenmesi stili. <i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 20 (2) , 945-959 . DOI: 10.17240/aibuefd.2020-567554
Çınar, P. (2015). Resimli çocuk kitaplarında giyimiyle kadın karakterler. <i>Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 48 (1), 1-18.
Çolaklar, H. (2019). Bartın il halk kütüphanesindeki okul öncesi dönem çocuk kitaplarının dış yapı ölçütleri: Yazın, dil, biçim ve içerik özelliklerine göre değerlendirilmesi. <i>Bilgi Yönetimi Dergisi</i> , 2 (2), 145-168.
Dağlıoğlu, H. E. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2009). Okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan hikâye kitaplarının şiddet ve korku öğeleri açısından incelenmesi. <i>Türk Kütüphaneciliği</i> , 23 (3), 510-534.
Darga, H., Zayimoğlu Öztürk, F. & Öztürk, T. (2021). Okul öncesi hikâye kitaplarının çocukların gelişim alanlarına uygunluklarının incelenmesi. <i>Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)</i> , 5(1), 22-48.
Deniz, Ü., & Gözütok, A. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarının Cinsel Gelişim Ve Cinsel Eğitim Açısından İncelenmesi. <i>Journal Of International Social Research</i> , 10 (49).
Durmaz, M. & Yorulmaz, B. (2022). Ödüllü resimli çocuk kitaplarındaki metin ve görsellerin değerler açısından incelenmesi. <i>Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi – USBED</i> , Cilt/Volume 4, Sayı/Issue 7, 519-548.
Düzyol, E., Gülüm, Z., Korkmaz, Ö., Ün, Ş. I., & Yıldırım, G. (2021). 5-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarındaki Resim ve İçerik Öğelerinin MEB Okul Öncesi Eğitim Programı Sosyal-Duygusal Alan Kazanım ve Göstergeler Açısından İncelenmesi. <i>Türk Kütüphaneciliği</i> , 35 (2), 249-273.

Erda, G.(2017) Milli Eğitim Bakanlığı Çocuk Kitaplarının Resimlemelerine Genel Bakış. <i>Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi</i> , (Ek 1), 14-20.
Erhan, G. (2020). Resimli çocuk kitaplarının barış eğitimi bileşenlerinden “kültürel farkındalık” bileşeni açısından incelenmesi. <i>Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi</i> , 37 (1), 24-46.
Erol, F. Z., Elhakan, G. B., & Burulday, V. (2021) 3-6 Yaş Dönemindeki Resimli Çocuk Kitaplarının İç ve Dış Yapı Özelliklerinin İncelenmesi. <i>Akademik Matbuat</i> , 5 (1), 115-130.
Gelici, Z. (2022). 4-6 Yaş Kur'an Kursu Etkinlik Kitaplarının Hikâye İçeriği ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi. <i>Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (SAUIFD)</i> , 24 (45), 85-115.
Göktaş, P. (2018). Kırmızı Başlıklı Kız İllüstrasyonlarının Kültürel Aktarımdaki Yeri. <i>Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi</i> , 6 (25), 801-819.
Gönen, M., Karakuş, H., Uysal, H. Kehci, A., Ulutaş, Z. ve Kahve, Ö. (2016). Resimli Çocuk Kitaplarının İçerik Ve Resimleme Özelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. <i>Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> . 31(4), 724-735.
Gönen, M., Uludağ, G., Tanrıbuyurdu, E. F. ve Tüfekçi, E. (2014). 0-3 yaş çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarının özelliklerinin incelenmesi. <i>Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 29 (1), 126-139.
Gönen, M., Uygun, M., Erdoğan, Ö. ve Katrancı, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri açısından incelenmesi. <i>Milli Eğitim Dergisi</i> , 42 (196), 258-272.
Gönen, M., Uysal Bayrak, H., Çelik, N. N., Gökdoğan, H. ve Tütüncü, Ö. (2017). Resimli Çocuk Kitaplarındaki Korku ve Kaygı Figürlerinin Resimleme ve İçerik Açısından İncelenmesi. <i>International Congress of Eurasian Social Sciences</i> (pp.316). , Turkey
Günşen, G. ve Uyanık, G. (2021). Fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitaplarının fen öğrenmedeki önemi, <i>Trakya Eğitim Dergisi</i> , 11 (3), 1573-1598
Gürşimşek, Işık. ve Günay, D. (2005). “Çocuk Kitaplarında Cinsiyet Rollerinin İşlenişinde Kullanılan Dilsel ve Dış Göstergelerin Değerlendirilmesi”, <i>Buca Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , S. 18, s. 53-63.
Hakkoymaz, S., & Aşlışen, E. H. T. (2022). Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Verilen Oyun Ve Oyuncaklara İlişkin Bir İnceleme: Gaziantep Çocuk Kütüphanesi Örneği. <i>Milli Eğitim Dergisi</i> , 51 (235), 2465-2486.
İğit, A. (2022) Savaşa Maruz Kalanları Konu Edinen Resimli Kitapların Görsel Göstergebilimsel Yöntem Aracılığıyla Çözümlemesi: Dönme Dolap Örneği. <i>MSGSÜ Sosyal Bilimler</i> , 2 (26), 495-517.
Kahraman, P.B. & Ozdemir, H. (2019). Resimli Çocuk Kitaplarının Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından İncelenmesi. <i>Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi</i> , 13(27), 64-85. doi: 10.29329/mjer.2019.185.4
Kangal, S. B., Karaaslan, A. ve Arslan, S. (2018). Okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarında yer alan baba figürünün incelenmesi. <i>Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)</i> , 2 (2), 18-31.
Kavuran, T., & Yolcu, A. Ş. (2019) Akıllı Telefon Ortamında Resimli Çocuk Kitapları (Efe Misafirlikte, Zeynep İle Zeytin). <i>Uluslararası Sanat Kültür ve İletişim Dergisi</i> , 2(1), 18-39.

Kaynak, D. ve Aktaş, E. (2017). Okul öncesi hikâye ve masal kitaplarında toplumsal cinsiyet rolleri. <i>Ekev Akademi Dergisi</i> , 21 (72), 67-87.
Kırkgöz, S. ve Diken, İ. H. (2019). Özel Gereksinimli Kahramanı Bulunan Resimli Çocuk Kitaplarının İncelenmesi. <i>Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi</i> , 3 (2), 493-513. doi: 10.24130/eccd-jecs.1967201932175
Külük, C. Ş. (2013). Resimli çocuk kitaplarının nitelik sorunsalı ve çocuğun sanat eğitimi sürecindeki yeri: “Delioğlu’nun resimlediği yapıtlar üzerine bir inceleme”. <i>Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 2(2), 393-417
Mercan, Z., & AYDOĞAN, Y. (2020). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında resimlemenin öğretmenlerle görüşlerine göre inceleme. <i>Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi</i> , 10(1), 67-86
Özdemir, A. A., & Beceren, B. Ö. (2020). Çocuk Kitaplarının Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşleri ve Kitap İncelemesi Çerçevesinde Değerlendirilmesi. <i>Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi</i> , 9 (3), 1216-1242.
Özkul, B., & Özgün, S. Y. Erken Çocukluk Döneminde Çocuk Kitapları Seçkisinden “Elif” Serisinin Baba İmgesi Bağlamında İncelenmesi. <i>Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)</i> , 3 (2), 41 56.
Öztürk, M. ve Giren, S. (2016). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklar için Hazırlanan Hikâye Kitaplarındaki Korku ve Şiddet Öğelerinin İncelenmesi. <i>Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi</i> , 5(4), 2095-2108.
Sever, G., & Benli, G. K. (2022). Erken çocukluk dönemine seslenen müzikle ilgili çocuk kitaplarının içerik, müziksel kavramlar ve görselleri açısından incelenmesi. <i>Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi</i> , 6 (1), 229-252.
Sezer, K. (2020). Çiğdem Kaplangı’nın çocuk kitaplarının çocuğa görelilik ilkesi açısından incelenmesi. <i>Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi</i> , 5 (2), 246-258.
Şahin, G. (2014). Okulöncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyaran olarak resim. <i>Journal of Turkish Studies</i> , 9 (3), 1309-1324. Doi: https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6507
Şenpire, B. Y., & Asutay, H. (2020) Resimli Kitaplardaki Cadı Kavramının Yeri ve Önemi. <i>Şenpire ve Asutay, 2020: 06 (03) Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi</i>
Tekin, A., Büyükkız, K.K., Erdoğan, G. (2022). Mültecilik temalı çocuk kitaplarında görsel-metin uyumuyla aktarılan örtülü anlamlar üzerine bir çözümleme. <i>Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi</i> , 6 (1), 60-77. Doi: 10.48066/kusob.1061738
Ülker-Erdem, A., Aydos, E.H. ve Çoban, A. (2017). Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Olumsuz Duygular ve Karakterlerin Kullandığı Baş Etme Stratejileri. <i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 17 (2), 914-931.
Veyis Fatih, Alkir Sebile. Çocuk Edebiyatında Ölüm Ve Yas Sürecine Anlatılabilsel Bir Bakış: “Hayalet Postacı” Örneği // <i>Ясауи университетінің хабаршысы</i> . – 2021. – №3 (121). – Б. 80–91. https://doi.org/10.47526/habarshy.v3i121.736
Yazıcı, D., Yıldız, C. ve Durmuşoğlu, M.C. (2018). Erken çocukluk dönemi resimli çocuk kitaplarının eğitsel özelliklerinin incelenmesi. <i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 18 (2), 1196-1209.
Yeşiltepe, A; Taşkesen, S. ve Gül, Y. (2021). Okul Öncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarının Resimsel Özellikler Bakımından İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması. <i>Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies</i> , 14(87): 51-74.

Yılmaz, G., & Yılmaz, B. (2021). Eskişehir İl Halk Kütüphanesi Dermesinde Bulunan Resimli Çocuk Kitaplarının Fiziksel ve İçerik Özelliklerinin Ödünç Alınma Üzerinde Etkisi. Türk Kütüphaneciliği, 35(3), 353-387.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Aysun YEŞİLTEPE	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Anadolu Üniversitesi
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölümü	Resim İş Öğretmenliği (2017) Okul öncesi Öğretmenliği (Çiftanadal,2018)
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler (Varsa)	
1. Okulöncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarının Resimsel Özellikler Bakımından İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması (Makale)	
2. Okulöncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarının Resimsel Özellikler Bakımından İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması (Bildiri)	